

Pregueu a Déu per l'ànima de

DON JOSEP MAS I BADIA

mort en la pau del Senyor
ahir, a les vuit del vespre

havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. C. S.)

Els que el ploren: esposa Na Leonor Cisa i Badia, fills Francesc, Jaume, Agustí, Joan, Eulàlia, Elvira, Joaquim i Josep, fill polític Ramon Graupera Garrigó, filles polítiques Maria de la Concepció Jornet i Francisca Rabassa, germana Antònia, néts, germans i germanes polítiques, nebots, cosins i parents tots i les cases **Domingo Sert i R. Graupera Garrigó**, en fer saber als amics i coneguts tan trista nova, els preguen que encomanin a Déu l'ànima del finat i concorrer a l'enterrament que tindrà lloc demà dissabte, a les 11. Casa mortuòria: Carrer Diputació, 174, 2.ª, 2.ª

Barcelona, 15 desembre 1922. NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telegràfica:

MARSANSBANK

Apartat de Correus núm. 1.

Telèfons números... 4530 A.
4531 A.
4532 A.

SUCURSAL A MADRID

Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

PUBLICACIONS DE l'Escola Catalana d'Art Dramàtic

ACABEN DE SORTIR

El Teatre de la Ciutat

per Lluís Durà i Ventosa

Consideracions sobre les interpretacions
dels personatges de Shakespeare

per M. Morera i Galicia

Molière i la farsa dels metges

per Adrià Gual

ADMINISTRACIO:

EDITORIAL CATALANA, S. A. - Escudellers, 10 bis

Preu: Una pesseta cada fascicle

Dr. M. NADAL VILALLONGA OCULISTA

dels Hospitals de París. **OCURULLA**,
núm. 2, PRIMER. - De 12 a 1 i de 4 a 6.

MARQUES, PATENTS
INFORMES COMERCIALS
COBRAMENT DE CREDIT

Per mediació de l'antiga casa **UN-GRIA** (Encarnació, 2, Madrid) es poden registrar, amb totes les garanties de la Llei, les marques de fabrica, comerç, ramaderia, etc., els noms comercials, els màxams i els productes farmacèutics; obtenir patents d'invençió, cobrar crèdits contra deutors morosos, entaular i obtenir informes i llistes de comerciants compradors. I per a prosperar en els negocis i guanyar diner convé subscriure's a **EL FOMENTO INDUSTRIAL Y MERCANTIL** i llegir el llibre "Arte de Vender", en les publicacions del qual es donen a conèixer el mitjà de fer fortuna, com s'han enriquit els majors comerciants del món, i com els negocis petits es fan grans, i com s'augmenten les vendes i les ganàncies en poc temps.

Representants per a Barcelona: **Francisco Rodríguez, Trafalgar, 17**, segon, segona.

Termòmetre humit: 6'4, 12'4, 9'4.
Humitat (centèsimes de saturació): 82, 70, 50.

Direcció del vent: SSE., SSE., O.
Velocitat del vent en metres per segon: 1, 2, 1.

Estat del cel: Quasi seré. Nuvolós, Seré.

Classe de núvols: St.K., KN.
Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 15'6; mínima, 6'3; mínima prop del sol: 3'6.

Oscil·lació termomètrica: 9'5.

Temperatura mitja: 11'0.

Precipitació aigua, des de les set del matí del dia anterior a les set del dia de la data, 0'0 mm.

Recorregut del vent en igual període: 53 km.

Observacions particulars: Boira al matí.

El director, E. Alcóbé.

Al Palau de Justícia es dona oficialment que el veredict del tribunal d'honor format per a un jutge de primera instància havia estat desfavorable per a l'acusat.

Arribà de Girona el capità general, de retorn de l'enterrament del general **Francisco Ortega Delgado**.

S'assegura que aviat seran destinats novament a Barcelona els comissaris de policia senyors **Alberico Cabestany**, i l'inspector de primera classe senyor **Pita**, que foren traslladats en ésser rellevats el general **Arlegui**.

Així ho fa creure el fet d'haver-se rebut en aquesta «jefatura» de poli-

D. Antoni Grases i Riera

advocat

morí el dia 6 del corrent

havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. C. S.)

La seva afligida vídua **Joaquima Oms i de Prat**, fills, fills polítics **Juli M.ª Fossas**, **Enriqueta Planas** i **Montserrat Codina** vídua de Grases, néts, nét polític **Simeó Garcia Nieto**, germans i germanes polítiques (presentes i absents), nebots i família tota, en recordar als amics i coneguts tan dolorosa pèrdua, els preguen que el tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir als funerals i misses que, en sufragi de la seva ànima, se celebraran demà, dissabte, dia 16 del corrent, a dos quarts d'onze del matí, a l'església parroquial de Nostra Senyora de Betlem, pel qual acte els quedaran sumament agraïts.

El dol es dona per despatit. No es convida particularment

EL MILLOR PRESENT

UN BASTÓ

Assortit a preus mai vistos
Passatge Bacardí - Rbla. P. Reial.

Sabó 'La Oca'

Fabricant: J. ALERMA - MATARO
qualitat superior

Gelatina decarn i de ga-

llina Aliment poderós. E. Martignole,
Flascó decristall, Escudellers, 8

MOSAICS - ESCOPIET & C.
Ronda Universitat, 20

Dr. G. Moragas de l'Hospital de Santa Creu. Malalties de la pell i gènito-urínaries. Portaferrissa, 18, entr. - De 4 a 6 i de 8 a 9.

Dr. Cusi i Vidal de l'Hospital de la Santa Creu. **COLL, NAS i ORE-LLES**. Passeig de Gràcia, 83, pral. Tel. 3274 A. Visita d'11 a 1 i de 4 a 6. **CURACIO RADICAL DE L'OZENA** (Fetor de l'alè).

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona. - Dia 14 de desembre de 1922.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0' i al nivell de la mar: 772'8, 771'7, 770'8.

Termòmetre sec: 7'6, 15'2, 11'0.

cia un telegrama de la Direcció General d'Ordre Públic preguntant si hi hauria inconvenient en què s'efectuassin tals trasllats.

— **Poeta Gilca-Eola** Llesitinat, cura neurastènia. B. Domènec, Ronda de Sant Pau, 71.

Vaixelles **PORCELLANA**
J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

En una revista professional hem pogut veure l'èxit que en l'exposició aneu al Primer Congrés hispano-americà d'estenografia, celebrat darrerament a Barcelona, han assolit les Escoles d'Adultes sostingudes per l'Ajuntament. Hem de remarcar la professora senyoreta Na Mercè Taxonera, distingida amb medalla d'or, i les alumnes de la qual, ja solament les de l'Escola del carrer d'Astúries, han obtingut cinc medalles d'argent, una de coure i quatre diplomes de cooperació.

Cristalleries **J. Llorens, R. Flors, 30**

JOIES VILANOVA Unité, 6

El vinent diumenge, a les onze en punt del matí, se celebrarà a l'església de Santa Anna, la missa que el rober «L'abric dels pobres» dedica als seus benefactors.

Seguidament tindrà lloc el repartiment de robes, mitjançant la presentació del corresponent bon.

- Sabó La Creu Blanca

Econòmic superior
Es ven a tot arreu

Demà, a les cinc de la tarda, tindrà lloc al Saló Parés, la inauguració d'una important exposició de paisatges de Catalunya, originals del lloret pintor En Gili Roig.

Basar dels Andalusos, S. A.
Plaça Reial, 5

Del 15 al 30
Gran rebuixa de preus en articles per a present

La comissió Pro-col·locació del monument a En P. i Margall ha convocat tots els delegats i entitats adherides, a la visita al monument als tallers del senyor Becchini, a les onze del matí del diumenge vinent, essent el lloc de reunió, la plaça d'Urquidona, junt al tramvia d'Horta.

— En època de malalties infeccioses molts mals recomanen beure l'aigua mineral natural **VICHY CATALA** que surt del manantí a 80 graus de temperatura i està lliure dels microbis.

A un magatzem de palla del número 189 de la Travessera hi ha hagut un començament d'incendi que ha estat apagat pels veïns, no calguent que funcionessin les bombes que hi han acudit de seguida.

— **Angines de coll: Pastilles Formitrol.**

A la impremta Virgili del carrer de Rosselló s'ha amputat la punta del dit índex de la mà dreta l'home Joan Sourribes Torres, de 49 anys, mentre treballava a la màquina.

— Proveu les riques **GALETES BIRBA**, de Campodon. MASSANA. Fernando, 14, i principals establiments.

Pelant patates s'ha clavat el ganivet a la cuixa la gitana Encarnació Castro Garcia, habitant al número 9, pis quart, del carrer de Migdia. S'ho ha fet en accionar-se a collir una patata que li havia caigut.

Un cavall que hi havia a la Plaça de Montcada, menjant a un carro, ha mossegat al vianant Joan Tormet, de 14 anys, produint-li una ferida al braç dret.

A la Ronda de Sant Pere han topat el tramvia de circumvalació número 824 i l'automòbil núm. 6391, sense més resultat que fer-se desperfectes als vidres i a la carroceria de l'automòbil.

L'estadanta del pis sinquè del número 64 del carrer d'En Manso Amilla Montesinos, vídua de 68 anys, ha estat trobada morta a casa seva per Jesús Llorens Ruiz, que va rebuixat al sud de pis.

Treballant als molins de l'estació del Nord s'ha produït ferides contuses a

la mà esquerra el carreter Pau Pasquga Abad, de 29 anys.

Descarregant un cas de sardines a l'estació del Nord s'ha fet una contusió de pronòstic reservat a la mà esquerra el carreter Juli Biete Ferrer, de 32 anys.

Al carrer de Claris, cantonada al de Casp, han topat l'automòbil d'«El Nacional» i el cotxe ambulant de la Cia de Seguretat, resultant ferit Clement Sebastian Rodriguez, de 18 anys, amb una contusió a la cuixa dreta; Pere Rubias Millan, de 37 anys, amb contusió a la mà esquerra, i Ricard Bes Cebrian, de 29 anys, amb contusió al cap.

L'automòbil núm. 740, al carrer de Sans va atropellar a Josepa Canadell, de 45 anys, produint-li una ferida al genoll dret de pronòstic reservat.

Al carrer de la Creu Coberta, un automòbil atropellà a Josepa Canadell Teixé, de 45 anys, causant-li una ferida contusa a la regió occipital i una altra a la cara, de pronòstic reservat.

Després de curada al dispensari d'Hostafranchs fou portada a l'Hospital Clínic.

A la Riera de Magoria, el carreter Joan Sanmartí Tarragona, de quaranta anys, va caure del carro que menava, fent-se una ferida contusa a l'orella esquerra i erosions a diverses parts del cos, que li foren curades al dispensari d'Hostafranchs.

Al carrer de la Creu Coberta, un sidecar atropellà a Maria Jesús Herando, de 17 anys, causant-li contusions a diverses parts del cos.

Després de curada al dispensari d'Hostafranchs, passà al seu domicili.

Treballant en la descarrega de l'estació de Magoria, Josep Colomer Balles, de 23 anys, carreter, va produir-se una ferida confusa de quatre centímetres al dors de la mà dreta.

Després de curat al dispensari d'Hostafranchs, passà al seu domicili.

— Amb molta freqüència les fermentacions anormals de l'estomac, produeixen acídies i vòmits que es corregelxen immediatament amb l'«Elixir Estomacal de Sàiz de Carlos», perquè treu el mareig, dolors, ardors epigàstrics, aigües a la boca i tendència al vòmit.

El Jutjat nomenat pel Círcol Artístic de Sant Lluç per atorgar els premis destinats als autors de les figures de pessebres, ha emès el següent veredict:

Primer premi: A les figures de la barreja dels germans don Pere i don Josep Pl.

Segon premi, d'originalitat, a don Laureà Terese.

Tercer premi, a don Joaquim Bosch.

Mencions honorífiques a don Joan Diumero i don Manuel Galícia.

— Si heu de comprar plats, taces, copes, vaixelles en general, no ho compreu sense abans visitar i assabentar-vos dels preus a que ven **EN LLUIS INGLADA** de la Rbla. de les Flors, núm. 8, i Ronda de Sant Antoni, 5.

— **Barrets pintats pell de Llop**
immens assortit des de 20 Ptes. Ronda Universitat, 4 (prop de Balma).

- TINTURA WINTER

Premiada amb Medalla d'Or
Amb una sola aplicació desapareix la canicla. Serveix per al cabell, barba i bigotí. Es prepara per a negre, castany fosc i castany clar. Dona colors tan naturals i inalterables, que bé pot dir-se que és la millor i més pràctica. Venda en perfumeries.

— Si no teniu porró fi per a beure Xampany, compreu-ne un a les cristalleries de **LLUIS INGLADA** de la Rambla de les Flors, 8, i Ronda de Sant Antoni, 5. La mateixa casa ven sucres amb montura de metall, ben niquelades, a UNA PESSETA, recomanant-vos que les compareu a les d'altres cases i observareu una notable diferència a favor de les que jo veng.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIÓ, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

Gran Metropolita de Barcelona S. A.

i III

La sots-estació de transformació s'ubica ben a prop de la Plaça de Lesseps, a 300 metres de l'estació d'aquest nom. Aquesta sots-estació prevista per les ampliacions futures que requereixi la xarxa del Gran Metropolita de Barcelona, rebrà ara dos grups en construcció de rectificadors de mercuri de 1.500 kw. i el de commutadors de (des de 750 kw.) que transformaran la corrent alterna trifàsica de 6.200 volts i 50 períodes en rectificació i continua de 1.300 volts. Els rendiments entre corrents de trifàsica i continua dels rectificadors de mercuri són de 95,7 a 4/4 3/4 i 2/4, admetent sobrecàrregues de 200 % instantànies, 100 % en 5 minuts, 50 % en 17 minuts. Aquests rectificadors subministren tota la corrent necessària per a l'exploració de les xarxes i II, llevat de les hores d'escreix que marxen en paral·lel, amb una commutació.

Els rendiments de les commutacions són inferiors als rectificadors, com es sabut, essent, no obstant, molt superiors als dels antics grups motors-generadors. Aquests commutadors responen a condicions molt severes quant a sobrecàrregues, puix permeten marxar a 50 % durant dues hores com s'exigeix en els serveis de tracció, i resisteixen sense la menor avaria cinc tallacircuits en 60". Donada la capacitat de la sots-estació es podrà posar en explotació la línia d'Horta sense necessitat de recórrer a una nova i pròxima ampliació.

El voltatge escollit permet una seriosa economia en les despeses de primera adquisició i en els d'exploració, en relació amb els de 600 volts que, d'ordinari, es venien usant a Espanya encara que aquesta tensió és molt corrent a Espanya i Amèrica.

HORARI I COMPOSICIÓ DE TRENS

L'horari estudiat permet establir trens cada dos minuts durant les hores de gran afluència, de dos i mig en les hores ordinàries i cada tres en les hores mortes.

El tren tipus està format per un cotxe automotor i un remolc, i la composició màxima dels trens estarà formada per dos trens tipus, corresponent, per tant, 300 i 1.000 HP. de potència. Durant el primer període de la posada en explotació bastaran els trens tipus per a les hores d'afluència i els automotors per a les hores mortes, augmentant-se la composició així que ho requereixin les necessitats del públic.

Amb la freqüentació màxima de dos minuts a l'estació de Lesseps, trens tipus solament i l'horari estudiat, poden transportar-se 600 viatgers cada quatre minuts, bé al Pla de la Boqueria o al «Portal de Mar», fent-se 836 trens en les 17 hores que dura el servei diari, i transportar, anyalment 26.000.000 de viatgers.

El temps empleat per al recorregut del «Portal de Mar» a Lesseps serà de deu minuts 45 segons, i del Pla de la Boqueria a Lesseps vuit minuts i mig; empleant-se en els mateixos recorreguts, baixant, 9 minuts 45 segons i 7 minuts, respectivament.

Els trens faran servei de llançadors entre les estacions extremes «Pla de la Boqueria» i «Portal de Mar». Es a dir, sortiran del «Pla de la Boqueria» per aconseguir Lesseps i arribar al «Portal de Mar», economitant-se d'aquesta manera materia mòbil, ja que les línies I i II són de longituds diferents.

EL «GRAN METROPOLITA DE BARCELONA» ES UN NEGOCI BRILLANT I SEGUR

Per la descripció somera, sintètica, anteriorment exposada, deduirà el públic que la Companyia Gran Metropolita de Barcelona, S. A., en dotar la nostra ciutat, en curt termini, d'un ferrocarril soterrani que respongui al programa que s'imposà, per l'excel·lència del raçat escollit, obres de fabricació, material fix i mòbil, sots-estació, senyals, etc., etc., adjudicat a les primeres signatures del món especialitzades en aquesta matèria, ampla dotació dels serveis d'exploració, i tenint en compte els costos del poble de Barcelona, que no sols viatja per necessitat, sinó per plaer, i que les línies I i II travessen la ciutat, s'arribarà amb facilitat a les xifres de viatgers-any que dona l'exploració del Metropolita madrileny, els brillants resultats del qual des del moment de la seva explotació, reflexats en la creixent cotització de les seves accions i obligacions, són l'índex més segur per al que porti

el seu diner i els seus estalvis a aquest negoci, al qual se'l pot anomenar, sense hipèrbol, brillant i poc corrent entre els de transports.

El Nadal i Reis del Nen Pobre

L'Ateneu i Escoles Catalanes Prat de la Riba, organitza, com els anys passats, el «Nadal i Reis del Nen Pobre», al qual tan entusiàstica col·laboració hi vénen aportant els bons barcelonins.

Recordem que pel Nadal i Reis darrers aquesta institució repartí més de dos mil lots als infants de les famílies necessitades. Es d'esperar que enguany assolirà el repartiment encara una major importància.

Tots els bons barcelonins que vulguin contribuir a l'esplendidesa d'aquesta festa, tan cristiana i tan catalana, trametent joguines, robes d'abric o metal·lic, poden dirigir-se a les oficines del Nadal i Reis del Nen Pobre, Aragó, 359, principal (estatge de l'Ateneu i Escoles Catalanes Prat de la Riba).

Vida religiosa

Avui: Sants Valerià, bisbe; Urbici, Ireneu i Cándid, màrtirs.—**Demà: Sant Eusebi, bisbe i màrtir, i Santa Adelaida, emperadriu.**

Quaranta hores: Demà, a l'església de Sant Sever. Hores d'exposició: De dos quarts de vuit del matí a dos quarts de sis de la tarda.

La missa de demà: Sant Eusebi, bisbe i màrtir, color vermell.

Cort de Maria: Demà, Nostra Dona del Carme, a les Jerònimes, a Santa Anna, o a Santa Maria del Mar.

Adoració nocturna: Avui, Torn de Sant Ignasi de Loyola (a la parroquial de Sant Martí).—**Demà, Torn de Sant Miquel Arcàngel.**

Vetlles en Sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn de Santa Teresa, a la seva capella, Escorial, 155 (Gràcia).—**Demà, Torn de la Verge del Carme, a la mateixa capella.**

FESTA MISSIONAL

La «Unió Missional del Clero» convoca els barcelonins amants de Sant Francesc Xavier, a la festa que en honor del tercer centenari de la seva canonització, celebrarà l'Acadèmia de Missions del Col·legi Màxim de Sant Ignasi, de la Companyia de Jesús, de Sarrià, el propi vinent diumenge, dia 17, a les cinc de la tarda.

El programa a desenvolupar és aquest: «L'Apostol de Jesucrist».

Introducció.

Salut CL. Chor a quatre veus mixtes, amb acompanyament d'orquestra, Cessar Frank.

A l'Índia. Penalitats del viatge a les costes del Malabar. Les illes del Moro — Josep Larequi, S. J.

«Mésis quidem multa», quatre veus iguals, Grieg.

Al Japó: Des de Gangoxina a Kioto. Somniant més conquestes. Mort de l'Apostol.

Mort de l'Apostol. — Romà Galán, S. J.

Himne a Sant Francesc Xavier. Chor i estrofa a cinc veus mixtes i orquestra, J. Larregla.

La conferència s'il·lustrarà amb projeccions.

—**Oblats Benedictins de Montserrat.**—**Diumenge vinent** tindrà la funció mensual. Al matí faran una visita col·lectiva a l'antic Monestir de Sant Cugat del Vallès, sortint de la Plaça de Catalunya a dos quarts de vuit del matí. Allà hi tindrà missa de Comunió, Ofici i conferència arqueològica-històrica.

A la tarda, a dos quarts de sis, a l'església del Monestir de Santa Clara hi haurà funció de reglament amb exposició major.

—**Confraria de Nostra Senyora dels Desemparats,** erigida canònicament i des de molt antic a l'església parroquial de Santa Maria del Pi de Barcelona. — Seguint antiga i tradicional costum, aquesta Cofradia es proposa honorar la seva excelsa Patrona durant el mes de desembre del present any, amb els cultes següents:

Dmà, dissabte, dia 16, a dos quarts de set de la tarda, començarà la solemne Novena amb el res de les Quaranta Avemaries, Rosari i exercicis propis del dia, predicant tots els dies el Rnd. P. Brà d'Ignatada, caputxí, cantant l'«Agnus Dei» de la parroquia que dirigeix el Rnd. don Josep Mas-

vidal, Pvre., i així serà tots els dies.

El diumenge, dia 17, festa principal de la Cofradia, a les deu se celebrarà amb tota solemnitat l'Ofici, cantant la capella de música d'aquesta església i predicarà el mateix P. Brà, guardià de l'Ajut. A la tarda d'aquest i l'últim dia, després del sermó, es permetrà als fidels visitar la veneranda imatge al seu Cambril.

El dia 18, a les deu, la Rda. Comunitat cantarà una missa de «Requiem» en sufragi dels confreres morts durant l'any.

Bisbat

— En aquesta Secretaria de Cambra s'han rebut adreces dels bisbats de Compostela i Oviedo, convocant oposicions a una canongia i un benefici de «salmista» respectivament.

— Demà, diumenge, predicarà a la Catedral el canonge doctor Portales.

L'Exposició Internacional del Moble

Amb assistència dels comissaris senyors Pich i Cambó, i sota la presidència del tinent d'alcalde, En Josep Barbey, va reunir-se ahir el Comitè Executiu de l'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'interiors, per a adoptar acords corresponents a l'organització definitiva d'aquest important certamen.

El Comitè va assabentar-se dels treballs realitzats per a la instal·lació de la Secció Retrospectiva que presideix En Manuel Vega i March, en la qual podran figurar una sèrie importantíssima d'habitacions antigues completes, degudes als valuosos ofertes que han format al Comitè distingides famílies de Barcelona el mateix que altres de diverses poblacions d'Espanya, en quals residències s'estatgen riquíssims mobles d'istil. El Comitè va assabentar-se de la cooperació oferta per S. M. el Rei, disposant que s'exhibeixi en aquesta Exposició, una sèrie d'escollits objectes d'art decoratiu de la Casa Reial.

Aixmateix s'assabentà el Comitè de les nombroses peticions de stands presentades a les oficines, tant d'industrials de Barcelona, com d'altres capitals d'Espanya i de l'estranger, go que fa suposar que final el termini d'admissió el dia 15 del propi vinent mes de gener, l'espai disponible resultarà insuficient per a totes les peticions.

Demés, es prengueren altres acords, un dels quals fou, la immediata celebració d'un acte a Madrid, amb col·laboració de la Societat d'ebenistes, que acaba de constituir-se a la Cort, entitat que està organitzant la concurrència col·lectiva dels industrials d'aquella localitat, els quals, malgrat les anòmales circumstàncies que acaben de passar, es troben disposats a exhibir els productes més selectes de llur indústria.

Finalment, va donar-se possessió dels càrrecs de membres del Comitè als regidors senyors En Joaquim de Nadal i En Feliu Roure.

Intent de robatori a Reus

Entre dues i tres de la matinada un soroll despertà l'administrador de Correus senyor Sabino, qui aixecant-se del llit i vestint-se obri el balcó i cridà el vigilant de l'Arrabal de Rubí, qui acudí a tota presa.

Li va donar ordres que vigiles perquè ningú sortís de l'Administració de Correus, i internant-se per les dependències, revolver en mà, en arribar a la sala on hi ha la caixa de cabals, va veure sorpresa que estava forçada i a punt d'obrir, tant és així, que a no haver produït el soroll un cargol que saltà de la dita caixa i que després el cap, els lladres s'haurien emportat les 10.000 pessetes que hi havia dipositades.

En canvi els lladres deixaren abandonat un cargol de pressió amb el qual intentaren forçar la caixa.

El jutge d'instrucció es persona al lloc del succeït per a incoar les primeres diligències.

El dia abans hi havia dipositades a la caixa unes 50.000 pessetes.

Els lladres no foren atrapats, i se suposa que degueren atribuir a Barcelona en el correu de València.

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrames i conferències de LA VEU)

ASSEMBLEA DE REPRESENTANTS I COMMISSIONISTES DE COMERÇ

Madrid, 14, 8'30 nit.
A la Cambra de Comerç s'ha inaugurat avui l'anunciada Assemblea nacional de representants i comissionistes de Comerç matriculats, organitzada pel Col·legi Lliure de Representants comissionistes de Comerç de Madrid.

Al matí s'ha celebrat una sessió preparatòria, en la qual el President de l'Associació donà les gràcies, per llur presència en l'acte, als delegats de la Península, del concurs dels quals depen l'èxit de l'Assemblea.

De seguida s'ha nomenat la Mesa de l'Assemblea, que quedà constituïda de la següent forma: President, don Emili Coll, de Madrid; vice-president, don Joaquim Amigó del Olmo, de Granada; vice-president segon, don Manuel Puig, de Vigo; secretari general, don Josep Cinto, de Madrid; secretari d'actes, don Pere López Vélez, de Cartagena; vocals: don Manuel Gil Enguadanos, d'Albacete; don Manuel Cito Fernández, de Badajoz; don Everist Salvanés, de Bilbao; don Alfons Bazaga, de Càceres; don Antoni Pagan Cortés, de Cartagena; don Antoni del Pozo, de Còrdova; don Eulogi Conell, de La Corunya; don Ernest Novo García, de El Ferrol; A. De Burgos Maeso, de Màlaga; don A. Córcoles, de Múrcia; don Lluís Martínez García, de Sevilla; don Joan Baptista Balaguer, de Terrassa; don Lluís López Puyoles, de Saragossa.

L'Assemblea ha acordat dividir el Congrés en tres seccions, a les quals correspondrà entendre en les següents matèries: Primera, interessos generals; segona, legislació comercial, i tercera, Duanes i Ferrocarrils.

A la tarda s'ha celebrat amb gran concurrència de delegats la sessió inaugural de l'Assemblea.

Ha ocupat la presidència el sots-secretari del ministeri del Treball, senyor Castro, qui ostentava, ultra la pròpia, la representació del ministre, al qual les ocupacions han impedit d'assistir a l'acte; i han pres seient als seus costats el president de l'Associació, Senyor Coll i els presidents de la Cambra de Comerç i Círcol de la Unió Mercantil de Madrid, senyors Prast i Sacristan.

Oberta la sessió ha fet ús de la paraula el senyor Coll, qui ha regalat novament als assembleistes per llur presència i ha recomanat breu i breu en les deliberacions.

El senyor González, en representació dels col·legiats del Nord i Nord-est d'Espanya, ha donat lectura a un interessant treball sobre el que representa a Espanya l'agent comercial, el seu passat, el seu present i el seu esdevenidor.

Han fet ús de la paraula, a continuació, els senyors Fernández, en representació dels col·legiats del Sud; Vincent, del col·legi de Madrid; i Molé, de la Reial Societat de Representants de Madrid.

Tots han saludat els assembleistes i han advocat pel reconeixement oficial dels Col·legis de comissionistes i per la persecució dels qui, no estant col·legiats, i no podent, per tant, contribuir, són competidors dels agents comercials.

També han fet ús de la paraula els senyors Sacristan i Prast, oferint als assembleistes l'ajut de les entitats que presideixen, per a l'assoliment de llurs fins.

Els sots-secretari del Treball, senyor De Castro, ha fet el resum dels discursos.

Ha saludat, en nom del Govern, els assembleistes i els ha recordat que, més que a la política, dedica sempre la seva activitat al comerç.

Innombrables vegades — ha dit — he vingut a Madrid, com ho heu fet vosaltres ara, per a demanar al Govern que es facin efectius els desigs de justícia que ja havien d'ésser realitat fa qui sap el temps.

Per aquesta causa, jo espero que sabré comprendre perfectament tot el significat d'allò que en les vostres conclusions demanaveu el Govern.

Referint-se als temes solemnes a la deliberació dels assembleistes, ha dit que no han de passar angúnia pel reconeixement legal dels Col·legis de Comissionistes.

El Codi de Comerç assenyalava quina és la missió de l'agent comercial,

i, per tant, la seva personalitat jurídica és prou reconeguda.

Tocant als altres temes, ha ofert, en nom del Govern, atendre i donar realització, immediata a tot allò que estigui dintre de les seves possibilitats.

Per això ha recomanat que no s'excédexen en les peticions; que es tracti, pel moment, un programa mínim que satisfaci les necessitats més urgents.

Tant el senyor Castro com els altres oradors han estat molt aplaudits.

L'ASSOCIACIÓ PARLAMENTÀRIA

Madrid, 14, 9'15 nit.
L'Associació Parlamentària espanyola, que té per objecte l'agrupar els elements de més oposades tendències per a tractar en les seves assemblees dels problemes més fonamentals d'Espanya, s'ha dirigit a totes les agrupacions politico-socials, culturals i artístiques, perquè es facin representants per entitats que siguin els delegats en les indicades assemblees que tindran lloc tots els dissabtes del mes.

ACCIDENT FERROVIARI

A l'estació d'Atocha, quan sortia el tren mixt de Saragossa, per poc no s'ha esdevingut una catàstrofe.

Per un equivocat canvi d'agulles s'ha donat sortida al tren esmentat per una via que condueix al dipòsit de màquines.

Quan el tren estava a punt de topar amb tres locomotores, un caraboner que s'ha donat del perill, ha canviat ràpidament una altra agulla i ha donat entrada al comboi a la via morta.

Al final d'aquesta via hi ha un barranc pregon, on s'hauria estimat el tren sense la serenitat i perícia del maquinista que ha aconseguit fer-lo parar ràpidament.

L'accident ha originat la natural alarma en els viatgers i empleats del mixt, alguns dels quals s'han tirat daltabaix del tren.

Sortosament no han ocorregut desgràcies i solament ha estat precis ordenar el canvi del personal del tren perquè fossin substituïts en el viatge els empleats que sofrien l'emoció lògica pel perill que havien corregut.

ELS PROCESOS TERRORISTES

El diputat republicà don Emili Iglesias ha dirigit al ministre de Gràcia i Justícia un document, que ha fet ja públic en la premsa radical de Barcelona, demanant la revisió dels processos terroristes, car entén que el poder judicial ha obert tendenciosament.

CABILLATGE

L'actual ministre de Marina, don Lluís Silveira, s'ha dirigit a l'ex-president de la Diputació de Granada, don Santiago Oliveros, comunicant-li, perquè aquest ho transmeti a tots els democràtics, que, accedint als desigs del marquès d'Alhucemas, s'ha fet càrrec de la direcció del partit democràtic de Granada.

PARTIT DE FUTBOL

Aquesta tarda, al camp del Madrid, s'ha jugat el partit de futbol amistós entre l'equip alemany Pforzheim i el campió Centre, Madrid F. C.

El primer gol l'ha fet Felip Pérez tirant la pilota a la porteria al mateix temps de començar el partit.

Cinc minuts després ha fet Monjardín el segon gol, fent una imparable que ha entrat a la xarxa, i, gairebé tot seguit, hi ha hagut un altre tir d'En Monjardín, que ha tocat el pal.

Els alemanys s'han revelat admirables en les passades, però excessivament lents en avançar i fluïxos en el xut.

Rera una combinació vistosa, i canviant el joc en les ales, han aconseguit els alemanys el primer gol.

En el segon temps s'han fet altres dos gols: l'un els madrilenys, rematat per Monjardín, i l'altre els alemanys a conseqüència d'un «penalty».

L'equip alemany ha agraït, però llur joc, excessivament lent, resulta faltat d'emoció.

POLÍTICA SOCIAL

Els diputats de la minoria maurina senyors comte de Vallellano i Genar Pozas, els catedràtics de Saragossa Minglón i Joan Moneva, el de la Central senyor Alvarez Ube i altres

elements de la dreta han fet circular un extens programa de política social que pugui servir per a la coincidència d'elements afins en una acció comuna.

Amb les coincidències que es procuren s'espera la creació d'una agrupació política que actuaria en la vida pública amb un programa propi inspirat en els principis de la democràcia cristiana.

Demà començarà a celebrar-se a Madrid l'assemblea convocada perquè cristalitzin les finalitats dels organitzadors de la Política Social.

L'ATENEU DE MADRID

Madrid, 14, 10'30 nit.
La Junta Directiva de l'Ateneu, tenint en compte que la seva elecció fou deguda a l'acord de la general de celebrar una manifestació per a demanar que s'exigessin les responsabilitats pel desastre de Melilla, i considerant que la seva missió, un cop celebrada la manifestació, havia acabat, presentà ja dimissió amb caràcter irrevocable.

Aquesta tarda s'ha tornat a reunir la Junta general per a tractar de si procedia o no admetre la dimissió de la dita Junta.

S'han pronunciat diversos discursos, gairebé tots violents, els uns en pro i els altres en contra, i en votació nominal ha estat rebutjada la dimissió per 169 vots contra 2.

No ha pogut ésser llegida, perquè la Junta celebrada era extraordinària, una proposició demanant a l'Ateneu que acordi elevar al Govern, i dins les facultats que el Reglament determina, la seva protesta pels tres següents fets, que els qui signen la proposició consideren contraris a l'esperit de la manifestació del passat diumenge: nomenament per a la sots-secretaria del ministeri de Gràcia i Justícia del senyor Azpeltia, qui dins de la Comissió que entenia en el suplicatori Berenguer observava una actitud equívoca; tramentament, per part del Rei, d'un ajudant seu al domicili del general Berenguer per a felicitar-lo en el dia del seu sant; visita de l'ex-Alt Comissari al Rei.

La proposició ha quedat damunt la taula per a ésser discutida en la pròxima Junta general.

PROPOSIT ATRIBUIT AL MINISTRE DE LA GUERRA

S'atribueix al senyor Alcalà Zamora el projecte de dividir l'exèrcit en tres grans grups: exèrcit colonial, exèrcit territorial i exèrcit burocràtic, i reduir a dues les regions militars a Espanya, guarnides cada una per una divisió.

LES RECOMPENSES

El ministre de la Guerra ha començat el seu estudi sobre la legislació de recompenses.

EL CONSELL BANCARI

Entre les visites que ha rebut el ministre de Finances hi ha el Consell Superior bancari, que ha anat a complimentar-lo.

CONFLICTE DE CORREUS

A Correus ha sorgit un nou conflicte.

Quan final la vaga de Correus, com és sabut, es van estendre les credencials del personal sense especificació de sous, advertint-se solament, en els títols, que els sous arien els que fossin assignats.

Les nòmines foren fetes assenyalant s'hi la value dels sous a gust de la superioritat.

L'ordenació de Pagaments no troba legal al procediment i dicta una disposició negant l'abonament de tota quantitat als funcionaris de Correus que no tinguessin credencial i títol segons les disposicions vigents.

El nombre dels funcionaris que deixaran de cobrar llurs sous arriba a un 80 per 100 del total.

RECEPCIÓ DIPLOMÀTICA

A les quatre de la tarda, i amb el ceremonial de costum s'ha celebrat en el Ministeri d'Estat la recepció diplomàtica anunciada.

L'acte ha estat molt concorregut, assistint-hi tots els representants acreditats en la Cort.

El primer ambaixador rebut, després del Nunci de S. S., ha estat el de Bèlgica, per ser el primer d'arribar.

RENUNCIA

Ha renunciat el càrrec, irrevocablement, el nou governador de Bilbao senyor Ledesma, que pertany al partit romanonista.

ESMORZAR

Tots els ministres que formaren l'últim Govern conservador, inclús el senyor Sánchez Guerra, s'han reunit avui per a esmorzar a l'Hotel Ritz.

EN MILLAN ASTRAY

Es diu que ja està gairebé resolta la futura situació de l'ex-cap del Tercer Exèrcit.

Com ja hem dit, el senyor Millan Astray serà agregat a una Ambaixada estrangera, segurament a la de Suïssa, si bé el lloc de destinació no està definitivament decidit.

EL GOVERNADOR DE BARCELONA

Madrid, 15, 12'30 matinalada.
Ultimes gestions per al nomenament de governador de Barcelona, ha estat designat aquesta nit el senyor Raventós, català, advocat, diputat per Dènia i ex-fiscal del Tribunal Suprem.

Es creu que acceptarà i demà serà firmat el nomenament.

ALCALDE DE MADRID

Per a l'Alcaldia de Madrid ha estat designat el senyor Ruiz Jiménez.

ELS PRESONERS

En la conversa que aquesta nit ha mantingut el ministre de la Guerra, per telegraf, amb l'Alt Comissari, aquest li ha transmès algunes notícies interessants relacionades amb els presoners, però que el ministre no ha volgut fer públiques.

DOCUMENTS HISTÒRICS

Ha estat uns quants dies a Madrid el famós ex-torero Rafael Guerra, «Guerrita».

La seva presència a la Cort ha tingut per principal objecte recollir una carta seva de dins l'arxiu que al ministeri d'Estat hi ha, procedent de l'antic ministeri d'Ultramar.

Aquesta carta és contestació a una altra que en 1892 li dirigí Romero Robledo receptant el seu concurs per a una corrida reglada.

La carta va retornar-la-li el seu amic i paísà don Josep Sánchez Guerra en un esmorzar que tingueren tots dos no fa gaire.

Més que carta, la de Romero Robledo fou una conferència telegràfica dirigida al governador civil de Còrdova, demanant-li que transmetés al Guerra el seu prec de venir a Madrid a fer una corrida que anava a donar-se a honor dels reis de Portugal, donya Amèlia i don Carles, que aleshores eren a Madrid.

Cal advertir que el Guerra estava enemistat amb l'empresa d'aquesta plaça de toros.

La conferència telegràfica de Romero Robledo al governador de Còrdova diu així:

«Necessito que aquesta mateixa nit posi un propi, muntat, que vagi a la finca de «Guerrita», pregant-li que vingui demà a Còrdova i que, en nom meu, doni la conformitat per a torerar una corrida a Madrid, el pròxim dimecres, a honor dels reis de Portugal».

Digui al «Guerrita» que crec que aquesta corrida correspon a la seva fama, i que l'empresa, més que conforma, desitja, com jo, que vingui, i en prova d'això li adreço aquest prec a presència de «Bartolo», que és ací amb mi esperant l'acceptació.

Que demà em dirà molt aviat el consentiment, per a tirar els castells i ultimar els detalls.

Digui-li que sento molt trencar-li el son d'aquesta nit amb aquest compromís, però que és deure meu, i també li demano, i li ho agrairé, que arribi ací dimarts i que accedeixi a sopar amb mi, i així el dimecres estarà preparat i en condicions per a fer el que sols ell sap fer perquè els portuguesos se'n tornin «tontos» a llur terra.

Considero important la classe de persona que durà la comunicació. Ha de tenir mitjans oratoris de convenciment, per a fer-lo decidir. Si es tracta d'un criat que porti una carta sense poder posar res de la seva part, aleshores potser seria més ràpid que confies a vostè l'encàrrec a una parella de la guàrdia civil de cavalleria, perquè això donaria

més importància a ço que la demano».

En efecte: el Governador ficà en un sobre aquesta conferència i l'envià al Guerra per una parella de la guàrdia civil.

L'ex-torero contestà amb la següent carta, que és la que es conservava a l'arxiu i qui ara ha recollit de mans del senyor Sánchez Guerra.

Hi ha un membre que diu: «Rafael Guerra, Guerrita, matador de toros. — Capuchinos, 10. — Còrdoba».

«Senyor Governador, eresibido la sula y quedo enterado de ella y le digo que puede deslle al señor don Francisco Romero Robledo que puede disponer de mí para ese día que dise el lunes estoi en esa. Yre aberlo. Sullo aft. s., Rafael Guerra, Guerrita».

Cueba Baja 13 de Noviembre».

EL NOU BISBE DE CANÀRIES

«La Acción» elogia el senyor Serra, vicari de l'arquebisbat de Tarragona, que ha estat nomenat per al bisbat de Canàries.

LA CORRESPONDENCIA MILITAR

«La Correspondencia Militar», publicat, com a fons el manifest de don Alfons Sala, al qual dedica elogis per les seves aspiracions i els seus treballs, malgrat de veure's durant la seva actuació, sense l'ajut dels Governos.

CONCURS AERI

A Quatre Vents s'ha celebrat un concurs de velocitat entre l'aviador francès Jaille, que tripulava un Fokker de caça, i el tinent espanyol senyor Lecas, que pilotava un Nieuport.

Ha vençut l'aparell pilotat per M. Jaille, amb una diferència de 27 segons tres quarts sobre el seu adversari i fent, si fa no fa, una velocitat de 230 quilòmetres per hora.

EL DUPLÉ DE LA MELLER

«La Voz» recull humorísticament el solt de «La Correspondencia» sobre el cuplet catalanista que canta Raquel Meller a París.

Diu que cal anar amb compte: que no resulti una Mari-Focela al revés, la glòria patriòtica de la qual fou tan fugissera com l'escuma del xampany.

Qui sap — comenta «La Voz» — si la divina Raquel ha cantat la Marseillesa en català, i, en sentir allò de «el jora de glòria ja ha arribat», un espanyol, capaç de sentir-ho impossible a Madrid, s'ha irritat i l'ha creguda capaç de trossejar la pàtria des d'un empostissat d'escenari de París.

L'ASSEMBLEA MAURISTA

A la sessió de l'Assemblea maurista celebrada aquesta tarda, s'ha discutit i aprovat la potència del senyor Colom Cardany sobre el règim local.

El senyor Tarragó ha fet algunes observacions, tractant de cenyir-se a l'aspecte que aquesta qüestió presenta a Catalunya.

LA REOAPTACIÓ

Les dades provisionals de la Inspecció general d'Hisenda ofereixen una receptació líquida en novembre últim de 236.704.699 pessetes, amb una alça de 39'65 milions sobre igual més de 1921.

EL GOVERNADOR DE MADRID

El governador civil ha manifestat avui que ha començat els treballs contra la verola, seguint els iniciats pel senyor Romeo quan exercí aquest Govern Civil de Madrid.

RESOLUCIÓ

La «Gaceta» d'avui publica una Reial ordre d'Hisenda resolent l'expedient incoat davant del Banc de Credit Industrial per don Joaquim Ruiz de la Encina, com a president del Consell d'Administració de la Societat Anònima Successors de Riva-denebra, per la sol·licitud d'un préstec de 500.000 pessetes a l'empres de la llei de 2 de març de 1917, prorrogada per Reial decret de 13 de gener de 1920, sobre protecció a les indústries noves i desenvolupament de les ja existents.

En la resolució es determina que s'a prova la concessió del préstec en efectiu de 500.000 pessetes, en la qual operació participarà l'Estat en un 8 per 100 en bons del Tresor, per al foment de la indústria nacional, que seran posades a disposició del Banc de Credit i la Direcció general

del Tresor públic amb les formalitats necessàries.

Que la protecció s'entengui concretament atorgada a la publicació d'obres espanyoles del major grau possible de cultura i del major valor educatiu.

Que la concessió del préstec obliga la societat prestatària a la producció de 50 obres de 10.000 exemplars del tipus protegit i a l'exacte compliment de tot el que procedeixi el capítol novè del Reglament de 20 de desembre de 1917, i que en cas d'incompliment se li imposin les penalitats assenyalades en l'article 57 del dit Decret.

Que la Societat Anònima Successors de Rivedeneyra queda obligada per raó d'acceptar el préstec concedit, a portar la comptabilitat en la forma prevista en el Codi de Comerç, i a la inspecció d'aquest ministeri, en quant al compliment de les condicions de la concessió i a la producció dels articles que han donat motiu a ella.

ELS TRAMVIES DE BILBAO

Bilbao. — El governador civil interí ha rebut la visita d'una comissió d'obres tramviàries aconseguides.

Immediatament, el governador cita el director de l'empresa de tramvies amb el qual ha conferenciat sobre l'assumpte.

El governador continuarà les gestions amb el director de l'empresa dels tramvies per a aconseguir que es doni feina a alguns d'aquests obrers.

Els tramvies circularan avui amb servei de personal nou i amb alguns guardes forals.

EL CARDENAL REIG

València. — Aquest matí arribaren, procedents de Barcelona, el guardià noble de S. S. comte Angelo Valentini, el degà de la Catedral de Barcelona doctor Pasqual Llopez, el vicari capítular de la Catedral de Toledo, i el bisbe d'Oriola, per a assistir a la imposició del capell cardenalici al doctor Reig.

L'acte ha estat a les dotze del matí. El guardià noble ha sortit del Seminari, i l'han rebut, al presbiteri de la Catedral, l'arquebisbe, el capítol, les autoritats i nombrosos amics del nou cardenal, entitats i diverses societats.

El guardià noble presentà al degà les credencials que l'acreditaven com a legat del Papa, i immediatament deixà imposat el solideo al doctor Reig.

Aquest ha beneït els assistents, restint l'acte una gran solemnitat.

Al temple i pels volts del temple, hi havia molt de públic que tribuà cordials demostracions de simpatia al doctor Reig.

INCENDI

Sant Sebastià. — Aquesta tarda, a la una, s'ha declarat un violent incendi a una fabrica de llicors de prop de Tolosa.

La fabrica ha quedat destruïda als pocs moments, amb tot i la rapidesa

amb que accidiren els auxilis. Les pèrdues es calculen en 300.000 pessetes.

Era propietat d'Adan Yarra.

ABSOLUCIO

Còrdova. — S'ha reunit el Consell de guerra per a jutjar el tinent de cavalleria Albert Fernández Maquieira i de Borbon.

La sentència ha estat absolutòria amb tota classe de pronunciaments a favor del processat, per resultar proves les afirmacions i denúncies que formula contra alguns superiors. El defensor ha estat molt felicitat.

ELS AGRARIS

Vigo. — El Jutjat de Tuy ha posat en llibertat tots els complicats en el conflicte agrari.

A Tuy s'han reunit les associacions agràries acordant donar per acabada la vaga.

També han acordat tornar a declarar-se en vaga si no són declarats culpables els que originaren els successos de Guillarey.

AVALOT

Huelva. — El governador interí havia prohibit els quadros plàstics per les senyorettes vieneses al Teatre Mora, considerant immoral la presentació de dones nues.

L'empresa no anuncià que es presentarien amb malles, i el públic, quan se n'ha adonat, ha mogut un escàndol formidable, negant-se a abandonar el local i pedregant, finalment, el teatre, causant grans destroces.

Després, en manifestació, s'ha dirigit al domicili de l'empresari repetint els cops de pedra.

Els grups han estat dissolts per la força pública, i el governador ha multat l'empresa.

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Madrid, 15, 2 matinalada

El comunicat oficial de Guerra d'aquesta nit diu així:

«L'Alt Comissari d'Espanya al Marroc comunica a aquest ministeri:

Segons em comunica el comandant general de Melilla, ahir foren hostilitzats els telegrafistes encarregats d'aportar la línia telefònica de Tizzi-Azza, resultant mort el soldat de la companyia de Telegrafs, Miquel Garcia Martínez.

El cos del portat avui a la posició de Tizzi-Azza ha estat hostilitzat, resultant mort el tinent d'intendència Lluís Saguas Díeste i quatre baixes en el bestiar.

Ahí l'enemic va fer foc de canó sobre el Penyal, i fou contestat per la plaça, sense novetat en el personal i material.

També fou hostilitzada la plaça d'Alhucemas, i aquesta contestà destruint cases de familiars d'Abd-el-Krim.

L'aviació ha efectuat bombardeigs damunt dels pobles de Tizzi-Azza, Yebel-Udia, Budina i Sidi-Laman, des d'on l'enemic feu foc de canó a un avió.

A la regió occidental, no res de nou.

NOTICIES SATISFACTORIES

El ministre de la Guerra, pariant aquesta nit amb un periodista, li ha manifestat que havia sostingut una conferència telefònica amb l'Alt Comissari, general Burguete, el qual li ha comunicat notícies molt satisfactòries referents als presoners.

El ministre s'ha negat a donar-les a la publicitat.

DE GOVERNACIO

El ministre de la Governació ha manifestat que aquesta tarda ha estat a la Presidència el marquès de Villabrájima, i ha dit al marquès de Alhucemas que, en el cas de predominar en el Govern el criteri de nomenar alcalde de Madrid de Retal orde, ell rebutjaria l'alcaldia si de cas era designat.

Aquesta nit ha estat designat alcalde de Madrid el senyor Ruiz Jiménez.

El duc d'Almodovar ha manifestat que ha renunciat el Govern civil d'Oscar el senyor Otero, i ha nomenat, per a substituir-lo, el senyor Mengilla.

Preguntat el ministre si era certa la notícia publicada per algun periòdic de la nit d'ent que el senyor Ledesma havia renunciat el governador de Bilbao, ha contestat que al ministeri no hi havia arribat cap notícia referent a aquest assumpte.

El Monument a En Pep Ventura

Els treballs de la Comissió organitzadora del Monument al gran músic popular, van arribant al màxim desenvolupament.

Actualment, s'estan cursant a tots els Pomells de Joventut de Catalunya llistes de subscripció i manifestos acompanyats de la següent lletra:

«Distingit germà de causa: Sentim una verdadera satisfacció al trucar a les portes d'aquell Pomell, ja que el delit que ens hi acompanya, no és altre, que el d'un deure que tenim tots els que som conscients d'ésser catalans i de sentir, per tant, totes aquelles coses les quals contribueixin a la nostra major riquesa espiritual, i al mateix temps, a la divulgació del nostre piet nacional.

El nom gloriós d'En Pep Ventura, és una fita de depart per tots aquells que lluitem per treure els exotismes que imperen en el nostre poble, i que volem la consegüent sobirania de la nostra dansa nacional: «La Sardana». D'acord amb el Directori dels Pomells de Joventut de Catalunya, apel·lem a la vostra espiritualitat i al vostre ferm patriotisme, per tal que vulgueu contribuir a la subscripció que tenim oberta per erigir un Monument a l'instaurador de la sardana llarga.

Les gràcies us les donarà Catalunya.

Deu us guardi molts anys.

Per la Comissió organitzadora del Monument a En Pep Ventura, Domè-

nec Carrové i Viola, president; Josep M. Seguer, Villà, secretari.

Si algun Pomell, sobretot els de darrera creació, no ha rebut cap llista de subscripció pot dirigir-se a l'esmentada Comissió i els serà tramessa immediatament.

A totes les entitats catalanes d'Amèrica, se'ls ha tramès una llista de subscripció pel Monument, no dubtant ni un moment en el seu estimable i patriòtic concurs.

Les festes que per a recollir cabals pel Monument preparen el conegut Foment de la Sardana i l'Agrupació Sardanista seran formoses.

Es prega amb el més viu interès a totes aquelles entitats que pensen fer semblants festes, es servixin comunicar-ho per escrit a la Comissió, la qual es veurà honorada d'assistir-hi.

Del distingit escriptor català En Josep Burgas, s'ha rebut la quantitat de noranta pessetes, destinades a la nostra llista, producte dels drets d'autor corresponents a les tres primeres representacions de la seva darrera obra estrenada al Romea «Per tu ploro, Merceneta...».

També van rebent-se omplertes moltes llistes de subscripció, les quals detallarem oportunament.

La Comissió regnava d'aquí estant la col·laboració de la premsa, així de Barcelona com de fora, envers la nostra iniciativa i també la publicació d'articles relacionats amb el gran Pep Ventura.

Els esports

PILOTA BASCA

El vinent diumenge, al matí, es jugaran al Frontó Comtal, entre socis de la Reial Societat Sport Basca, el partit següent:

Primer partit, a les onze del matí: Vermells: Bolchi-Soler; blaus: Germans Escudero.

Segon partit, a les dotze: Vermells: Saumà-Palmada; blaus: Rigau-Bo (S.).

CONFEDERACIO ESPORTIVA DE CATALUNYA

A l'estatge de la S. de C. de C. es va reunir ahir, a la nit, l'Assemblea

CAMISERIA C. FITÓ

Jaume I, n.º 11

La casa millor assortida

en BOTINS ANGLESES

Gran baratura de preus

general, amb assistència d'una quarantena de delegats de les diferents Federacions, sota la presidència del baró de Güell.

Després de llegida la Memòria pel secretari senyor Rafols, i l'estat de comptes i pressupost pel tesorero senyor Garriga i Roig, s'entaulà un debat, en el qual prengueren part els senyors Mestres, Casamitjana, Boix, Mesalles, Elías, Losantos, Trabal i altres, sobre l'orientació de l'entitat, fixant-se normes per la seva futura actuació, pel bé del nostre esport i la seva posició nacional i internacional.

S'aprovà el reglament de la copa donada pel general nord-americà senyor Sherrill, per a atorgar anualment al jove de menys de disset anys, que més s'hagi distingit a Catalunya pel seu entusiasme i sacrificis per la causa de l'esport.

La Comissió econòmica presentà una proposta referent a les finances socials, la qual passarà a les Federacions, perquè aquestes, en nova Junta del 15 de gener vinent, es pronuncin sobre la conveniència de la seva acceptació. S'acordà que la Federació que vulgui els acords de la Confederació sigui castigada amb la pèrdua de tota subvenció.

Es llegí una crida de la Federació de Tennis demanant el concurs i ajuda moral de totes les Federacions, per tal d'ajudar al bon èxit dels Campionats del món, que es faran aquí els primers dies de febrer vinent.

Finalment, fou proposada i acceptada sense discussió, la següent candidatura que presentaren els delegats per la composició del Comitè Superior durant l'any vinent.

President, Joan Ventosa i Calvell; vice-presidents, baró de Güell, Ricard Cabot, Joan Farrés i Enric Rafols; secretaris, Jaume Mestres, Enric Losantos, J. M. Tallada i David Cruys; tesorero, Manuel Garriga i Roig; comptador, Josep R. Caries, i bibliotecari, J. Elías i Juncosa.

La presidència va donar les gràcies en breus mots i s'ajecà la sessió a quarts de dues de la matinalada.

DE L'AUTODROM

Procedent de Madrid va dinar ahir a l'Hotel Terramar per a visitar després les obres de l'Autòdrom, el senyor marquès de la Vega Inclán, comissari regi de Turisme.

L'acompanyaren els senyors general, director, arquitecte i alt personal de les obres, de les quals va admirar l'organització, per la sensació de rapidesa que li produí la disposició de les diverses màquines i brigades en moviment.

Visità el Xalet Relat, admirant el panorama de la mar que des de les seves habitacions es veu i recorregué els jardins del nomenat Club de Curses, així com el jardinet dels tarongers.

Com que el seu viatge fou gairebé exclusivament per aquesta visita, que completà amb una visita a l'Exposició de Barcelona, va entornar-se'n anit passada.

Folleto de LA VEU DE CATALUNYA

15 DESEMBRE 1922

LA FEBRE D'OR

Novel·la de costums del nostre temps

PER

Narcís Oller

(Reservats tots els drets)

PRIMERA PART

LA PUJADA

durant gravar-se a la memòria aqueix nom que ell no entenia.

— Però... i l'Esmalric? — pensà l'Emla, — on deu ser? —

Era inútil cercar-lo pels jardins. Anant pel barret, sentí al primer pis trair de gent. Hi muntà, trobà una banca estesa... i es féu del roble.

XIV

L'Eladi havia tornat de París més estarrufat que un gall dindi. Ni que no subscrivís una acció els veïns de la linia... mal que no se'n col·loqués ni una a la plaça de Barcelona... l'emissió estava assegurada. La Borsa de París, que no sabia on abocar tant i tant de diner,

allargaria billlo-billlo els tres primers milions de drets amb que se li brindaven bons guanys. Ell i En Pi li havien pres el pols i en tenien una seguretat completa. Sols la Unió General, una companyia formidable, que anava, com qui diu, a encarar els interessos del catolicisme amb els de la banca jueva, per a arrancar-li d'un cop el predomini omnipotent que sobre el diner venia exercint sempre, era capaç d'engolir tots els els Vilanys així que aquests treguessin ganyia. Tot era qüestió de fer picar l'ham a un banquer jueu. I En Pi, que era un pescaire de primera, estava ja amb la canya a la mà, l'ham dintre l'aigua, ullprent el peixet israelita.

Era al despatx d'En Foix, davant d'En Rodon, d'En Bernat i En Jordi, que estava el jove constant aquestes coses. La maleta, l'abric i la manta de viatge a un recó, el rostre encara ple de mascaretes del fum de la màquina, les mans embudides dins de guants bruts, un puro fumejant als dits, l'Eladi anava buidant el pap, allargassat a la butaca com un putxinel·li. Tot el clàvele l'escollava religiosament: En Foix no cabent a la cadira; En Rodon fent ballar un genoll i la cadena del rellotge; En Jordi babejant de gust; En Bernat rebent amb afirmacions de cap totes aquelles noves que ell havia pronosticat un dia. L'Eladi a punt d'esclatar, la papada plena, seguia rellent com un rossinyol, pintant el desfici de la primera Borsa d'Europa, els episodis curiosos que hi havia presenciats, les bogeries que hi havia sentit, les lluites tremendes que s'hi sostenien. En sortia atabalat; però

persuadíssim que tot lo d'aquí és insignificant i mesquinet com un gra de mill. Ell ho veia i En Pi l'hi confirmava: «no concebem res gran, ens manca coratge, no tenim empenya ni cop d'ull gros. Eram al temps de les grans empreses. El món presenciava la més gran i profitosa de les lluites; la lluita pel benestar general. L'Europa estava congestionada d'or. L'agiotatge era una necessitat com la sangria pel cos que va a ferir-se. Els trenta bilions de títols que dora ven per la Borsa de París només, no bastaven per a donar al diner sortit del cau el corrent vertiginós que li calia. Això ho explicava tot.»

— Es veritat — féu el caixer, sentenciosament.

— Per calç, — seguia dient l'Eladi, — el que cal és inventar, trobar idees noves per desballestades que semblin. Si vostè va allí amb el projecte, per exemple, d'un túnel o pou que, passant pel centre de la terra, ens porti amb ascensor a Buenos Aires, en vint-i-quatre hores, no en dubti gens, col·loca l'emissió tot seguit. Impera la convicció general de que, al grau a què han arribat la Ciència i la Indústria dels homes, ja no hi ha res impossible, si el diner hi basta. I com que el diner sobra i la confiança dels més també, es persigueixen idees noves, empreses de tota mena, siguin realitzables o no.

— Això és una locura — exclamà En Foix.

— Tot lo que es vulgui; però és veritat.

— Si, noi, si — tornà En Bernat, roig de satisfacció. — La multitud sempre ha caminat així, calent i airecant-se,

com les criatures. De totes passades, camina.

— En Pi em feia morir de riure. Allí, allí sentíem idees noves. Mal em callava amb què prediqués a vostres que ens delixíem de negocis de tres o quatre milions de duros. «On van amb això?», deia ell. Avui és qüestió de milions, que diuen a França. Emprendre amb por, és renunciar a la riquesa que tenim a la mà, desconèixer l'home i el moment en què vivim. «L'artilleria moderna — diu En Pi — ha escombrat dels exèrcits tots els aventurers, tots els espabillats que anaven a la guerra, no a fer número, ni patria, sinó posició personal, i els ha dut a la Borsa.

Tots esclafiren a riure, l'Eladi el primer.

— Diu, diu que som els successors dels Tercios de Flandes.

— Es a dir que ens tracta de guerreros? Si que ens xistós — féu En Gili, partint-se de riure. — Això el teu pare; el teu pare que ha dut el xafarot aquí, al costat.

En Jordi somrigué, passant-se la mà per la barba, i, amb aquella indolència de sempre, respongué tot calmos: — A aquesta guerra cal, que no hi ploven bales ni s'hi fa sang ningú. — I tregant-se ulls i front, continuà ja tot seriós:

— Bé, no perdem temps, que hem d'anar a dinar. En resum, confirmes lo que deien les cartes: que les Vilanys no ens han d'ofedir cap angúnia? Això és lo que importa. Em sembla que lo que cal, ara, és apretar, apretar el ferrocarri, que es firi l'escriptura aviat.

Ell i son fill s'ajecaren. Però, en

aquell moment, entrà En Quim amb un telegrama.

— Espereu-vos — féu En Gili, cridant: — los amb la mà tot tornant a llegir.

I com si no en tingués prou, com que no pogués creure lo que llegia, obrí el calaix, estirà un paper en el qual es veien sols escrites dues columnes de mots, i comparant-lo amb el recentment rebut, que donà a llegir a l'Eladi, digué:

— Jordi: a primera hora ordres de venda. Nords al carrer.

L'Eladi llegí «Viva Pamplona». I per a expressar la seva sorpresa, es féu petar els dits com espoliant-se'ls.

— No ho esperava pas tan aviat.

— Vaja, d'aquí a després. A primera hora, allà. Però molta prudència, oi, Jordi? A deixar sempre hi som a temps. No crec que ningú begui en tan bones fonts.

— No ho crec pas — confirmà l'Eladi, ja encaixant.

I En Foix es quedà sol i tanca, tot contrist i fent números. «La camisa no li arribaria a la pell fins que hagués realitzat tot aquell fútil de Nords que duit a coll. Per Déu! per Déu que ningú olerés l'avis. I tornava a fer números, a remenar-se per la gran cadira de braços, a enforquillar-se els cabells amb els dits, a gratar-se la barba clavant l'esguard al sostre, a passar-se el mocador pel front, a tornar a mirar de l'indret i del revés, de prop i de lluny, aquell «Viva Pamplona» i a comprovar-lo amb la clau. «La reunió general no serà fins d'aquí quinze dies. El canvi no sols se sosté, sinó que puja. Si En Pi s'hagués errat?... Però veu vol dir vender, Pamplona... aquí està... Norte. Però i si el canvi segueix pu-

EL CORREU D'AMÈRICA

(Col·laboracions i reportatges de LA VEU)

Dels E.E. U.U. estant

En els precisos moments en què escriu aquesta crònica han transcorregut solament 24 hores des de les eleccions generals. Degut a la complexitat d'aquestes, van arribant les dades incompletes, tardant-se encara uns quants dies a assenyalar el resultat definitiu d'aquesta elecció.

El caràcter general de les eleccions ha estat la d'una mítica i efusiva sinceritat en defensar i respectar el vot del poble, manifestada mantes vegades en detalls circumstancials de la mateixa elecció; en les efusives felicitacions públiques que comencen a transmetre's vencedors i vençuts, de ambdues parts contràries, i en els anuncis que durant la campanya electoral s'han fet en els portaveus d'un i altre partit, anunciant indistintament les candidatures, tal com si es tractés d'un reclutament comercial.

El dret a disposar el vot a les urnes, s'exerceix ací d'una manera ben diferent de la nostra terra. L'elector es presenta al col·legi corresponent a complir amb el deure del sufragi, amb les mans buides, sense cap papereta ni nom de cap candidat. Allí mateix cullen de donar-la-hi. La papereta consisteix en un document de crecudes proporcions. En un lloc hi ha els noms dels candidats republicans i en altre els dels demòcrates, havent-hi un espai en blanc per a inserir-hi el nom d'algun aspirant independent, simpàtic al gust o a les idees de l'elector, o bé per a notoriar algun article de la llei l'esmena del qual es tracta d'imposar.

Quan el votant arriba al col·legi, se li dona una d'aquestes candidatures, en les quals hi ha inscrits els candidats que presenta cada partit, per a senador, jutge, governador, etc. (les quals eleccions tenen lloc el mateix dia) retirant-se seguidament a un departament isolat, en el qual cada elector amb una creueta va assenyalant el candidat o candidats que més li simpatitzen d'una o altra banda. D'això resulta que moltes vegades surtin elegits per crecudes majorities un senador d'un partit i un del partit contrari, o viceversa, sense que per això es trenqui la unitat de criteri que impera en cada Estat. Quan l'elector ha omplert íntegrament o parcialment aquesta papereta, la diposita a la taula presidencial, donant-se per complert l'exercici del dret del sufragi.

Quins seran els resultats generals d'aquesta votació? No es difícil predir-ho. Hom té una plena seguretat que el partit republicà, sense perdre el control de la cambra, disminuirà els seus representants, i que, en canvi el partit demòcrata augmentarà el nombre dels seus, principalment perquè la derrota soferta per aquest últim partit en les eleccions d'últimes, quan pesava sobre la nació la trista recordança de la desencertada actuació d'En Wilson, era més aparent que real, més bé transitoria que permanent; i més tenint en compte que el partit demòcrata, en presentar els seus candidats, tingué bona cura de buscar noms de la més completa oposició i desgrat d'En Wilson per acabar de completar l'eliminació definitiva de l'antic ex-president. Va procurar també membres que simpatitzessin amb la llei del WET, que tant i tant ve apassionant, aquests últims temps, tots els americans, en el sentit de permetre la venda de llicors, moderada en quantitat i qualitat, encara que aquesta venda fos controlada per l'Estat Federal, com regeix en els dominis del Canadà.

I tot s'ha esdevingut com es preveia. Les primeres dades donen una petita majoria a la part demòcrata anti-wilsoniana: ho diu el fet d'haver estat elegit per l'Estat de Missouri Mister Reed i haver estat derrotat, en un Estat de tan arrelades conviccions democràtiques com Nebraska, la candidatura de Mr. Hitchcock, qui era el confident i l'home de confiança d'En Wilson. També, i per raó del dualisme que existeix entre els defensors dels DRY i els de WET, ha estat derrotat, en un territori de tan arrelat criteri republicà com Minnesota, Mr. Volstead, el líder de la llei seca re-

dical, tal com impera avui ací als Estats Units.

Dintre pocs dies anunciaré als meus lectors de LA VEU el resultat general i definitiu d'aquestes eleccions, amb les conseqüències que poden esdevenir-se'n en la política nacional i internacional de la República Americana.

Tucson (Estat Unit de l'Amèrica del Nord), 8 novembre de 1922.

El resultat general de les darreres eleccions tingués fa poc més d'una setmana, era esperat amb veritable interès per la pública opinió americana.

Dues causes elementals contribuïen a aquesta expectació. L'una era motivada per les modificacions probables que podien esdevenir-se a les Cambres com a resultat de les eleccions; l'altra per a saber la sort que corrien alguns elements principalíssims que per coincidència de circumstàncies, havien de perdre o retindre'l seu càrrec en aquestes eleccions. Perquè, si bé és veritat que ací als Estats Units cada membre, sia del partit republicà, sia del partit demòcrata té indiscutible dret individual d'acció, no és menys cert que aquests quatre últims anys, de tan accidentada història per a la humanitat, tota la vida d'aquella casa en la qual tenien la vista posada els poders del món, girava entorn de quatre o cinc figures, de primer ordre que per raó de les circumstàncies, com he dit, havien d'ésser reelegides en aquestes votacions amb les quals es renovava la tercera part de l'Alta Cambra. Els noms d'aquestes prominents figures eren Lodge, Cabot, La Follette i Mr. Johnson, pel títol republicà, i Mr. Reed i Hitchcock, pel demòcrata.

Llur elecció era esperada amb certa ansietat, perquè tot i tenir, els seus homes públics, valors més que suficients i mèrits innegables per a continuar ostentant digna representació en el Senat, es tenia molt present que els complexos i delicats assumptes en els quals han hagut d'intervenir en l'anterior legislatura, els havia restat l'ajut d'una part de l'opinió que podia ésser fàcilment explotada per llurs adversaris polítics. Tots ells, sobradament coneguts, han estat reelegits, llevat Mr. Hitchcock, qui precisament era qui semblava voler fer surar altra vegada la personalitat de Mr. Wilson; i tots ells són també de trista recordança i memòria per les potències aliades europees. Lodge i Cabot (republicà) i Reed (demòcrata) foren els qui principalment desferen el tractat de Versalles i estumaren amargament els somnis distatorials i imperialistes de l'antic president de la República. Mr. Johnson, a part d'altres mantes contrets en el govern de Califòrnia, va popularitzar-se quan l'ex-president treballava la campanya de la Lliga de Nacions seguint-lo en tot lloc i moment i donant mitjans a cada ciutat on Wilson parlava, per a contradir i desfer les idees i teories exposades per ell.

Les eleccions, com ja s'esperava, i per les raons apuntades en la crònica anterior, foren favorables al partit demòcrata, quedant constituïda l'Alta Cambra, a part d'algun membre isolat, per 53 elements republicans i 42 demòcrates en lloc de 64 i 31 com eren en l'anterior legislatura respectivament.

Poden tenir aquests resultats qualque influència en les properes eleccions presidencials, que han d'ésser abans de dos anys? Certament que poden tenir-la, i molta, si el partit demòcrata amb les noves i sàvies orientacions que acaben de donar-li alguns dels seus més caracteritzats membres, sap aprofitar la confiança que els ha donat l'opinió pública en conferir-li major nombre de membres que ostentaran llurs idees i representació.

Però dins d'aquest mateix partit s'hi esboira un perill que, de no tenir-lo en compte o prevenir-lo, podria anul·lar aquesta rehabilitació que li han donat les circumstàncies per a

refer-se d'una derrota que certament no mereixia, tota vegada que l'obra portada a cap per Mr. Wilson era més bé obra personal seva, que no pas expressió d'aquell sector que l'havia elegit i les opinions i esperances del qual van quedar tan malparades i compromeses. El punt d'aquest perill està en la manera de pensar i sentir del mateix Wilson, expressada en carta dirigida el 21 d'octubre d'enguany al governador de Missouri, Mr. Stephens, per entrebancar o fer impossible l'elecció del candidat demòcrata per aquell Estat, Mr. Reed, el qual (seguit dit de pas) fou elegit per força majoria. Aquesta carta de l'ex-president, que va fer servir-se d'arma perillosa per la propaganda electoral, deia que Reed era un home sense representació ni candidatura democràtica, tota vegada que ell, en nom del partit (?), l'havia repudiat; i que, si per desgracia aquest mateix partit tenia la dissonància d'elegir-lo, no calia pensar a recollir el fruit de la victòria, ja que en el mateix Senat la seva persona seria un obstacle constant per a la pau i bona harmonia entre els seus mateixos.

Si Wilson, deixant a part els seus personalismes i el record del seu amor propi malferit, deixa guiar el partit demòcrata per les noves orientacions donades per les eminències elegides suares, no seria gens estrany que els treballs i segurs èxits als quals han de portar-lo el fessin dignes de guanyar l'elecció del nou President però, si una petita part d'aquest mateix partit demòcrata s'enfesta a fer el joc a Mr. Wilson, ser-vint-lo per fomentar llurs ambicions ocultes, aleshores és innegable que l'elecció suscita pot donar-se per perduda anticipadament.

Fra E. CARALT GATELL C. O.

Tucson Estat Unit de l'Amèrica del Nord), 16 novembre de 1922.

Montserrat a Santos

Molt distingit senyor Director de LA VEU:

El seu diari, que encarna la idea nacionalista de la nostra benvolguda terra, veurà amb molt gust que jo en la present m'ocupa d'un objecte que sols anomenar-lo fa vibrar el cor dels catalans. Vaig, doncs, a ocupar-me de la gran devoció que la formosa ciutat de Santos, del Brasil, no deixa envers la nostra estimada Moreneta. — Si jo, monjo d'aquell celebrat Santuari, i que durant la meua estada de vint anys a Nàpols he arribat a descobrir unes setanta esglésies i santuaris dedicats a Itàlia a la Moreneta, ignorava això, que no esdevindrà a la majoria dels compatriotes, que mai no s'han mogut de la terra llur?

Durant el viatge que en el vapor «Balmes» acabo de fer cap aquestes terres brasilenyes, l'amable capità em digné que a Santos hi havia una muntanya anomenada Montserrat, la confirmació de la qual cosa tingui noranta milles abans d'arribar-hi, quan el nostre Marconi rebia un «radio» concebut en aquests termes: «Santos. O. M. de Montserrat, bon temps, mar tranquil·la.» Ja pot pensar la impressió que em va causar el pensar que a tots els vaixells que creuaven aquelles aigües, la Moreneta, des de la seva muntanya, els posava al corrent de l'estat atmosfèric.

Santos, com ja sabran els lectors, és el segon port del Brasil, pel seu comerç, en café, particularment, anant en augment cada dia més. El port no dona a la mar, sinó que cal entrar-hi per un canal o braç de mar. La ciutat, com he dit, és molt xamosa, amb carrers amples i ben linisats, ocupant una superfície de molts quilòmetres.

Tota ella gira entorn una muntanyeta, que és la que m'ocupa, dalt de la qual es troba el petit Santuari de la Moreneta, que data de l'any 1600, de manera que ell ha vist néixer i créixer la ciutat, i a qual compa-rt avui més de cent mil habitants, i que tendeix a augmentar. La devoció, doncs, dels santins envers la Nostra Moreneta, creix espontàniament en llur cor. D'això en tinguí jo una prova el diumenge, 17 del cor-

De Xile estant

Pels dies de festes patries xilenes, l'«Orfeon Ibero-Chileno» (fundat i dirigit pel músic català En Pau Vidalés, de Concepció) anà a Santiago, donant dos concerts al Teatre de la Comèdia, i un a la «Sala Grotian Steiniweg». Assoliren força èxit. Els crítics musicals dels diaris santiaguins dedicaren llurs articles en lloança del primer i únic orfeó xilè (fundat i dirigit per un català), el qual amb tan bon peu comença a donar-se a conèixer, puix sols fa un any i mig que al mestre Vidalés, resident a Concepció, li vingué la idea de formar una massa coral a semblança dels obors d'En Clavé.

Són vuitanta veus, des de la prima i cristal·lina dels infants a les dolces de les donzelles i les pregonies i gruixudes d'home. Però En Vidalés les fa vibrar totes a impuls d'un entusiasme artístic que les fon en una sola.

Temps enrera va ensenyar el català als seus deixebles, perquè poguessin donar un recital de cançons catalanes amb tota propietat. I les veus de xilens i estrangers, sota la direcció d'En Vidalés, entonaren «Barquellant», «La filla del marxant», «La mort de l'escola» i altres, amb l'accent d'un fill de Barcelona. L'amor del mestre a sa llumanya Catalunya havia fet el miracle.

Ara, a Santiago, obtingué un asequat triomf, degut també a l'interès que s'hi pren, no deixant passar ni un assaig sense la seva presència, i tenint cura que l'afició no decaigués en mig del jovent que formen la massa coral.

En el programa de l'«Orfeon Ibero-Chileno», ultra la música popular, hi té cabuda la polifònica, essent l'especialitat de l'Orfeó obres religioses de Bach i Palestrina.

«El progreso catalán», editat per En Blaga, amb ajuda d'En Giralt, fa un parell de mesos que ha sortit. Es un volum en quart, curosament imprès i amb bones fotografies i gravats.

Amb ocasió de la celebració del Centenari d'Independència al Brasil, Xile hi envià d'ambaixadors aeris els oficials d'exèrcit Aracena i Barahona. Aquest darrer sols arribà a creuar la serralada andina, però l'Aracena, present-se onze dies de temps, fins al raid Santiago de Xile-Rio de Janeiro, o sia 3.500 quilòmetres

rent, amb motiu de la segona festa que s'hi celebrava en aquest mes (la primera, fou el 8). Gràcies a l'esplèndida diada, de bon matí, els santins, a grups, pujaven la santa muntanya, per a assistir a les funcions que anaven a celebrar-s'hi. Hi hagueren quatre misses: la de les nou, celebrada pel sotascrit, fou resada amb acompanyament d'harmonium, i cant de motets en llengua portuguesa, acabant amb els Goigs a la Moreneta; a les deu, hi hagué la Missa solemnia, cantada per un cor de noies. A les quatre de la tarda, tingué lloc la processó, que va donar dos toms per la plaça, durant la qual l'eloquent P. franciscà Kremer, va dirigir, a cel obert, un fervorós sermó als fidels que, posats en forma d'amfiteatre, l'estaven oint. La Moreneta era portada per un grupet de noies, tancant la processó una banda de música, composta de blancs i de negres. Entrats a l'església es va cantar la lletania, es va donar la benedició amb el Santíssim, i es cantaren els Goigs. Prengueren part a les festes soldats japonesos de l'esquadra anclada al port, els quals, amb molta ànsia, demanaven explicacions del que s'anava realitzant. Durant el dia, en una barraca o pavelló que s'havia alçat a la plaça, rifaven multitud d'objectes, que una casa comercial de Santos havia posat a benefici del Santuari.

amb aeroplà D'Haviland.

Tant al Brasil com a l'Argentina el valent pilot aerí ha estat objecte d'atencions i festes celebrades a honor seu. A Santiago li espera una rebuda triomfal i esplendorosa. I, com a premi, dos graus d'ascens en l'exèrcit, tres mil lliures or, medalla d'or de l'Ajuntament, una altra de l'Aeri Club i una subscripció pública de prop de dos cents mil pesos xilens.

Tingué lloc a Santiago una exposició industrial (mena de Fira de Mostres en petit), a primeries de setembre, i ara se'n projecta una a Valparadís pel gener de 1923.

Rosario Pino, la gentil actriu andalusa, ha passat per Xile, deixant mostra del poder de la voluntat. Ella, ja velleja i dolorida pels desganyys i amargors de la seva existència, ha volgut retornar a les taules i reviuire els bons temps de quan els públics l'ovacionaven i volien. Malgrat els anys haurà aconseguit el seu propòsit, gràcies al bon desig que l'anima. Nosaltres tinguérem el plaer de reconèixer la Pino de quinze anys enrera, a l'extima actriu del teatre quinteria i benaventura. I quan En Da Rosa ens demanava: «— Li dueu una nova agra-dosa, a la senyora Pino?», nosaltres vam contestar: «— Prou: la de dir-li que els anys no han passat ni per a l'actriu ni per a la dona... Això era ben veritat!

Les «festes de Primavera» (una mena de «Carnaval» català o «Mi Carême» francesa) s'han celebrat a Xile. Tant a Valparadís com a Concepció i Santiago, no assoliren el llumit d'altres anys, degut a la crisi econòmica que es pateix. La Reina no va donar cap festa ni àpat a casa seva, com feren les dels últims anys; el vestit que duia i la carrossa amb la qual anà a la «Faràndula», no valien gaire ni eren de bon gust.

A la matiné infantil s'hi presentà el menut Francesc Albert, el nostre nebot, abillat de català del Bruch.

A la vesprada, seguint el curs de la «Faràndula», també es féu roïllo el petit català, oint comentaris fàl·lags i simpàtics envers la nostra pàtria.

C. GUTERAS

25 d'octubre 1922.

Si el Santuari, fins ara és petit i massa primitiu, el reverend P. Kruse, abat del cèlebre Monestir de S. Paolo, té el projecte de convertir-lo en un gran Santuari, que correspongui a la seva finalitat, com ja ha fet a l'església que regeix, convertint-la en la millor de l'Amèrica del Sud, com també de fer-hi un funicular, que amb cinc minuts portarà una munió de gent a aquelles altures.

Durant la nit, es va il·luminar la façana de l'església i del campaner, que s'obrava de la ciutat, i des de moltes milles endins de la mar. Al servei del Santuari hi ha sempre un monjo amb un Germà. Tanta és la devoció envers la nostra Moreneta, que no solament és visitada pels santins, sinó també pels Estats interiors del Brasil, i fins pels argentins. Lleigeix en un diari que, durant aquest mes, a la ciutat de Salto, d'on és patrona la Moreneta, s'han celebrat solemniais festes en honor de la perla de la nostra muntanya.

Tinc la seguretat que totes aquestes notícies han de fer gran plaer als nostres compatriotes i és per això que m'ha decidit a transcriure-les.

Aprofito l'ocasió per a donar-li les més expressives gràcies i dir-me de v. s. s.,

Joan SABATER, O. S. B.

Santos, 18 de setembre de 1922.

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Les converses de Londres

L'ajornament de la qüestió de les reparacions i deutes aliats

La reunió del diumenge dels primers ministres aliats a Londres fou la definitiva. La del dissabte havia estat una exposició de la proposta francesa tendint a l'ocupació del Ruhr i el memoràndum italià. Mr. Bonar-Law es limità a oposar-se a l'ocupació del Ruhr, però no presentà un projecte definit. El diumenge pogué conèixer també la proposta alemanya i des que fou convingut no poder-la acceptar, principalment per l'oposició de Poincaré, va veure's que era impossible arribar ràpidament a un acord com requerien els compromisos de govern dels primers ministres i fou aleshores que prosperà l'idea d'anar a un ajornament fins el 2 de gener, esperant-se que Mr. Bonar-Law pugui prendre una determinació clara i tal vegada el govern alemany proposi noves bases que serveixin de base a un acord.

LA PROPOSTA ALEMANYA

La nota alemanya que els primers ministres aliats no han considerat acceptable és considerada com una obra improvisada del govern de Berlín. Per veure de guanyar temps, Alemanya ofereix l'encarregar un emprèstit interior de tres milions de marcs, or, dels quals donar-ne la meitat a França i destinar l'altra meitat a l'estabilització del marc. Un cop obtinguda aquesta estabilització, Alemanya faria l'emprèstit exterior. Per aquest emprèstit el govern alemany dona complicades garanties dels interessos. Es sabut que el capital alemany ha emigrat a l'estranger i per tant no es emigrat a l'estranger i per tant no's veu clar com podrien complir-se aquestes garanties. Els ministres aliats foren unànims en considerar inacceptable la proposta alemanya i aleshores Mussolini cridà l'atenció sobre la discussió del memoràndum que havia presentat.

EL MEMORANDUM ITALIA

El corresponent del «Corriere della Sera» diu que la delegació italiana havia guardat el secret sobre el memoràndum presentat el dissabte però que al veure en la premsa del diumenge que uns atribuïen a M. Poincaré i altres a Mr. Bonar-Law, aleshores decidí donar-ne a conèixer les línies generals. Afegeix l'esmentat corresponent que M. Poincaré no ha presentat el projecte que se li atribuïa i menys encara el govern britànic. L'únic que anà a Londres amb una proposta concreta fou Mussolini.

La proposta italiana posa la qüestió de les reparacions i dels deutes aliats com dos aspectes generals del mateix problema. Proposa l'anul·lació completa dels deutes interaliats i el condonament d'una part equivalent de les reparacions. La xifra d'aquestes hauria de quedar reduïda a 50 mil milions, en compte de 132 mil milions, de manera que quedarien anul·lats els bons de la sèrie C i sols restarien els de les sèries A i B. Es concediria una moratòria de dos anys a Alemanya, però la concessió hauria d'estar subordinada a garanties, puix és evident que Alemanya té una pesant voluntat de pagar.

Com hem indicat abans, descartada la proposta alemanya, Mussolini portà novament la discussió molt explícita i categòricament sobre aquest memoràndum. No se sap si Mussolini havia tingut la impressió d'un ajornament. No obstant, digué ben clar que no interpretava el seu memoràndum com un text inalterable, sinó que podia ésser la base d'una solució acceptable per tots.

Tant Poincaré com Bonar-Law dubtaren en acceptar la proposta italiana per raons diferents sobre la reducció a 50 mil milions de marcs or de les reparacions. Poincaré trobà que aquesta xifra és poc, mentre Bonar-Law encara la troba massa alta. Mussolini posà de relleu la situació de l'enorme inflació monetària alemanya, la crisi amb la qual es troba Europa, i els altres ministres hagueren de convenir en la realitat dels fets que citava Bonar-Law, que ja estava convingut d'això, va declarar

tres vegades en les reunions que si s'arribava a un acord, estava disposat a renunciar tot seguit els crèdits de guerra i a saldar per complet els deutes, encara que la Gran Bretanya fos sola a pagar els deutes als Estats Units. Co que convé, remarcava, és arribar a un acord, a que les qüestions de les reparacions i dels deutes siguin tretes del mig i no continuïn pertorbant profundament la situació financiera i econòmica del món i la pau i la tranquil·litat d'Europa amb la menaça de crisi perpètua del retorn de la guerra.

A tots aquests raonaments Poincaré encara dubtava, sobretot pel que es refereix a les garanties que li semblen insuficients en el memoràndum italià. L'acceptació d'aquest representava per França la condonació dels deutes, la concessió de garanties econòmiques i si Anglaterra se sumava al criteri d'Itàlia, la concessió de 50 mil milions de marcs or com a reparacions. Però era necessari renunciar a l'ocupació del Ruhr.

Dominaven la balança en sentit favorable — afegeix el corresponent del «Corriere» — la voluntat de Mussolini i la generosa disposició de Bonar-Law. En l'altre plat de la balança hi havia el temor que Poincaré no es decidís a renunciar a l'ocupació del Ruhr.

LA DECISIO DE L'AJORNAMENT

Així i tot no pogueren ésser resoltes totes les dificultats i diumenge al vespre, Mr. Bonar-Law proposava ajornar la conferència fins el 2 de gener.

Mussolini s'oposà a la proposta fent valer totes les raons que aconsellaven resoldre tot seguit la qüestió. Afegeix que el retràs serviria per a fer augmentar la circulació fiduciària alemanya en 200 milions, a pertorbar el canvi i a produir una nova desil·lusió del poble.

Malgrat la seva enèrgica voluntat, no pogué imposar-se a Bonar-Law i Poincaré que s'havien posat d'acord per l'ajornament, si bé per motius diferents, per guanyar temps.

Convingut l'ajornament, fou donat de la reunió del diumenge el següent comunicat:

«Els ministres aliats han examinat curosament la manera com es presenta actualment el problema de les reparacions, així com la qüestió conexa dels deutes interaliats europeus.

El projecte de reglamentació preliminar de les reparacions sotmès pel conseller alemany ha estat també examinat, reconeguent-se unànimement que no donava satisfacció. No ha estat possible als ministres aliats, vist el temps del qual disposen, arribar a conclusions definitives referents als greus problemes que planteja aquest estudi.

En aquestes condicions, ha estat decidit que els primers ministres aliats continuaran la conversa a París, el 2 de gener pròxim, de manera que permeti, immediatament després, la reunió de la conferència plenària que ha d'establir, abans del veniment del 15 de gener, sobre el conjunt de les qüestions previstes a Londres.»

REVELACIONS IMPORTANTES

Seguint la interessantíssima ressenya del «Corriere della Sera», comentant el seu corresponent l'ajornament, diu:

«També aquesta conversa dels primers ministres ha acabat sense portar l'acord que tots esperaven i que tot hom considera essencial i urgent per la sistematització pacífica d'Europa. No estem a la temuda ruptura de l'Entesa; la conferència està suspesa però continuarà i s'han fixat ja data i lloc de la represa: el dos de gener a París. A més s'indica explícitament el terme màxim en el qual haurà d'ésser presa una decisió. Però hom pot sentir-se temptat pel pessimisme, un pessimisme que no té la confortadora esperança que el temps ajudi a ajustar les coses.

El 15 de gener Alemanya ha de pagar i no pagarà, no podrà pagar.

De font francesa l'«Evening Standard» diu que Alemanya tindrà la moratòria, però que al mateix temps tindrà l'ocupació d'Essen i de Bochum, i la conca del Ruhr per les tropes franceses.

Per què no s'ha cercat d'arribar ara a un acord continuant les discussions a Londres? En veritat no pot respondre's sense dividir la responsabilitat entre Poincaré i Bonar-Law, però adossant-ne una part més grossa a Bonar-Law perquè Poincaré pot invocar en justificació seva no sols la necessitat en què es troba França de treure el màxim d'Alemanya, no sols l'obsessió de la revenja germanica, sinó també el compromís que ha contractat amb el seu país, el mandat, si així pot dir-se, que li ha donat el seu Parlament.

La responsabilitat de Bonar-Law és probablement major, perquè podria posar el peu i dir: «Si les condicions que proposem no fossin acceptades, els deutes no serien cancel·lats; i aquesta oferta m'era de l'anul·lació dels deutes sols val per unes hores. La cosa està en pendre-la o deixar-la».

Bonar-Law tenia un aliat fortíssim en Mussolini, el qual ha presentat un projecte lògic, pràctic i liberal, per una solució de les qüestions de les reparacions i dels deutes de guerra.

Bonar-Law no s'ha decidit a plantejar clarament les coses sinó que ha donat una sensació d'indecisió que ha reforçat la resistència francesa i no ha guanyat l'aliança italiana. Bonar-Law no ha mogut un pas per assegurar-se la cooperació italiana. Sembla que el primer ministre britànic volia que les reparacions fossin posades a 30 mil milions. Però, com podia acceptar Poincaré una reducció en les indemnitzacions de 132 a 30 mil milions.

Es cert que l'indecisió de Bonar-Law té les seves explicacions. Està disposat a concedir l'anul·lació dels deutes en relació amb la disminució de les indemnitzacions alemanyes. No es pot expressar millor el seu punt de mira que amb les seves paraules repetides quatre vegades durant les reunions. L'extracte de la sessió del diumenge diu:

«El president del Consell italià: — He entès que Bonar-Law deia que si els aliats es posaven d'acord en fixar el total del deute alemany, la Gran Bretanya no tindria dificultat a resoldre els deutes aliats encara que això la hi fes córrer el risc d'haver de pagar a Amèrica més que la Gran Bretanya pugui rebre dels aliats i d'Alemanya.

—Bonar-Law: Així és, però cal que l'acord sigui definitiu».

I abans havia dit també Bonar-Law: «Sí, sí, anul·lació dels deutes aliats, sempre que no es parli més de reparacions i de conferències».

Convé que sigui tret del mig, aquest destorb de l'estabilització europea en la qual la Gran Bretanya veu la pròpia resurrecció industrial, la fi de la seva vaga forçosa. Hi ha prop de dos milions d'obrers sense feina i davant d'un tal problema no sols hi mancaria sinó també econòmic i social, Bonar-Law ha dubtat tot absent que restava amb els seus problemes interiors i força agredits. S'ha dit que la reducció del deute alemany a 50 mil milions no és un element suficient per a la tranquil·litat que vol obtenir: és cert que ha de lluitar contra una oposició en l'anul·lació dels deutes feta per part de la Cambra dels Comuns i sobretot dels industrials que voldrien que la Gran Bretanya conservés els seus crèdits com una arma de negociació, com un mitjà d'obtenir el màxim.

Bonar-Law ha cedit també al consell de no precipitar, de temporitzar una mica, semblant a alguns que és possible que Poincaré cedeixi. Hauria pogut imposar la solució, per les raons que hem exposat i també per raons de vella psicologia política que es comprenen fàcilment, revelant que diumenge, per compte dels francesos, es va reeixir a impedir que la premsa anglesa paries de l'existència d'un projecte italià. El Govern britànic va mantenir un silenci algors. Es va preferir deixar creure als diaris que parlàssim d'un projecte, francès o anglès, a què tingués l'aire de seguir una guia italiana.

No obstant, quicòm queda d'aquesta Conferència, que continua i s'espera arribarà a un acord. Com ho remarcava Mussolini «per primera vegada, després de quatre anys en un comunicat oficial es parla clarament de la connexió que existeix entre els deutes interaliats i les reparacions».

Mussolini ha volgut, i en això ha estat apoiat per Poincaré, que en el comunicat s'especificàs que es tracta dels deutes interaliats europeus, la qual cosa significa que no s'espera més la intervenció d'Amèrica per definir la qüestió dels deutes de guerra i també la confirmació del rebutjament de la nota Balfour, que estableix la connexió entre els deutes europeus vers la Gran Bretanya amb els de la Gran Bretanya vers l'Amèrica.

Els afers d'Orient

Bulgària. — Mort de Mgr. Metodi, Metropolità de Stara-Zagora.

Ha deixat d'existir l'il·lustre patriota búlgar Monsenyor Metodi, un dels homes que més havia treballat per a la realització dels ideals de la seva raça. Tota la premsa búlgara li ha dedicat una bona part de les columnes. La seva actuació i els seus mèrits són tan extraordinaris i de tanta exemplaritat per a la nostra raça que creiem oportú transportar a aquest diari els tres més col·limentants de la seva vida. Els extrems de «Makedonia».

Va néixer en 1838 a Prilep (Macedònia). En el món s'anomenava Teodor Ivan Kusseff. Durant la dominació turca l'ensenyament búlgar no havia cessat mai a Prilep. Al començament del diu hi ensenyaven professors particulars. Fou en 1843 que fou bastida una escola comunal en el pati de l'església de l'Anunciació. A precs del bisbe grec aquesta escola fou dividida en dues: la part del nord s'anomenava «Escola Nacional búlgara» i la del sud «Escola hel·lenica». Al començament l'ensenyament a l'escola búlgara era donat segons el mètode llatí; la lectura del psalteri i altres llibres eclesiàstics constituïen el tot.

Els professors de l'escola hel·lenica eren millor preparats. Tots eren de nacionalitat búlgara. Més endavant abjuraren públicament l'hel·lenisme i es posaren al cap del moviment en favor de les esglésies i les escoles búlgares.

En 1858 Jordan hadji Constantínoff Djinov de Veles fou nomenat professor a l'escola búlgara. Els dies de festa aplegava els grans i els infants, essent el primer que hagué de sofrir les iras del bisbe grec el qual es venjà d'ell fent-lo internar a l'Asíla Menor. Djinov fundà també un cercle de joves desfillosos d'instruir-se i Teodor Kusseff fou designat com a llur president. Els notables búlgars, per bé que bons patriotes, eren circumspectes i lents, la qual cosa no era pas vista amb bons ulls per la joventut. Per tal de sadollar llur alany d'instrucció aquests joves havien fundat també una sala de lectura i decidí organitzar el poble per tal d'apoiar-s'hi en la lluita enèr-

gica que anaven a començar amb l'element grec. A aquest efecte un diumenge hom convidà a la sala de lectura als representants de les corporacions professionals. Teodor Kusseff hi féu un parlament apropiat i llegí un projecte d'estatut per a l'organització de les corporacions. L'estatut, que fou aprovat, prohibia als escoles obrir les botigues i tallers els dies de festa. Els aprenents es trobaven així en llibertat per a seguir els cursos de l'escola el diumenge. En 1867 la joventut acabà imposant-se als notables. A petició del cercle, els presidents de les corporacions demanaren al batlle que l'elecció de càrrecs municipals fos feta amb llur participació. Hom no podia refusar aquesta pretensió i la major part de regidors elegits corresponien al cos de professionals.

D'aleshores ençà tots els habitants s'interessaren en els afers eclesiàstics i escolars. L'any següent, el 15 de febrer de 1868, el bisbe grec de Prilep fou expulsat. La lluita entaulada respecte de l'església de l'Anunciació, lluita que durà molt de temps entre valacs, grecs i búlgars, acabà amb una intel·ligència aprovada per l'autoritat local: els búlgars pagaren al partit grec vint-i-cinc mil piastres per a bastir una església pròpia. El cap de la joventut Teodor Kusseff, en un discurs pronunciat en aquesta avinentesa, digué marcadament el que següent: «maleit sia el búlgar qui ajudà en qualsevol forma per a la construcció de l'església grega o hi concorregués».

Teodor, que devingué el predilect del poble, fou tramès en 1871 a Constantinoble per tal de representar la diòcesi de Pelagònia (Bitòlia) en el primer concili de l'església búlgara que havia de redactar l'estatut de l'exarcat búlgar, el qual acabava d'ésser fundat i elegí el primer Exarca.

Les diòcesis de Macedònia no eren pas esmentades en el firman imperial, com formant part de la jurisdicció eclesiàstica de l'Exarc; elles no foren, doncs, convocades pel Concili temporal de l'Exarc per a tractar delegats al Concili. Malgrat d'això la població de les diòcesis de Veles, Skopje, Nevrocop, Orida, Voden, Kukux i Bitòlia va trametre delegats a Constantinoble. Els delegats de Bulgària i de Tràcia (aleshores províncies turques) dubtaven admetre'ls, tement la protesta del govern turc. Malgrat d'això, després dels parlaments patriòtics de Teodor i de Gabriel Kristevita, els delegats dels búlgars macedònics foren admesos per aclamació de l'Assemblea.

En juliol de 1872, Teodor torna a Prilep, trobant-hi una població búlgara completament desorganitzada a conseqüència de la seva absència i de la d'altres joves. A la reunió nacional extraordinària de 28 de gener de 1872, Teodor, que havia estat proposat per a Secretari, pronuncia un parlament en el qual esclatava el seu gran zel per a la causa nacional. «En ell proposava que el Rector deixés de visitar aquells que no es possessin en regla amb la comunitat búlgara. La reunió va aprovar la proposició, i Teodor fou elegit Secretari amb el sou de 150 piastres.

En la primera reunió ordinària del Comitè escolar novament elegit hom votà el reglament interior que havia redactat Teodor. En 1872 torna a marxar a Constantinoble i no anà més a Prilep.

A instància de l'Exarca i del Metropolità de Plovdiv Monsenyor Panapet, Teodor fou ordenat de diàce en 1873, i ben aviat nomenat arximandrita i protosincell de la metrópoli de Plovdiv. Quan els preparatius de la insurrecció de Sretna Gora un gran nombre de paisans, sota la influència dels caps del moviment, anaren a aconseguir-se amb l'arximandrita. Bo i essent molt amable ell prenia precaucions per tal d'evitar les suspicacies de les autoritats turques. La insurrecció esclatà i fou negada en sang. L'arximandrita marxà aleshores cap a Constantinoble acompanyant el Metropolità Panaret. Ell

portava amagades a les mitges, unes notes relatives a les atrocitats començades pels turcs durant la repressió. També havia aconsellat que hom li trametés altres antecedents d'aquest gènere pel corrau austríac a Constantinoble; Mgr. Metodi presentà aquestes informacions al Col·legi Americà Robert de Constantinoble i exposà als professors la terrible situació creada a Bulgària, aleshores turca. L'endemà el director del Col·legi M. Wesbun presentava el Metropolità al corresponent del «Daily News» M. Pierce, el qual telegrafiava al seu diari els detalls de les matances executades al poble de Batak. El corresponent del «Times» havia també rebut comunicació dels mateixos antecedents, per bé que no fossin publicades en aquell diari a causa de no trobar-se elles en harmonia amb la política del govern anglès.

El 22 de desembre de 1876 fou inaugurada a Constantinoble la Conferència dels ambaixadors de les grans potències per tal de redactar les reformes que s'havien d'aplicar a Bòsnia-Herzegovina i a Bulgària. El mateix dia el Soldà seguint els consells de Midhat Paixà, proclamava amb canonades la constitució turca. L'Exarca Antimi I havia estat convidat per a concórrer a les cerimònies organitzades amb aquesta ocasió, per tal de palesar que els búlgars eren contents d'aquest règim. Malgrat d'això, seguint els consells de l'arximandrita Metodi l'Exarca va fer dir que estava malalt i no va assistir a la cerimònia. Aquesta actitud li va valer la destitució i l'exili a l'Àsia Menor de seguida que esclatà la guerra russo-turca. Després del tractat de San Stefano el nou Exarca Josep I s'establí a Plovdiv aleshores ocupat per les tropes russes. Quan la conferència de Berlín, als russos per deferència, segons sembla, als grecs, expressaren el desig que la Seu de l'Exarcato fos traslladada de Constantinoble a Bulgària. En 1882, l'Exarca nomenà el nostre arximandrita «doctum-leus» de l'Exarcato. Immediatament després de prendre possessió del nou càrrec es va posar a treballar per tal de refer l'obra escolar a Macedònia i Tràcia desorganitzada per la guerra. No disposant dels fons necessaris, Mgr. Metodi obtingué diners, en préstec, de comerciants patriotes i l'Exarcato en feu després la devolució. Per a fer intervenir l'ambaixador de Rússia a favor de la tornada de l'Exarca a Constantinoble, convocà una reunió de búlgars que va decidir proclamar l'unió amb l'Església Catòlica.

Seguint el consell de l'Exarca, Mgr. Metodi marxà a Rússia per a perfeccionar els seus estudis. En 1886 l'arximandrita, que aleshores tenia cinquanta anys, anà a Kieff i en dos anys va acabar el curs del seminari. Després estudià durant tres anys a l'acadèmia eclesiàstica de Petrograd.

Poc temps després del seu retorn de Rússia l'arximandrita fou consagrat bisbe i elegit, una mica més tard Metropolità de Stara-Zagora. La seva principal obra en aquesta ciutat fou la creació d'un pare magnífic prop de l'Avazmo. Finalment, fou ell qui va obrir el Consell Nacional reunit l'any passat a Sofia.

PERE M. BORDOY-TORRENTS

L'Estat Lliure d'Irlanda

París, 15. — Comuniquen de Londres al «Matin» que les tropes britàniques, últimes que restaven a Irlanda, han abandonat definitivament Dublín. La multitud les ha acomiadat amb entusiasme. — Havas.

Dublín, 15. — Les tropes nacionals han tingut una topada amb els irregulars. Aquest han tingut 3 morts, 6 ferits i 11 presoners. — Havas.

Els industrials alemanys i el Govern

Berlín, 15. — El senyor Sorge, president de la Unió Industrial Alemanya, ha declarat que són inexactes els rumors que s'han fet circular, que els industrials no defensen la política de l'actual Gabinet. — Havas.

Els agressors de Harden

Berlín, 15. — El tribunal encarregat de jutjar els autors de l'atemptat contra Maximilià Harden ha dictat sentència a la una d'aquesta matinal. El jurat ha contestat negativament a les preguntes concernents a l'atemptat, però ha apreciat en els encausats un delict de lesions. En conseqüència s'ha condemnat a Grenz a quatre anys i nou mesos de presó i a Weicher, a dos anys i nou mesos de presó. — Havas.

A la Cambra dels Comuns

Londres, 15. — A la Cambra dels Comuns, el primer ministre, senyor Bonar Law, pronuncià un discurs a propòsit de la qüestió de les reparacions, expressant la impossibilitat de renunciar als crèdits deguts als aliats per Alemanya, car això suposaria «Anglaterra tirant de pagar les enormes sumes avançades pels Estats Units».

Acabà el seu discurs afirmant que l'actual situació d'Europa només pot solucionar-se mitjançant una acció comuna franco-anglesa.

A continuació va fer ús de la paraula el senyor Ramsay MacDonald, el qual proposà que fossin disminuïdes les reivindicacions franco-angleses respecte a Alemanya, perquè creu que no està en disposició de poder pagar el que deu. Protestà després de l'ocupació eventual del Rhur pels aliats, considerant que aquest fet podria ésser susceptible de fer revivir la monarquia alemanya.

Intervingué en el debat el senyor Robert Cecil, el qual feu ressaltar les divergències existents entre França i Anglaterra, sobre les sumes que és capaç d'abonar Alemanya i sorgí la idea que es nomeni un tribunal per la Societat de les Nacions que solventi tals divergències, fixant les sumes raonablement exigibles a Alemanya.

Finalment, s'atencà Lloyd George, el qual aprovà les declaracions del cap de Govern, senyor Bonar Law. — Havas.

Topada de vapors a Lowerlay

Nova York, 15. — A conseqüència d'una gran tempesta de neu els transatlàntics «Mexico» i «Hamilton» toparen davant de Lowerlay. L'«Hamilton» aconseguí entrar al port. El «Mexico», que porta a bord 119 passatgers, sembla que no corre perill imminent de naufragi. — Havas.

La Presidència de Polònia

Varsòvia, 15. — S'ha celebrat amb tota solennitat la cerimònia de fer remesa dels poders de president de la República al senyor Narutowicz, que fins ara havia exercit la cartera de Negocis estrangers.

Terminada la cerimònia, el cap del Govern feu remesa al nou president de la dimissió de tots els ministres. — Havas.

La crisi ministerial a Sèrbia

Belgrad, 15. — Ha celebrat una reunió el partit radical, opinant tots els presents que no podien acceptar la col·laboració dels democrates, la política dels quals és indeterminada.

En vista d'aquesta decisió el senyor Patkix, encarregat de formar Govern, ha visitat el monarca, manifestant-li que s'havia obligat a renunciar a l'encàrrec. — Havas.

Els pressupostos de Marina a França

París, 15. — Durant la discussió del pressupost de Marina, presentat a la Cambra, el ministre ha manifestat que s'elevava a 1.045.221.236 francs, mentre que el d'Anglaterra era de quatre mil milions, els dels Estats Units, de 4.160 milions i el del Japó, de dos mil milions. — Havas.

Declaracions de Mustafà Kemal

Angora, 15. — El generalíssim, Mustafà Kemal Paixà, h' rebut els periodistes als quals ha declarat que en ésser signat el tractat de pau pensava dedicar-se per complet a la reconstrucció econòmica del país. Espera Kemal Paixà que la simpatia que disfruta a Turquia i als altres Estats islàmics seran un preciós auxiliar del seu pla de reconstrucció econòmica.

Ha afegit que s'havia dirigit ja a algunes persones competents demanant-los llur col·laboració. — Havas.

El carbó de Bohèmia

Praga, 15. — S'anuncia que les mines del districte d'Ostrava-Karvin han concertat un acord segons el qual hauran de proporcionar a la Lorena 200 vagons de carbó diaris. Segons els termes d'aquest acord hauran d'ésser tramesos a la població de Thionville 400 mil quintars de carbó abans de fi d'any.

L'execució d'aquest acord topa amb les dificultats que posa Alemanya que preté no poder assegurar el pas de 60 vagons diaris.

Es creu, no obstant, poder vèncer aquestes dificultats i complir el conveni en el temps establert. — Havas.

El Tractat de Washington

París, 15. — El ministre de Marina ha declarat a la Cambra dels Diputats que a començament de gener es procedirà a la rectificació per la Cambra del Tractat de Washington. — Havas.

El Congrés israelita de Bucarest

Bucarest, 15. — Amb motiu del Congrés israelita que s'està celebrant en aquesta capital, el ministre de Cultes, senyor Banu, ha pronunciat un discurs saludant, en nom del Govern, el primer Congrés de la Unió Israelita.

Ha declarat el ministre que la qüestió confessional era mirada pel Govern romanès amb un ampli esperit liberal. Els drets adquirits ha afegit —seran respectats. El propòsit del Govern és aplicar l'autonomia regional i la llibertat de cultes.

Ha afegit el ministre que lamentava que el poble s'hagués entregat a manifestacions antisemites. La qüestió israelita ha acabat amb la guerra, durant la qual molts jueus han vessat llur sang per la pàtria romana. — Havas.

La crisi econòmica de Txeco Eslovàquia

Praga, 15. — El senyor Rasín, ministre d'Hisenda, parlant a Pardubice davant d'una assemblea del partit nacional-democrata, ha declarat que la crisi econòmica va disminuint ràpidament. El nombre d'obres en atur feròs ha disminuït en 4.000 durant el mes de novembre.

El nombre d'adhesions a la Fira de Praga, molt superior al de l'any anterior, és una prova —ha dit el ministre— que l'activitat econòmica tendeix a la normalitat. — Havas.

La Conferència de Lausana

París, 14. — De Lausana comuniquen que la situació ha millorat notablement.

Ismet Baixà ha declarat que els turcs estan disposats a entrar en la Societat de Nacions, tan aviat com sigui firmat el Tractat de Pau. — Havas.

Lausana, 14. — Comunicat oficial de la sessió celebrada aquest matí per la Conferència.

La primera Comissió reprené la discussió relativa al problema de les minories.

El delegat turc Ismet Baixà contestà, punt per punt, a les declaracions de lord Curzon, i explicà la posició adoptada per Turquia en l'assumpte de les minories.

Lord Curzon prengué acte de l'esperit conciliador en el qual s'inspiraven les manifestacions d'Ismet Baixà, i els delegats frances i italià, senyors Barrère i Sarroni, feren seves les paraules de Lord Curzon.

El senyor Venizelos precisà el criteri del Govern grec, a propòsit dels distintes aspectes de la qüestió de les minories. — Havas.

Lausana, 14. — En la sessió celebrada per la subcomissió denominada «d'intervenció de poblacions», en tractar-se de la qüestió del patriarcat ecumènic, sorgí una molt acalorada discussió entre els delegats grecs i els delegats turcs, amb motiu d'insistir aquests últims a demanar que el dit patriarcat deixi d'existir a Constantinoble.

Els grecs declararen que, en el cas d'acordar-se aquesta supressió o allunyament de l'esmentat patriarcat de la ciutat de Constantinoble, cap súbdit grec no s'avindria a signar cap tractat en el qual estigués inclosa semblant clàusula.

Els turcs, insistint en llur punt de vista, replicaren mantenint llur demanda.

Désser certes les dades recollides, s'està preparant una fórmula d'aranjament per a deixar resolta aquesta qüestió.

Els grecs diuen, i ho confirma la història, que el patriarcat de referència procedeix precisament d'una institució d'origen turc i demanen, per consegüent, que aquesta qüestió quedi fora del Tractat de Pau, reservant-se tot dret a protestar en el cas d'adoptar-se l'acord d'obligar al patriarcat a abandonar Constantinoble, i en això diuen —obrenem d'acord amb altres nacions ortodoxes. — Havas.

El President de l'Uruguai

Montevideo, 14. — S'ha efectuat un dol, sense resultat, entre el president de la República i el candidat que resultà derrotat en les recents eleccions, senyor Herrera. — Havas.

Comunistes unificats

Roma, 14. — Els periodistes tenen notícia que dels resultats de les deliberacions hagudes en el Congrés internacional que acaba d'efectuar-se a Moscou, el partit social maximalista i el partit comunista italià han decidit fusionar-se. El senyor Zinoviet ha estat designat per a formar part de la junta executiva del partit comunista unificat.

Amb aquest motiu aviat es traslladarà a Itàlia. — Havas.

Els cardenals Garrone i Souchet

Roma, 14. — Aquesta tarda, i amb la cerimònia de costum, s'ha celebrat al Seminari francès i a Sant Sulpiç, respectivament, la remesa del capell cardenalici als prelats francesos monsenyors Garrone i Souchet.

Quan a aquest darrer li era imposada la insígnia purpurada per monsenyor Calori, cambrer secret de Sa Santetat, monsenyor Calori pronuncià una al·locució, saludant, en el que és actualment arquebisbe de Reims, al valent defensor dels drets de l'Església i de la pàtria. — Havas.

Complot criminal a Spèzia

Roma, 14. — De Spèzia comuniquen als periodistes que la policia ha capturat una patida d'anarquistes i criminals que estava fent preparatius per a volar i saquejar després el tren de luxe de París a Roma. — Havas.

Mort del degà dels bisbes

Roma, 14. — D'Aosta comuniquen que ha mort monsenyor Duo, bisbe que fou d'aquesta diòcesi i degà de tots els bisbes del món. — Havas.

Visites a Poincaré

París, 14. — El president del Consell de Ministres, senyor Poincaré, ha rebut aquesta tarda l'ambaixador d'Anglaterra en aquesta capital, i el general Pelle, alt comissari de França a Constantinoble. — Havas.

L'ex-reina Amèlia a Londres

París, 14. — L'ex-reina mare de Portugal, donya Amèlia, ha sortit d'aquesta capital, amb direcció a Londres. — Havas.

Rússia i Pèrsia

Londres, 14. — De Riga comuniquen al «Times» que hi ha alguna tivantor en les relacions russo-pèrses, per haver-se negat el Govern persa a admetre un requeriment dels representants soviètics, requeriment segons el qual es demanava que fossin expulsades les persones hostils al Govern bolxevista. — Havas.

De Societat

Marxaren a París i Viena els senyors de Via-Martínez Anido.

Tornà a Barcelona el duc de Solferino.

Ahí esmorzà a l'Hotel de Terramar (Sitges), el senyor marquès de la Vega Inolán, comissari regi de Turisme, acompanyant-lo els senyors En Francesc Armengol Duran i En Felip Bertran Güell.

De Madrid han arribat la duquessa de Parcent i la senyoreta Carvajal.

Al Cambril de Nostra Dona de la Mercè han tingut lloc les noces de la senyoreta Maria dels Dolors de Janer i de Duran, amb el jove N'Alber Blanes Boysen.

Va beneir la unió el reverend rector de la parròquia de Nostra Dona del Carme, doctor don Joaquim Canis.

Actuaren de testimonis, per part de la núvia, En Pere de Janer i de Milla de la Roca, En Ferran de Querol i el marquès de Cornella, i per part del nuvi, En Ramon de Montagut, En Lluís Torres i En Ferran Blanes.

Els convidats a la boda foren obsequiats amb un àpat a casa dels pares de la núvia.

Els nous esposos sortiren en viatge de noces. Els desitgem moltes felicitats.

Demà, al Gran Teatre del Liceu, tindrà lloc la primera representació en aquesta temporada, de l'òpera

Esperançaments alemanys

Berlín, 14. — Alguns diaris expressen amb satisfacció l'esperança que aviat estarà en crisi el Gabinet del senyor Poincaré. — Havas.

La presidència de Suïssa

Berna, 14. — S'assegura que, reunides les dues Càmbrs que integren el Parlament helvètic, han resultat reelegits els actuals membres del Govern i designat el Conseller federal, senyor Scheurer, per a president de la confederació per a l'any 1923. — Havas.

Cerimònia solemne al Vaticà

Roma, 14. — Al saló de Benedictions s'ha celebrat, amb assistència de Sa Santetat Pius XI, Consistori públic per a la imposició de les Biretes als nous cardenals.

Hi assistiren nombrosos purpurats, entre aquests els cardenals Gasparri, Merri del Val i Vannucelli, el cos diplomàtic acreditat prop de la Santa Seu, els cavallers de Malta, la Noblesa romana, nombrosos invitats i els pelegrins milanesos.

El Sant Pare féu la seva entrada a la Sala de la Cadira gestatòria, voltat dels dignataris de la Cort pontificia, travessant les sales Ducal i Reial, plenes d'invitats, que aclamaren el Sant Pare amb entusiasme.

Després de la cerimònia d'imposició de les Biretes, el cardenal Tosi, arquebisbe de Milà, presentà al Summe Pontífex la Tiara oferta pels cardenals milanesos, en la qual es destriaren nombroses pedres precioses muntades en or i plata.

El Papa admirà la valuosa obra artística, i es mostrà vivament complagut de l'homenatge dels catòlics de Milà.

L'acte finí, i Sa Santetat donà la benedició a tots, tornant-se'n a les seves habitacions, també dalt la Cadira gestatòria i entre xardoroses aclamacions.

Després del Consistori públic, se celebrà Consistori secret, durant el qual foren nomenats diversos bisbes: entre aquests, monsenyor Melo i Alcaide, preconitzat arquebisbe de València; monsenyor Elegaray, bisbe de Vitoria, preconitzat bisbe de Madrid; monsenyor Martínez Núñez, bisbe d'Osca, nomenat bisbe de Vitoria, i monsenyor Colón, bisbe auxiliar de Toledo.

El vicari general de Tarragona monsenyor Serra Surrazar, ha estat nomenat bisbe de Canàries, i finalment el degà de la Catedral de Toledo senyor Destenga, ha estat nomenat bisbe titular.

En el Consistori secret, el cardenal monsenyor Merry del Val féu la postulació del «pallium» per al cardenal monsenyor Reig Casanovas, nomenat arquebisbe de Toledo. — Havas.

«Tosca». Aquesta representació pot considerar-se com una solennitat artística, car en el repartiment hi prenen part les eminències Polí Ranzó, Hipòlit Lázaro i Zalesky, el baríton tan justament ovacionat amb el «Boris».

La sala dels nostre primer teatre, sens dubte es veurà concorreguda com en els millors dies.

FIVE

Els Pomells de Joventut

El Pomell de Joventut «Nova Florida», té organitzada una excursió de mig dia per al vinent diumenge, a Sant Cugat del Valles. Vistàra, a l'ensens, l'històric Monestir, on se celebrà un ofici, cantant-se la missa de Fons Bonitats.

Sortida de Barcelona, a dos quarts de nou. Lloc de reunió, estació dels Ferrocarrils elèctrics de Catalunya, un quart abans.

En commemoració del primer aniversari de la fundació dels Pomells de Joventut, de Sabadell, se celebrà a aquella ciutat les següents festes:

Desembre, dia 17. — A les vuit del matí, Missa de Comunió general, cantada pels Pomells, a la parròquia de la Puríssima Concepció, essent celebrant i fent la predicà el senyor rector, reverend doctor Pere Beleta.

A les onze: Partit de futbol al camp d'Esports.

A dos quarts d'una: Audició de sardanes a la plaça de Sant Roc, per la cobla «La Principal del Vallès».

Da 24: Assistència dels Pomells a la Missa del Gall, en les respectives parròquies.

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALÀ D'AVISOS I NOTÍCIES

Divendres, 15 de desembre de 1922

El pesombre del Marroc

ELS darrers comunicats oficials del Marroc demostren que aquella pacificació total que havia anunciat l'Alt Comissari general Burguete per a les darreries d'enguany és encara molt llunyana.

Els moros segueixen hostilitzant les posicions de Tizzi-Azza, amb una insistència que recorda els dies que precediren al setge d'Igueriben, inici de la desfeta d'Annual. Aquests atacs produeixen constants baixes. Les tropes no poden realitzar cap moviment pels voltants de Tizzi-Azza sense sostenir un combat. Els telegrafistes que aparien la línia telefònica o els combois que proveïen aquelles posicions són hostilitzats pels moros cada dia. I mentre els rifenys ataquen les posicions de Tizzi-Azza, l'artilleria dels beni-urriaguel segueix bombardejant els Penyals de Vélez de la Gomera i Alhucemas.

El que passa a Alhucemas és simptomàtic. Fa molts mesos que els moros iniciaren el foc d'artilleria contra la plaça. D'aleshores ençà, cada vegada que els moros hostilitzen el Penyal, l'artilleria de la plaça desmunta totes les bateries agressores i enderroca totes les cases d'Abd-el-Krim i de la seva família. Però, a l'endemà, els canons destruïts tornen a fer foc i les cases de la família d'Abd-el-Krim tornen a ésser enderrocades. Si suméssim les cases moros que els comunicats oficials han destruït en pocs mesos a la badia d'Alhucemas hi trobaríem una ciutat més gran que Barcelona.

Aquests aspectes verament ridículs esdevenen, però, doblement tràgics, car el Marroc és el pesombre de totes les terres d'Espanya, el jovent i la riquesa de les quals engoleix com un abisme insaciable.

Deiem suara que si a les terres africanes no fossin sacrificats els fills de Catalunya; si el tràgic pesombre del Marroc no tingués una repercussió funesta a les llars i a les finances de la nostra terra, podríem contemplar els fets que hi esdevinguessin amb la mateixa tranquil·litat que els incidents de Grècia o de Xina. Ara, no; evidentment, no. Car l'error o l'actuació espanyola al Marroc té una repercussió sangant en la camà viva de Catalunya i té una repercussió onerosa en la riquesa de la nostra pàtria.

Es per això que, davant la notòria ineptitud que palesen els darrers comunicats oficials, Catalunya torna a demanar que cessin la disbauxa i l'aventura a les terres del Marroc; que sigui repatriat immediatament tot l'exèrcit expedicionari, restant-hi únicament les tropes normalment destacades en les tres comandàncies; i que l'ocupació militar i l'exercici del protectorat civil siguin concretats tot seguit en la forma que assenyalà mestriolament En Cambró en els seus lluminosos articles de LA VEU DE CATALUNYA.

Cal que el govern de concentració lliberal, que ha pujat al poder amb la bandera de les responsabilitats, compregui que l'aspecte que més interessa al país en aquest punt és el de prevenir i evitar la repetició de la catàstrofe i de les causes que la provoquen. Si nosaltres volem que les responsabilitats siguin escatides efectivament és, en primer lloc, per tal que la impunitat no provoqui nous desastres, en els quals el jovent del país esdevingui sacrificat a la ineptitud dels governs. Més encara que el càstig de culpes passades, hi cerquem la garantia que la incapacitat i la incomprensió no siguin fent víctima de llurs estralls el país.

El govern de concentració lliberal té el deure moral i cívic de donar per acabada la campanya del Marroc, repatriant immediatament l'exèrcit expedicionari. És evident que les tropes no tenen res a fer a Tizzi-Azza, si no és preparar un nou Igueriben i un nou Annual. Reincidir en les mateixes causes i en les mateixes etapes que produïren la catàstrofe no és pas la millor manera de cercar una depuració destriadora de les responsabilitats.

Fóra encara injust censurar el govern actual per la seva actuació al Marroc. Però les circumstàncies que han voltat el seu adveniment al Poder i la gravetat enorme de la tragèdia l'obliguen a actuar de seguida, sense deixar-li opció ni donar-li més termini que l'absolutament indispensable per a satisfer la voluntat del país expressada en forma verament inequívoca.

Homenatge a la Llengua Catalana a Vich

Cal ampliar la llista donada d'antats que integren la Comissió organitzadora de la Diada de la Llengua Catalana a Vich, afegint-hi les dues següents: Associació Catalana d'Estudiants i Els Montserratins.

L'Obra del Bon Mot

Diumenge, a Molins de Rei, a l'estatge de la Joventut Catòlica, a les cinc de la tarda hi haurà un acte pro bon mot, parlant-hi, entre altres, les autoritats populars de la vila, el diputat de la Mancomunitat don Antoni Jansana i l'yon l'Escop.

Les Idees i les Imatges

PSEUDO MODESTIES

La modestia no és pas sempre, fonamentalment, una virtut.

Hom pot ésser — per més paradoxal que això sembli — modest per sobbergueria, per avarícia, per peresa.

Ésser modest, vol dir, sovintejadament, ésser hàbil, en excés, o temerós en excés, o subtil en excés.

La modestia dels modestos — adreçada als modestos més reputats — rares vegades resulta modesta veritablement.

En realitat no es pot ésser verament modest sinó s'és humil, en el sentit cristià i evangèlic de la paraula.

JOSEP MARIA JUNOY

Generalitat

LA CAMPANYA ANTIPALUDICA

Demà, dissabte, a les onze del matí, tindrà lloc a la Generalitat la II Assemblea convocada per a tractar de la qüestió del paludisme al Baix Llobregat.

DESPTX DE LES SECCIONS EN LA REUNIO DEL CONSELL PERMANENT DELS DIES 13 I 14 DE DESEMBRE DE 1922

Carreteres, camins i ponts

Reconeixement, i si hi hagués lloc recepció única dels treballs de proveïment de grava, amb destinació als quilòmetres 1 al 5 del camí de l'estació de Monistrol al Monestir de Montserrat.

Recepció total dels treballs de proveïment de grava al camí de Sant Privat de Bas, a la carretera de Santa Coloma a Sant Joan de les Abadesses.

Aprovació dels projectes de proveïment de grava amb destinació a la carretera de Vich, al límit amb Girona, en direcció a Sant Hilari, quilòmetres 4 a 7; a la carretera de Caldes de Montbui a Sant Celoni, i al camí vinal de Manlleu a La Gleva, i acord d'anunciar les respectives subhastes.

Aprovació del projecte de camí vinal de Serdanyola a la carretera de Cornellà a Fogas de Tordera, per Valldaura, tres segon, pertanyent al quart Concurs de subvencions i antitips.

Aprovació del projecte d'adoquinat dels quilòmetres 7 i 8 de la carretera de Cornellà a Fogas de Tordera, primera secció.

Cultura

Organització d'un curs d'estudi del mètode Montessori, destinat al personal dels Establiments de Beneficència de la Mancomunitat.

Designació de don Antoni Rubí i Sureda, per a professor d'un curs d'ampliació del curs preparatori de l'Escola del Treball.

Telefons

Adquisició de material per a l'ampliació i perfeccionament del servei.

Agricultura

Treballs de les Seccions de Terra Campa, Arbres fruiters, Acoló Social, agrària i Viticultura i Enologia.

L'excursió de consuetud que dirigeix el reverend P. Joaquim Maria de Barnola, S. J., tindrà lloc el propi diumenge, dia 17. S'anirà a Esparraguera.

Sortida per l'estació de la Riera de Magoria, en el tren de dos quarts de nou del matí. Es pendrà bitllet fins a Olesa.

Nota. — A la plaça de Catalunya surt un tramvia a les vuit del matí, que està en combinació amb aquest tren.

Polítiques

ELS LLIBERALS BARCELONINS

Telegrama tramès al comte de Romanones: «Reunida Junta del partit lliberal autonomista, adherit Federació Mo-

El nou govern de Polònia

Diuen els telegrams d'avui que ha pres solennialment possessió de la Presidència de la República polonesa, per a la qual ha estat elegit suara, el que era ministre d'Afers estrangers del govern de Varsòvia, Gabriel Narutowicz. Afegeixen els telegrams que, després de la cerimònia, el President del Consell de ministres presentà al de la República la dimissió de tot el govern. Kamienski, el ministre de l'Interior, ja havia dimisit dies enrera, essent substituït interinament pel ministre del Treball Darowski.

Es sabut que una coalició de la dreta i els agraris elegí President de la Seym polonesa al Sr. Maciej Rataj i President del Senat al Sr. Wojciech Trzeczyski. Aquesta coalició no fou mantinguda per a l'elecció del President de la República. Precisament la negativa de la dreta a votar la candidatura de Pilsudski motivà l'actitud del mariscal, negant-se a autoritzar ni consentir la seva reelecció.

Descartada la candidatura del mariscal Pilsudski, la luita per a la presidència es concretà entorn del Sr. Natutowicz, que era el candidat dels agraris i de les esquerres, i el comte de Zamoyski, que era el candidat de la dreta.

El President es elegí, com a França, per la Seym i el Senat units i en votació secreta. Per a esdevenir President, cal tenir la meitat més un dels vots. L'elecció durà des del migdia a dos quarts de vuit del vespre. Hi hagué cinc escrutinis i a cada escrutini era retirada automàticament la candidatura que reunia menys vots.

De bell antuvi es presentaren cinc candidatures; una per cada agrupació política amb representació parlamentària: dretes, agraris, populistes de l'esquerra, socialistes i minories nacionals. Les dretes votaren constantment, durant els cinc escrutinis, per llur candidat, el comte Maurici Zamoyski, ministre polonès a París. Al darrer escrutini reuniren el Sr. Narutowicz 289 vots i el comte de Zamoyski 227.

Gabriel Narutowicz és, doncs, President pel vot dels mateixos que haurien elegit el mariscal Pilsudski. Són ja coneguts els trets biogràfics principals del nou President. Nat a Telcze, Samogit (Lituània) l'any 1865, estudià a Libau, Petrograd i Zuric, on guanyà el títol d'enginyer, especialitzat en matèries hidràuliques. Exercí la seva professió a França, Espanya i Suïssa i l'any 1908 fou nomenat catedràtic d'Enginyeria Hidràulica a l'Escola Politécnica de Zuric. Després de la guerra fou President de la Comissió Internacional per a la utilització de les forces hidro-elèctriques del Rhn. L'any 1920 fou Ministre d'Obres Públiques al Gabinet Grabski, als dos Gabinetes Witos i als dos Gabinetes Ponikowski. Fou segon delegat polonès a la Conferència de Gènova i Ministre d'Afers Estrangers als Gabinetes Slivinski i Novak.

Com restarà constituït el nou Govern polonès? Tot depèn de l'actitud dels agraris de Witos, arbitres de la situació parlamentària.

Dèiem dies enrera que, malgrat l'actitud de la dreta en el punt concret de l'elecció de President, era probable que el primer Ministeri que es formés el constituïssin els agraris i els grups de la dreta, és a dir, la mateixa coalició que ha elegit els Presidents de les Cambres.

Però l'actitud de Witos en l'elecció de President ha irritat molt els grups de dreta, i això fa ara més difícil la solució de la crisi.

Quan Narutowicz es presentà a la Seym per a jurar el càrrec, els grups de la dreta i els estudiants feixistes que els secundaven, es referiren al nou President com a President dels jueus, els socialistes i les minories nacionals que havien votat la seva candidatura. A la Seym hi hagué topades violentes i en resultaren ferits alguns socialistes i alguns feixistes. Hi hagué sis ferits greus de bales de revòlver.

No sabem la importància ulterior que tindran aquests incidents en el desenrotllament de la política polonesa sota la Presidència de Narutowicz, però ens obliguen a repetir les paraules que escrivíem dies enrera:

«La vida política de Polònia entra així en una fase interessantíssima. Caldria que l'experiència tràgica de la seva passada història donés a l'heroica nació polonesa el seny polític que li faltà en l'avior. Aquesta incapacitat política fou la causa primera del seu desastre nacional, del seu suïcidí col·lectiu. Perduran en la Polònia ressuscitada els defectes ancestrals o la tragèdia de la seva història li haurà donat una ponderació i una aptitud suficients a superar els perills que la volten?»

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

nàutica Autonomista, amb personalitats que exerceixen càrrecs electorals popular i ex-diputats i ex-regidors, acorden felicitar V. E. per haver acceptat sacrifici formar part Govern, per estimar és V. E. únic estadista que interpreta aspiracions autonomistes Catalunya. — Josep Grané, president; Enric Anglada, secretari.

El president del Círcol Lliberal Democràtic Català del districte X ha rebut un telegrama del comte de Romanones agraïnt la salutació que el Centre li va remetre.

SORTINTS

Marxaren ahir cap a Madrid En Joan Ventosa i Calvell, N'Eusebi Bertrand i Serra, En Josep Martínez Villar, N'Eduard Barriobero, En Miquel Vidal i Guardiola i En Josep Garí i Gimeno.

En CAMBÓ

Arribà en l'express de França el senyor Cambó.

EN VILLANUEVA

S'espera per a molt aviat l'arribada del president del Consell d'Estat, En Miquel Villanueva, el qual ve a apadrinar el fill d'un amic seu

El senyor Villanueva s'estatjarà, com de costum, al domicili de N. Sidre S. Gassol.

LLIGA REGIONALISTA DE REUS

El pròxim diumenge, dia 17, a les onze del matí, al Teatre Fortuny de Reus, se celebrarà un míting de propaganda nacionalista, organitzat per la Lliga Regionalista d'aquella ciutat, en el qual hi parlaran N'Eduard Aunós, diputat a Cortes; En Josep Maria Gich, professor de l'Escola de Funcionaris; N'Armand Carabén i En Joan Vidal Salvó, de la Joventut Nacionalista de Barcelona.

Aquest acte, s'havia anunciat ja el diumenge passat, però tingué d'ajornar-se perquè eren a Madrid alguns dels oradors que hi havien de pendre part.

VIATGERS

En l'express de Madrid han arribat aquest matí els senyors Pinós, Portela i Moret.

BALANÇ POLÍTIC

De Madrid estant

II

El partit conservador. — No resta més que cantar-li les absoltes. L'ha mort una pulmonia fulminant, de resultes d'un corrent d'aire filtrat per una mal tancada porta del Parlament. Emperò, pot ben dir-se que, a no ésser les seves malures cròniques, l'atac al pulmó no hauria estat de tan terribles conseqüències.

El partit conservador espanyol era un anacronisme. Arreu les dretes conservadores havien evolucionat. A Espanya, el partit conservador, seguit intentant viure d'una ideologia — d'alguna manera cal anomenar les coses — completament en desús al món. Demés, ço que es liquida ara és el passat del partit conservador. I cal confessar que la davallada final ha estat tan simptomàtica com grollera.

Ja alguns senyals i presagis semblaven anunciar-la. Així, per exemple, el fet de què a la casa on vivia el difunt senyor Dato haguessin establert una confiteria el confiter diputat o diputat confiter, senyor Díaz de la Cebosa: Així, per exemple, la darrera ajuda i terratremol consegüent, del senyor Cierva.

Però, deixant a part manifestacions meteorològiques i climatològiques, ço que ha enunat el partit conservador ha estat, ultra la seva absoluta incapacitat de reacció davant la realitat del món — fenomen que ha produït la independència del senyor Ossorio i Gallardo — és l'abundor inversament i pul-luladora, de petites ambicions. Hi havia massa caps per a tan pocs barrets. I els barrets han sabut venjar-se.

Tant bon punt el senyor Cierva, en plena furor de la seva rustigues, obtingué l'espaordidora i inconscient aprovació de la majoria, en Sánchez Guerra veié volejar damunt del cap d'En Cierva el barret cobejat i va plantejar la crisi. Abans que això, tot, En Cierva, es cobrí; el president del Congrés, es cobrí. Es cobriren En Sánchez Guerra i tots els altres Sánchez, aduuc algun Rodríguez escadusser — mai n'hanquien Rodríguez que s'avenen a ésser ministres — és cobri tothom. Però, all el barret famós era per terra. Tots hi portaren les mans, però no reeixiren a atrapar-lo. Pot dir-se que era un bon barret de rialles.

Seriosament parlant, caldria dir, si no fos impel·lits a rabejar-se amb els moris, que el partit conservador moria per mor del seu propi cinisme, molt acrescut en les darreries.

La situació actual no pot ésser més vergonyosa. Es ben veritat que l'acusació va recaure, en carta falsó, damunt de tot el partit. I en el mateix moment en que això esdevenia, els cacs conservadors de galeria abusaven escandalosament de l'usdefruit del poder. I, ara mateix, abans de la crisi, en la crisi i després de la crisi, no altra preocupació tenien, han tingut i tenen els capítols del partit que barallar-se per la llur preponderància. Bugallal, Sánchez de Toca, Sánchez Guerra, Cierva (poter algun altre) es barallaven per la quefatura. De moment, el darrer president del Consell, la té ben perduda. I ja quasi hi era a tocar! L'acompanyem en el sentiment, però no podem decidir-nos a fer al partit conservador un enterrament de primera classe.

De la definitiva desfeta del partit

en resten dos únics camins possibles de milloració: el dels qui segueixen a En Maura, i els dels que puguin aixoplugar-se a l'entorn de l'Ossorio i Gallardo, si un dia es decideix a actuar definitivament. Adhuc dintre del maurisme, sembla que també es va fent una tria; l'Assemblea actual en palesa tota la transcendència.

Després de la lliçó tan esclaridora com eficaç que han rebut els conservadors, si no veuen encara arribada l'hora de desentendre's de velles rutines anacròniques, de mesquins partidismes i d'arreconats privilegis de casta per a instaurar fermament i sòlidament una ampla dreta social, ben situada enfront dels problemes vius, que són avui la realitat del món, és que són orbes irremeiablement.

I, adhuc, cal afegir que, si no reaccionen, si d'una falsó o altra no es fa aquesta agrupació de dreta, començant ara mateix, per a no fer impossible l'equilibri polític, que és llei de la vida pública dels pobles, es produirà una fonda perturbació, un dany incalculable. I serà una culpa més que afegir en l'epítafi del partit conservador.

En Cierva. — La paraula «epítafi» ens ha dut a la ploma el nom d'En Cierva.

Passem de pressa. No val la pena. Si qualsevol mancava a Catalunya i a En Cierva per a ésser estimats, glorificats dels catalans, el darrer discurs d'En Cierva, parlant de la «in-família de Catalunya», i tractant d'ofendre amb conceptes calumbiosos al nostre cabdill il·lustre, els han enronat de glòria. Pot ésser els mancava encara aquella honor que, segons l'Alomar, procurava «l'insult dels indígenes».

Ara, en Cierva, ha restat soterrat en la fossa que ell mateix s'ha obert amb un entusiasme i una bray que, val a dir-ho, no podien ésser dignes de millor causa.

En caure el cos pesant a terra, suat i valent, dels arbres s'ha aixecat el vol de tots els rossinyols de la nit. I ara canten tots la nova, perquè està per néixer el dia.

Hi ha una gran basarda silenciosa. Una ombra, tapada fins als ulls, s'acosta al fossar, i agafant la calavera, es posa a examinar-la.

Hi ha una gran quietud. Els arbres immòbils semblen enfonsar-se en la negra tenebra de l'eternitat. Part de fora, canta una dolça veu de noia, una veu d'aquelles que, segons el Poeta, pot redimir la humanitat. Però, no és el seu cant cosa de massa melangia poètica. Com que passa prop del cementiri, la noia vol es-pantar-se la por, i canta:

«La calavera de un burro
miraba el doctor Pendolfo
y enternecido exclamaba:
«Válgame Dios, la que somos!»

En tant, l'ombra sembla parlar amb les mortals despulles. S'es les- abrigada de la capa. Hom pot veure-li el rostre a la claror dels estels. Ara riu sinistre. Es Hamlet? Ah, no! És el cap d'un partit polític espanyol. Mai Shakespeare podia arribar a menys. Bé és veritat que la mort no mereixia més que una paròdia.

Rafel MARQUINA

12-XII-22.

(Seguirà)

DEFUNCIO

Ha mort a la presó Ramon Moreno, que es trobava detingut de 1919 ençà per haver fet resistència i agredit la policia, matant a tres, en ocasió de formar cura per a la compra de tabac en aquesta capital.

COMISSIO MIXTA DEL TREBALL EN EL COMERÇ DE BARCELONA

En la sessió celebrada per aquesta Corporació el dia 11 del corrent, s'ocupà dels assumptes següents: Dirigir un ofici de salutació al nou senyor Ministre de Treball, Comerç i Indústria.

Aprovar els comptes d'ingressos i despeses durant el passat mes de novembre.

Concedir diversos permisos a tendes de perfumeria, «charcuteria» i llegums omits per a acollir-se a les concessions d'horari acordat per als establiments de la classe respectiva.

Remetre al Ministre del Treball l'informe que demana referent a les perruqueries i barbetes.

Procedir a la nova edició d'un llibre que contingui els textos legals referents a la Corporació i els acords presos per la mateixa que es trobin actualment vigents.

Els vocals patrons representants dels venedors de teixits presentaren una proposició a l'objecte de modificar l'horari de les festes de Nadal que s'aprovà en la sessió anterior. Els vocals dependents s'hi oposaren en absolut, així com alguns dels vocals patrons que cregueren millor per als interessos del comerç al detall. L'horari darrerament aprovat, i per fi, s'acordà ratificar-lo en la forma que s'ha fet públic: d'autoritzar la venda als establiments detallistes, durant tot el diumenge dia 24, vigília de Nadal, fins a les vuit de la nit i que en canvi romanguin tancats tot el dia de Sant Esteve.

Darrerament la Comissió Mixta acordà felicitar-se que els vocals dependents del Grup de Banca i Borsa que s'havien retirat de la Corporació, s'hi hagin reintegrat el mateix que als Comités Paritaris.

DEL SUCCES DEL CARRER DE CALABRIA

Uns agents de policia van detenir a la Fonda Prim, Josep Martí Juncosa de 25 anys, d'ofici vaquer, habitant al carrer de Napels, 97, cinquè, primera, el qual es considera un dels autors dels disparos que hi hagué al carrer de Calàbria, amb motiu de l'agressió contra els dos vigilants.

Com que estava ferit, fou portat al dispensari del carrer de Sepúlveda, on li foren curades contusions a l'ull esquerre i cap, havent manifestat que li foren causades la nit del succés del carrer de Calàbria, pels disparos que va haver-hi entre uns quants individus i la policia, davant de la vaqueria del núm. 197.

Municipi

FIRES DE NADAL

Els mercats de galls d'indi estaran situats al passeig de l'Indústria.

Les parades d'aviram a la Rambla de Catalunya, des de la Granvia de les Corts Catalanes fins al carrer d'Aragó.

Les parades de pessebres, a les places del Pi i Sant Josep Oriol.

I la fira de joguines, a la Granvia de les Corts Catalanes, des del carrer de Muntaner fins al d'Urgell.

MENJAR UER ALS ASILS

La part de menuts, en bon estat, que no foren retirats de l'Escolador, amb motiu de la vaga d'alguns dependents de menudaires, han estat repartits entre alguns establiments benèfics, per acord de la comissió de Escoladors i Mercats, sancionat per l'Alcaldia.

SEGON VOLUM DE SIGIL-LOGRAFIA CATALANA

Ha visitat l'alcalde, senyor marqués d'Alfella, don Ferran de Sagarra, per a fer remesa a l'Ajuntament del segon volum de l'obra «Sigil-lografia Catalana», premiada en el Concurs Martorell de l'any 1912, i que es publica per acord consistorial.

El segon volum compren les sèries laiques, així és, comitats d'Empuries, Pallars, Rosselló, Cerdanya i Urgell; Procuració reial i Govern general; lloctinents, Mestre racional, Batllies, Consell Reial, Vegueries, Parlaments, Generalitat de Catalunya, ciutats, vil·les i llocs; estudis, gremis, consells i particulars.

El senyor Sagarra reitera el seu agraïment per la protecció que li dispensa l'Ajuntament i el senyor alcalde agrai, a son torn, al senyor Sagarra la seva atenció.

SUBHASTA

El dia 2 del propinent gener, a les dotze del matí, tindrà lloc a les Cases Consistorials, la subhasta per a la construcció d'un mur de contenció de terres a la Rambla del Carmel i lloc denominat «Salt de les Bruixes», sota el tipus de 32,173,59 pessetes.

Els plecs de condicions han d'ésser presentats al Negociat municipal d'Obres públiques fins a la una del dia 30 de l'actual; a l'esmentat Negociat estan de manifest els documents referents a la subhasta.

MOCIONS A FOMENT

Davant la comissió de Foment han formulat una moció els senyors Cararach, Matons i Escaló, perquè es destinin 2.000 pessetes a la col·locació de vorades, passos empedrats i rebaix de la calçada al carrer d'Amílcar, en el trajecte entre el d'Arc de Sant Martí i passeig de Maragall.

Entorn de la vulgarització d'alguns conceptes

En la cultura europea és llunyà l'origen de la revolució ideològica d'on prové fins avui a gran desordre sentimental i moral contrari a la bellesa antiga, la remota, inassolible i no és tal vegada per un retorn a la «philosophia perennis» o, més francament, per un retorn a la submissió humil a la Roma eterna.

En arribar l'error a la divulgació quasi opera en la inconsciència, i no és difícil que hi caiguin llavors fins alguns esperits sans i poderosos. Alguns conceptes que avui encara tenen llur sentit malmès per la confusió divulgadora els representen les paraules sinceritat i espontaneïtat, llibertat i passió.

Aquests dons de la natura: l'espontaneïtat, que és la fontana originària de l'obra dels homes; la sinceritat, que és l'espill de la consciència; la passió, que és la nostra vigília, i la llibertat que és com la mateixa flor de l'ànima: l'ànima adherint-se conscientment a la bondat i a la bellesa: aquests dons de la natura s'han d'emparar delicadament, en compte de malmetre'ls amb una confiança abusiva; però tampoc n'hem de desconfiar; seria un acte contra natura voler-ne obstruir les deus fecundes en la vida de l'esperit.

La defensa de la llibertat va lligada a la defensa de la llei i de l'ordre. Un ésser lliure no és aquell que fa allò que vol; un ésser lliure està sotmès a algun determinisme; és clar que llibertat no pot voler dir omnipotència. I no és que la llibertat intima de l'esperit trobi límits en les lleis divines, ans al contrari, s'espai en l'observança d'elles. És dins l'esfera de la bondat i de la bellesa on l'esperit, no solament viu plenament, sinó que, per més gran plenitud, vol viure-hi; és dins l'esfera de l'ordre i de la llei divina on l'esperit, no solament hi troba el seu bon aire, sinó que fa l'acte de llibertat intima de voler aquell ordre i aquella llei. La llibertat troba en la llei la seva plenitud. La necessitat està en l'ordre final de les coses; la llibertat està en l'accentuació o en el rebutjament d'aquest ordre. L'esperit troba en la llei aquelles cències a l'ordre la seva dignitat plena. I és en el desordre, en la confusió on la llibertat minva; el desordre ens torna esclaus. La llibertat intima de cadascú dins la bondat, dins la veritat, qui podria llevar-nos-la del tot ni solament qui ens la podria entorbellar?

Doncs bé, si la llibertat més gran es troba dins la llei, dins l'ordre, aquelles filles de la llibertat, modernament atalagades i aviciades en tanta manera que ja molts les han considerades com a novícies i com a signes, en un esperit de feblesa; aquella espontaneïtat i aquella sinceritat tan cercades, podrien viure plenament fora de l'ordre? No. L'home que és lliure, que troba en l'ordre espai per l'intima llibertat de l'ànima, per què ha d'estrombar en ell la deu de l'espontaneïtat?—No ha de

cercar l'espontaneïtat; aleshores ja no seria espontània, si fos cercada; ni l'ha de contradir. Per damunt de l'espontaneïtat hi ha la llibertat, és a dir hi ha l'adhesió a la llei divina: elles tenen la primacia. La bona espontaneïtat n'és un efecte natural.

Dic la bona espontaneïtat perquè n'hi ha una de dolenta. És la d'aquells que no han començat obeint l'ordre diví. Aleshores espontaneïtat vol dir ja alçar la cadireta a l'avinguda de la irreflexió, al caprici, a la manca d'intel·ligència i de raó.

Igualment, de sinceritat n'hi ha una de bona i una de noiva. La sinceritat no ha de tenir la primacia; ella depèn de l'ordre o del desordre que l'han precedit. Quan J. J. Rousseau comença les seves Confessions dient: «Je veux montrer à mes semblables un homme dans toute la vérité de la nature» li podrien respondre: parla, si tens coses bones per parlar-ne sincerament, i calla si no les tens. L'espontaneïtat i la sinceritat són la canal d'una font, però no són la qualitat de les aigües que hi decoren.

Amb igual raó hem d'evitar que sigui admesa l'apologia literària de la passió com a norma. Tampoc la passió és una norma, sinó que està sotmesa a normes. D'ençà de Nietzsche en literatura, s'és deixat apart el culte i la recerca de l'espontaneïtat, com si fos de natura feble i femenina, i s'és vista preferida la força i la passió. Qui evoca, doncs, la figura del gran Napoleó. Qui s'adhereix a l'audàcia cínica de Stendhal. No fa molt que Josep Carner evocava la gran figura de l'Alfons XIII. Qui com Soré, invoca una violència que ens retorna la virilitat antiga, gairebé exhaurida en els reblaments burgesos.

Elxim, doncs, d'aquell paradís rousseauní d'on només n'era exclouït qualsevol violència i constricció, i on hi era tolerada, en canvi, qualsevol espontaneïtat per damunt del bé i del mal; i, tot seguit ens donem al culte barbar de la força i la violència per damunt del bé i del mal. No. El bé i el mal es troben al damunt de tot; l'ordre, l'harmonia, la bellesa, la bondat atemperen les passions, la passió no és bona guaidora; és una força natural, bona, si es feta servir per coses bones, mala si es feta servir pel desordre.

Si pensem en la unitat suprema de la bellesa i de la veritat, no ens serà difícil comprendre que les passions més contradictòries no poden ésser igualment bones mentre siguin espontànies i sinceres. Però també no volguem aturar el corrent d'aquelles fonts. Qualsevol de natural, la força de la passió, l'espontaneïtat, la sinceritat, la sinceritat nítida, s'aduen amb l'ordre s'espai en l'aire de la bellesa, són elements de l'harmonia pura d'una ànima.

J. M. CAPDEVILA I DE BALANZO

Cultura

Ahir nit, tingué lloc a les Escoles Catalanes de la Bordeta, l'anunciada conferència d'En Lluís Bertran i Pi Joan, parlant de «Catalunya davant el món i les escoles catalanes». Hi havia a la presidència el president de l'entitat senyor Cuyàs, el regidor senyor Tomás i Boix, En Jacint Laporta i recordem també En Josep Cantarell, En Tomàs i Piera, Bertran, Roig i altres.

La concurrència era nombrosa, la qual escoltà amb gust la conferència, il·lustrada amb projeccions que tirava En Jacint Nubiola.

Acabà l'acte amb el cant d'«Els Segadors».

Amb motiu de l'aniversari del natalici de l'eminent savi francès Pasteur, l'Ateneu Enciclopèdic Popular ha organitzat per a demà, a les deu del vespre, una sessió pública d'homenatge a la dita personalitat, que serà com modest resó de la sèrie de festes que internacionalment se li dediquen i també ofrena al geni que amb els seus descobriments ha donat motiu a progressos tan transcendents en les ciències mèdico-higieniques, determinant per la valua del seu talent tota una època. Per tant, espera que a l'acte que demà celebra, en el qual parlaran els senyors

N'August Pi i Sunyer i Mr. A. Bartrina, director de l'Institut francès, no hi mancarà l'assistència de cap persona amant de la ciència i dels seus homes representatius.

La Secció Permanent d'Educació i Instrucció de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona comunica que el diumenge, dia 17, a les deu del matí, tindran lloc els exercicis de dictat de Francesc; a les quatre de la tarda, els de Gramàtica Castellana, uns i altres segons l'horari anunciat.

A les onze del matí, lliçó de Lectura Artística en substitució de la corresponent al quart diumenge que no podrà celebrar-se per ésser festes de Nadal. A dos quarts de cinc de la tarda, lliçó de cuina casolana.

El dijous, dia 21, es farà la visita a la Mentora. Hi pendran part de deu a dotze associades. Queda oberta la inscripció que es tancarà el dimecres a les vuit del vespre, si el nombre és complet.

La Secció Permanent d'Economia i Provisions demana a les associades i llurs famílies que desitgin servir-se del Restaurant després de la Missa del Gall, de voler fer la inscripció a la Secretaria de la Secció d'Organització i Propaganda durant els dies 21, 22 i 23, de deu a una del matí i de quatre a vuit del vespre. Passats aquests dies no s'admetran inscripcions.

Questions socials

ELS RADIOTELEGRAFISTES

Es recomana a tots els socis de l'Associació Radiotelegràfica de Catalunya, i als que se'n donaren de baixa, que assisteixin demà, dissabte, dia 16, de set a nou de la vetlla, a l'estatge de l'esmentada societat, Rambla del Mig, núm. 30, on els seran comunicades noves d'interès.

SEPELI

Avui s'efectuarà l'enterrament del dissortat vigilant Pasqual Porta, víctima de l'atemptat del carrer de Calàbria.

L'enterrament sortirà de l'Hospital Clínic a les tres de la tarda.

Assistiran al dit acte les autoritats de Barcelona i la Junta representativa del veïnat.

DARRERES INFORMACIONS

PENINSULA

EL CONSELL D'ESTAT

Madrid, 15, 2 tarda.
Ha estat molt solemne la reunió en ple celebrada aquest matí pel Consell d'Estat, perquè prenguéssin possessió el nou president d'aquell alt cos consultiu, senyor Villanueva.

A l'acte hi han assistit el cap del Govern i tots els ministres.

El marquès d'Alhucemas ha pronunciat un discurs fent un elogi del senyor Villanueva i la tasca del qual al Consell d'Estat ha estat sempre la garantia de la defensa més severa dels interessos del Tresor.

El senyor Villanueva també ha parlat, després de la salutació dels consellers i dir-los que en la present ocasió, si bé honorat pel Govern amb el moment de president, no considera aquest moment sinó com una prolongació de les seves tasques ja antigues al Consell d'Estat.

Ha anunciat el seu propòsit de perseverar en el criteri de practicar, amb l'ajut dels altres membres del Consell, la mateixa tasca de sempre.

Mai com ara s'imposa, a judici del senyor Villanueva, la necessitat d'una gran precaució en les despeses.

L'economia nacional travessa moments difícils, de dificultat seria, i davant la pràctica de l'escampall continu ha d'oposar el Consell d'Estat el seu informe de prudència i les seves lleials advertències i fins el seu vot contrari, que si no evita els errors del Govern, almenys salva amb el seu consell les responsabilitats de les il·lustrades personalitats encarregades d'il·lustrar amb llurs deliberacions aquells acords del Govern que, tancades les Corts, poden produir una perturbació en el presupost general.

També ha pronunciat un discurs de salutació el senyor Pérez Caballero.

CACERA REGIA

A les nou del matí, el Rei, amb alguns aristòcrates, ha sortit en automòbil de Madrid, marxant a Toledo, on avui s'hi celebrava una cacera a la finca que el comte de Mora posseeix a Layos.

Segons ha manifestat aquesta tarda el subsecretari de la Presidència, l'excursió s'ha fet sense novetat.

DE LA PRESIDENCIA

El cap del Govern no ha despatxat amb el Rei.

Ha acudit al seu despatx oficial a primera hora rebent-hi, entre altres visites, la del marquès d'Oñate, i els governadors de Màlaga, Palència, Pontevedra i Guipúzcoa.

Aquests governadors han pres comiat del president per a marxar aquesta nit a llurs respectives províncies.

ALS CENTRES OFICIALS

En acudir els periodistes als respectius departaments ministerials, no han estat rebuts pels ministres.

Tots ells havien acudit, a les onze, a la reunió del ple del Consell d'Estat, i després a complimentar els invitats en llurs respectives residències.

A Governació han parlat els periodistes amb el subsecretari, a qui han preguntat si seria el senyor Raventós el governador de Barcelona.

El senyor Guillón no ho ha desmentit.

AFERS COMERCIALS

Per no trobar-se al seu despatx el senyor Alba no ha pogut veure'l el senyor Zulueta (don Josep) que, com el senyor Caballé, ha anat al ministeri d'Estat, amb l'objecte de tractar amb el ministre d'assumptes comercials.

EN MILLAN ASTRAY

Ha pregat als periodistes aquest matí el ministre de la Guerra que tractessin d'esbrinar la notícia que publiquen alguns periòdics dient que al tinent coronel senyor Millan Astray se li havia tornat la petició de retir.

Això ha dit el senyor Alcalá Zamora—es substancia en temps del senyor Sánchez Guerra, i jo m'he trobat amb un fet executiu.

OFERIMENT

El Sol acull la notícia circulada ahir als centres polítics que el marquès d'Alhucemas havia ofert el Govern civil de Barcelona al diputat nacionalista senyor Rahola.

EL TRACTAT AMB PORTUGAL

La Cambra de Comerç de Madrid ha tramès un escrit al ministre del Treball lamentant que, malgrat no haver-hi cap obstacle insuperable, no hagi concertat ja un tractat de comerç amb Portugal, des de 1913 en què vencé el tractat de 1893.

Creu que un tractat de comerç amb el país germà no podria limitar-se per altra part a l'extretament mercantil; hauria, pel contrari, refusar tots els altres aspectes econòmics i fins els científics i artístics, respecte dels quals existeixen o poden existir una comunitat d'interessos.

Les clausules del conveni haurien d'extendre's, doncs, a part la regularització de l'intercanvi comercial, al règim de pesca, a la propietat industrial i literària, a la millor utilització dels rius, al sistema ferroviari peninsular, etc., etc.

Compreu la Cambra de Comerç que hi ha dificultats per a un acord absolut, però de moment es podria arribar a un acord comercial el més ampli possible per a la concessió de mútues avantatges no extensibles als altres països, que faciliti el canvi dels productes de Portugal i les seves colònies, amb algun producte industrial per als que Espanya mostra una capacitat exportadora.

Demés ha d'aplicar-se un règim de llibertat per als productes agrícoles i ramaderia d'ambdós països.

Demana que s'activen tots els treballs per arribar a un acord comercial aviat.

EXCULPACIO DEL VESCOMTE DE EZA

El vescomte de Eza, en un extens article d'exculpació publicat en «El Imparcial», contestant a un altre del senyor Vivero, anuncia la publicació d'un llibre que està preparant, molt documentat, de tota la seva actuació al ministeri de la Guerra.

L'ACTITUD D'EN MAURA

Madrid, 15, 4'15 tarda.
Complint l'acord de l'Assemblea, els maurins han visitat don Antoni Maura per a expressar-li la marxax de les seves deliberacions.

El senyor Maura els va rebre amb gran complença i els va manifestar que no els faltaria la seva cooperació a les organitzacions polítiques que s'inspiressin en les seves doctrines.

Exposà que aplaudia sense reserves tot co tractat i resolució de l'Assemblea, i que si bé la seva situació actual difereix molt de la dels components de l'Assemblea, evidentment es trobaran alguna vegada, ja que porten la mateixa direcció.

El senyor Goicoechea, en nom dels assembleístes, pronuncià frases que acusaven el desig dels maurins d'arribar a una absoluta identificació espiritual amb el senyor Maura, perquè tenien més confiança en ell que en ells mateixos.

—Doncs aquesta identificació — replica el senyor Maura — crec que no ha de faltar, perquè fa pena la contemplació del panorama polític. Veig vostres l'actual Govern. Sembla que Espanya hagi anat a vestir-se a una draperia vella. Res dona la sensació d'estrena, i el pitjor és que això no sols salti a la vista, sinó que entra a la carn, quan veiem abandonats els interessos públics.

Els assembleístes, que sortiren molt satisfets de la visita, invitaren el senyor Maura a presidir la inauguració del Centre Mauri de la barriada de Bonavista, i l'ex-president del Consell respongué:

—I aniré, i a més els diré algunes paraules.

PER ALS FAMOLENCS DE RUSSIA

Al Palau de la Nunciatura i convocats per Monsenyor Tedeschini, es reuniren el dimarts tots els capellans de Madrid, per a tractar de l'organització dels treballs encaminats a donar realitat a la iniciativa de S. S. a favor dels famolenços de Rússia.

Assistí també a la reunió el bisbe de Madrid-Alcalá, arquebisbe precanitzat de València, doctor Melo-Alcalde.

El Nunci, després d'exposar als reunits quins són els desigs del Papa en aquesta obra d'evangelització i apostolat, digué que com sigui que la missió pontificia enviada a Rússia per la Santa Seu per a repartir els socors no té caràcter transitori, sinó que romandra allí mentre les circumstàncies ho reclamin, convindria constituir comitès d'acció a les

ciutats i en els pobles perquè mantinguin viva la caritativa campanya i s'encarreguin de la col·lecta d'almoines.

En dies successius es proposa monsenyor Tedeschini celebrar altres reunions amb aquest fi.

LA «GAJETA»

Madrid, 15, 5'15 tarda.

La «Gajeta» publica:
Real decret del ministeri de Foment, autoritzant el ministre d'aquest departament per a contractar mitjançant concurs entre cases o entitats especialitzades, la construcció de les obres d'electrificació de la línia de Ripoll a Puigcerdà.

Real ordre del ministeri de Foment aprovant la relació de les baixes obtingudes en les subhastes de reparació de les carreteres de la «provincia» de Barcelona.

Anunciant que el Govern de Txecoslovàquia s'ha adherit a l'acord per a la creació d'una oficina internacional d'Higiene Pública.

Anunciant que el «Diário do Governo» de la República portuguesa ha publicat un decret establint l'impost que s'indica per al reconeixement, per pèrits militars d'armes de foc importades.

Nomenant amb caràcter provisional Na Maria de la Encarnació Torressa i Cover, directora de l'escola graduada de noies de Torregrossa (Lleida).

Nomenant amb caràcter definitiu a donya Ceudola Viña Garcia, directora de l'Escola graduada de noies de Corbella (Barcelona).

De Foment. — Adjudicació d'obres al ferrocarril de Lleida a Saint Giron.

EN VILLANUEVA A BARCELONA

En l'express d'aquesta tarda surt cap a Barcelona el president del Consell d'Estat, senyor Villanueva.

ELS PRESONERS

Màlaga. — Un diari local publica un rumor que es considera fantàstic.

Duen alguns viatgers arribats de Melilla, que alguns moros de Beni-Urriague, addictes a la nostra causa, narcotitzaren el general Navarro, el coronel Arango i 7 oficials i els traslladaren a la platja, embarcant-los en bots pe ra traslladar-los a la plaça d'Alhucemas.

L'embarcació feia aigua i van haver d'empèitir-la, donant lloc a què se n'assabentés la guàrdia d'Abd-El-Krim i els tiratges.

Sortiren altres embarcacions que recolliren els presoners tornant-los a Aydr.

Els moros que prepararen l'evasió han estat fortament castigats. Res s'ha fet contra el general Navarro i els altres captius, perquè quan els partidaris d'Abd-El-Krim els recolliren estaven encara narcotitzats.

El motiu de donar-los el narcòtic ha estat que tant el general Navarro com els altres oficials han declarat que volen ésser els últims d'ésser alliberats en aconseguir-se el rescat.

Les autoritats declaren que res saben sobre aquest intent de salvament dels captius.

BARCELONA

Atropell

Aquesta tarda, al carrer de Mallorca, entre els de Sicília i Nàpols, un ciclista ha atropellat el noi de sis anys Manuel Sánchez Giménez, resultant amb la fractura de la tibia i del peroné, de pronòstic greu.

Després de curat a la casa de socors de la Ronda de Sant Pere, fou portat a l'Hospital Clínic.

L'enterrament del vigilant Laporta

Aquesta tarda s'ha efectuat l'enterrament del vigilant Pasqual Laporta, que va resultar mort de l'agressió de què fou víctima al carrer de Calàbria.

L'enterrament ha sortit de l'Hospital Clínic, dirigint-se la comitiva a l'església de Sant Josep Oriol on la comunitat ha cantat una absolta.

Presidien l'enterrament l'alcalde senyor marquès d'Alfella; el diputat de la Mancomunitat senyor Gràf; el cap de policia senyor Borrús, en representació pròpia i del governador; de la Junta de veïns hi anaven els senyors Alandi, Batlle, Abila i Camps.

Olivella, Marian Ventosa, González Pareja, de la Llave i Bosch.

Hi havien tres corones: una dels vigilants i dues dels veïns dels carrers de la Diputació i Calàbria.

Entre la nombrosa comitiva hi figuraven molts vigilants.

Després d'acomodar-se el dol a l'església el fèretre va continuar pel carrer de Villarroel, Corts Catalanes i Rambles, dirigint-se al Cementiri Vell.

CANVIS DE L'ESTRANGER

Facilitats per la casa SULER I TORRA GERMANS, Rambla dels Estudis, 13, i Bonassó, 1.

PREUS DE COMPRA:

Bitllets: Francesos, 48'30
Anglesos, 29'45
Italians, 32'00
Belgues, 42'25
Suïssos, 120'75

Portuguesos, 0'22
Alemanys, 0'11
Austriacs, 0'015
Holandesos, 2'42
Rusos, 0'00
Grecs, 00'00
Suecs, 1'55
Noruegs, 1'06
Dinamarques, 1'18
Romania, 3'75
Turquia, 00'00
Estats Units, 6'30
Canadà, 5'05
Argentin, 2'35
Uruguai, 5'10
Xilens, 0'65
Brasilers, 0'60
Bolivians, 1'65
Peruans, 20'00
Paraguais, 0'10
Venezuela, 00'00
Japonesos, 2'80
Algerians, 45'30
Egipcis, 29'35
Filipines, 2'75

S'HA PUBLICAT EL NOSTRE

DIETARI CATALÀ

llibre Diari de caixa i indicador de Catalunya per a l'any 1923

(ANY SEGON), editat per la

EDITORIAL CATALANA, S. A. i SALVADOR BONAVIA

Hem reforme en millor qualitat el paper d'escriure i el pautat diari. El Santoral respon a les darreres disposicions de l'Església Catòlica.

MATÈRIES

Calendari per a l'any 1923.
Calendari per a l'any 1924.
Festes mobles en 1923.
Mapa gràfic de Catalunya.
Museus, Arxius i Biblioteques.
Hotels, fondes i restaurants.
Diccionari Geogràfic de Catalunya.
Planols de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.
Consularis i Armadors de vaixells.
Mancomunitat de Catalunya i dependències.
Ajuntament de Barcelona i dependències.
Servei de pompes funebres.
Tarifa de trasllat de mobles.
Associació Protectora d'Ensenyança Catalana.
Bisbat de Catalunya.
Societats i entitats diverses.
Guia de carrers, places, etc., de Barcelona.
Cos d'Esquadres de Barcelona.
Llista de recaders.
Societats Nacionalistes de Catalunya i de l'Estranger.
Policia i ses delegacions.
Diputats a Corts per Catalunya.
Ajuntament i Diputació de Tarragona.
Premsa de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.

Societats excursionistes.
Tarifa de cèdules.
Correus.
Telèfons, Locutoris públics i Telègrafs.
Metges, notaris, arquitectes, advocats i procuradors.
Contribucions.
Sometents armats de Catalunya.
Ajuntament i Diputació de Lleida.
Agents de Canvi i Borsa.
Consorci del Dipòsit Franc.
Ajuntament i Diputació de Girona.
Bancs i banquers de Catalunya.
Universitat.
Escola Normal de Mestres.
Escola Normal de Mestresses.
Espectacles.
Exposició de Barcelona.
Clíniques i infermeres.
Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.
Cos de bombers.
Història de Catalunya.
Tramvies i Ferrocarrils.
Autobusos.
Festes majors i mercats.
Orfeons.
Guia judicial.
Llei del Timbre, etc., etc.

Edició única d'UN DIA EN PLANA: 3'50 ptes.

De venda en totes les llibreries, papereries i establiments d'objectes d'escriptori. — No es confongui el nostre Dietari amb cap altre. Exigeixi's la nostra marca

DIPOSITS

EDITORIAL CATALANA, S. A. SALVADOR BONAVIA
Carrer d'Escudellers, núm. 10 bis Tapineria, 13, llibreria

BARCELONA

PRIMER DESENARI DE LA SOCIETAT DE BIOLOGIA

HOMENATGE AL DOCTOR TURRÓ

Savis eminents d'arreu del món s'adhereixen a l'acte

Ahí, a les set del vespre, va tenir lloc, a la sala dels Consells de la Mancomunitat, la sessió solemnisíssima amb que hom celebra el desè aniversari de la fundació de la Societat de Biologia, i amb motiu de tal celebració, hom dedicava un homenatge a l'il·lustre biòleg i veterinari En Ramon Turró.

La sala presentava un magnífic cop de vista: era l'espectacle de les grans solemnitats d'un poble: espectacle optimista i gloriós.

Presidia la festa En Josep Puig i Cadafalch, president de la Mancomunitat de Catalunya, tenint a sos costats l'alcalde de la ciutat senyor marquès d'Alfons, l'homenatjat doctor Turró, En Bofill i Pitxot i En Jesús M. Bellido.

Vetlèrem també, com formant una segona presidència, altes personalitats de diversos estaments: En Bofill i Metas, conseller de la Mancomunitat; En Pere Ràhola, diputat i president de l'Ateneu Barcelonès; En Francesc Macià, diputat; En Lluís Massot, tinent d'alcalde; N'Edward Alcobé, Joaquim Ruyra, Pompeu Fabra, Lluís Nicolau d'Oliver, En Joan Freixas i Freixas, Gustau Pittaluga, el professor italià Silvestri, Pere Corominas, August Pi i Sunyer, Utrillo, Valls i Taberner, Rafael Campalans, Ramon d'Alós, Carles Pi i Sunyer, Salvat Navarro, Morera i Galticia, Josep M. Pi i Sunyer, Martínez Vargas, Martí, president del Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona; i molts altres, havent-hi també distingides dames i senyoretes.

EL DOCTOR BELLIDO

Obert l'acte, el doctor En Jesús M. Bellido comença fent un sentidíssim parlament explicant l'objecte de la festa: la celebració del primer desennari de la fundació de la Societat de Biologia i amb aquest l'homenatge al savi doctor Turró, glòria de Catalunya.

Hem d'esser modestos, diu, en les nostres coses; però la nostra tasca no haurà estat, tampoc, tan ínfima, quan de tot arreu del món civilitzat, dels grans centres de ciència mundial hem rebut encoratjadores felicitacions i adhesions.

En aquest punt de la nostra trajectòria, plau-me d'invitar-vos a elevar la nostra memòria, el nostre record, als grans homes que ens precediren: i en primer lloc a aquell pare tutelar de la Pàtria, N'Enric Prat de la Riba, seny ordenador de la nostra vida; al doctor Fargas, a En Manuel Dalmau, a En Gargallo i a En Ferreras. Ells ens precediren en l'eterna traspàs, ells foren companys nostres: els seus noms restaran en el cel de Catalunya per a sempre.

Una de les derivacions, la principal, d'aquesta festa, és vers l'homenatge a l'insigne doctor Turró: aqueix homenatge és el tribut que li dediquen els seus fills espirituals. Nosaltres li demanem que accepti la placa que, ultra el valor de l'art i de la noble matèria científica, de que és fet, conté el sentit de les nostres ànimes.

S'adreça al president de Catalunya i li diu que amb les seves mans de savi i de governant remeti la placa a l'homenatjat; amb aquesta mà — diu — que signa aquells decrets de govern els quals nosaltres acatem amb amor i amb filial respecte; parlem-li vos, en nom de la Pàtria, ja que és la vostra veu l'única veu que pot atribuir-se la representació de Catalunya.

AUGUST PI SUNER

A continuació féu ús de la paraula el diputat N'August Pi Suner, ànima de la Societat de Biologia. Comença referint-se als inicis de la institució, la qual fou creada entre recels: hom deia que no hi havia gent preparada. Però malgrat tots els recels i les desconfiances, la nostra institució va reeixir.

Va reeixir amb un immens treball: car nosaltres ens trobàvem sense allò, sense aquell utilitat que és corrent en el món civilitzat. Nosaltres gairebé hem de començar per crear el gust d'aquell utilitat. Avui encara manca molt per fer.

Glossa en paràgrafs plens d'emoció i de àtica eloquència la visió d'aquell constructor del poble que fou N'Enric Prat de la Riba. Des del punt inicial en que ell amb mà tan segura va encoratjar-vos, venim a dir-vos el camí que hem fet. Aquest camí el trobareu ben explícit en les nostres publicacions.

Després de lluites aferrissades d'esperit, per fi arribarem a crear l'Institut de Biologia: ara m'escau de fer públic testimoni de com, per tal ocasió, el que avui és president de la Mancomunitat, En Josep Puig i Cadafalch i el que n'és conseller, En Jaume Bofill i Metas, ens donaren la seva molt fèrvida i valuosa col·laboració.

Amb aquest instrument tan estimat de la nostra cultura, nosaltres anem treballant. Treballem per Catalunya i treballem sense fer gaire soroll, amb l'esperança que el solc que ja hem fet mai més no s'esvaeixi. No podrà dir-se que Catalunya és buida, sinó que és plena de profundes inquietuds que laboren en el silenci. Nosaltres som homes de fe: creiem que l'esperit de Catalunya no s'esvaeix.

De les nostres publicacions no us en fareu una recensió detallada; podria dir-vos que en els darrers temps hi ha hagut potser una mica quantitativa; però no dubtem que hi ha hagut un gran creixement qualitatiu: n'estem contents. Anem a buscar la qualitat: ens calen homes de ciència, no «dilettants». Hem assistit a la eclosió de genis en una forma meravellosa: la gasetilla del diari ens ha innovat de l'aparició d'un gran nom; però els fruits no han vingut. Malhem-nos d'aquestes aparicions i d'aquests noms.

Modestament, després de tant de treballar acompanyat, podem parlar de matissació de l'Escola catalana de Biologia; això no ho proclamem nosaltres en un afany de vanitat pueril; això ens ho diuen els intel·ligents de fora de casa: aquesta matissació rau principalment en la força sintètica dels nostres estudis; i aqueix esperit de síntesi l'hem après del Dr. Turró.

Ara permeteu-me que, per acabar, us avenci dues bones noves: anem a la creació d'uns Arxius internacionals de Fisiologia, en contacte amb Universitats de l'estranger; singularment de les de Migdia de França. Anem també a la creació d'un prehil Turró internacional, que serà atorgat a treballs sobre les especialitats del nostre savi, això és: l'estudi de les immunitats, de la unificació de funcions i de la psicogènia.

Veu's aquí, en línies sintètiques, les motivacions i el treball de la nostra Societat de Biologia: com fins ara hem treballat, seguirem treballant per la ciència, en el nom de Catalunya.

EL SR. MARTÍ

A continuació, el senyor Martí, president del Col·legi oficial de Veterinaris de Barcelona, en nom d'aquest i dels altres Col·legis de Catalunya, dona lectura a la comunicació adreçada a la Societat de Biologia, donant compte de l'acord d'instituir el Premi Turró, del qual acaba de parlar el Dr. Pi Suner.

EN GUSTAU PITTALUGA

L'eminent bacteriòleg, En Gustau Pittaluga, llegeix unes quantilles fèrvides, adherint-se a l'homenatge del Dr. Turró. Es refereix a l'antiga amistat que el lliga amb el savi català; i esmenta els inicis d'aquella amistat, de quan, fa vint anys, en les seves enraonies peripatètiques per la via sacra de Barcelona, que són les Rambles, s'introduïa en la coneixença i en l'amor de Catalunya. Per damunt de les misèries i de les petiteses de la realitat, que de vegades ens fan defallir, nosaltres aixequem el nostre cor en l'homenatge al doctor Turró, mestre de biòlegs i ciutadà honorable de Catalunya.

EN BOFILL I PITXOT

A seguit llegí un magnífic treball el president de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans, senyor Bofill i Pitxot. Diu que la So-

cietat de Biologia ha contribuït molt a què el nom de Catalunya fos conegut per tot arreu. Per això mateix que les nostres obres i els nostres homes sonen més enllà dels terminals i dels límits de la nostra Pàtria, cal que dintre de casa nostra tinguem un esperit crític honest i serà, car els estrangers no poden pas examinar ni per randa les nostres produccions; és natural que part de la seva estimació pervingui de la nostra mateixa estimació respecte dels nostres homes i de les nostres coses.

Ens trobem gairebé sols en la nostra tasca, dins Ibèria; perquè del Madrid centralista rebem, malauradament, massa mostres de desconsideració i de desconeixement.

Per a demostrar això es refereix al discurs d'en Ricard Garcia Marcat en ingressar a la Reial Acadèmia de Ciències Físiques i Naturals de Madrid, i el discurs de contestació del senyor Bolívar, membre de l'Acadèmia; en els quals s'hi observa un silenci exemplar dels nostres treballs en entomologia, malgrat que el tema del discurs d'ingrés del senyor Garcia Marcat era sobre el què s'ha fet a Espanya en entomologia. Es refereix també a l'Associació Espanyola per al progrés de la Ciència, creada per a celebrar congressos científics cada dos anys; d'ençà de 1906 se n'han celebrats diferents: no se n'ha fet encara a Barcelona perquè no accedíren a concedir bel·ligerència a la llengua catalana; i això que l'any 1921 el celebraren a Oporto, on, com és natural, hom féu ús de la llengua portuguesa.

A continuació dedica grans elogis a la figura d'En Santiago Ramon i Cajal. Es refereix a l'estada que féu el dit senyor a Barcelona de 1888 a 1892. Esmenta la creació del Laboratori d'En Cajal al qual contribuï En Bofill i Pitxot junt amb altres companys, i que de primer antuvi fou instal·lat al carrer de la Riera Alta, després va instal·lar-se al carrer del Bruch. Aleshores En Ramon i Cajal estava acomplint les primeries de la seva epopeia científica. Nosaltres hauríem volgut crear un Laboratori d'histologia normal i patològica; però no van reeixir: llavors no hi havia els corrents culturals que més tard foren tan bellament empresos per l'Ajuntament de Barcelona i per la Mancomunitat de Catalunya.

Es refereix a la iniciativa de l'homenatge al Dr. Turró per part de la Societat de Biologia. S'hi adhereix de tot cor. Glossa ja personalitat d'aquell home eminent: veterinari, biòleg, filòsof. Diu que la mena del Dr. Turró és d'aquells que s'avancen al temps: de cop sembla que les seves coses topin amb el món; després el temps li dona la raó. En il·lustració de ço que diu, parla de les lúcidies intuïcions tingudes per l'homenatjat en allò que a la teoria de la circulació es refereix: els treballs posteriors de savis eminents de tot el món, han vingut després a constatar i a donar la raó al nostre home.

Altres tant podríem dir, encara, en allò que es refereix a la teoria fagocitària. Altre exemple el tenim en els treballs del nostre home sobre la fam. Ell és qui reprén el sentit estructural de la filosofia hel·lènica, que concretà Aristòtil. Aquell és el nostre home: un home que ens honora; i, per tant, és molt just que nosaltres honorem a ell.

L'ALCALDE

SR. MARQUÉS D'ALELLA

Diu que sent una gran satisfacció en poder donar testimoni públic de l'adhesió de l'Ajuntament en l'homenatge d'En Ramon Turró, en aquesta festa del desè aniversari de la fundació de la Societat de Biologia. La ciutat, i amb la ciutat tot Catalunya, se sent enorgullida de poder comptar entre els seus més ínnits ciutadans un personatge de la categoria del Dr. Turró.

EN LLUIS MASSOT

La Comissió Central de l'Ajuntament, que m'honorà a presidir — diu — m'ha fet especial comanda d'assistir a aquest acte d'homenatge. Jo no he d'entrar a parlar de la personalitat

científica de l'homenatjat; altres veus més autoritzades ja ho han fet; però jo us podria parlar del Dr. Turró com a funcionari municipal: sí; nosaltres ens sentim orgullosos de poder tenir funcionaris municipals de la categoria del Dr. Turró. I ara us diré com la Comissió Central de l'Ajuntament s'adhereix a l'homenatge: el Dr. Turró, en qualitat de funcionari municipal, està subjecte a les regles de la jubilació; ell ha complert ja l'edat reglamentària i, per tal, era vingut el moment de jubilar-lo; però la Comissió Central, davant d'un cas com el del Dr. Turró, no va dubtar un sol moment a trencar la llei: homes de la valua del Dr. Turró no poden ésser jubilats.

PARLA EL PRESIDENT

La Societat de Biologia — comença dient el senyor Puig i Cadafalch — ha volgut celebrar el primer desennari de la seva fundació en aquesta sala plena de records i plena d'esperances, i nosaltres ens en sentim honorats. Estem en un moment d'espirituals efervescències jo comprenc prou bé les vostres ansietats en els estudis que feu, homes de la Biologia. A mi no em toca de parlar de la vostra ciència com a home; car els meus camins són ben diferents; però us en podria parlar com a home de govern que du les regnes d'un poble.

En aquest acte hi ha una fita de la renaixença del país; hi hagué un temps que el nostre moviment intel·lectual no era sinó un moviment literari; després s'inicià el moviment científic, en diversos caires: vingué més tard, per fi, la ciència de la vida; és la ciència que estudia la Societat de Biologia. La ciència és una concreció de coses petites: les grans obres de la Societat són també concrecions de coses petites.

Plau-me de fer remarcar el fet d'haver-li donat vosaltres a la Societat de Biologia com a instrument d'expressió, la llengua catalana. Avui potser ja no fora possible que una Universitat (a estil de governador) ens retornés un volum per ésser escrit en català. Avui les nostres publicacions van per totes les Universitats, i amb homes de tots els països ens entenem. Ens entenem amb gent que resideix en allunyats indrets; i és perquè duem un esperit comú. Amb la Societat de Biologia honorem la llengua de la Pàtria; rebeu, doncs, la meua felicitació.

Féu l'acte de commemoració del primer desennari, cercant motivació en l'homenatge a un home; això demostra que sou modestos i que sou nobles, i aqueixa noblesa vos honra. I jo en aquest acte voldria associar-hi el passat (en primer lloc la figura d'En Prat de la Riba a l'entorn del qual ens sentim encara emocionats), el passat tremolós d'afany científic de les nostres generacions que ens precediren en els camins de la vida.

Amb tot aquest sentit — diu adreçant-se al Dr. Turró — jo us faig present d'aquesta placa feta en or perennal, on hi ha la vostra efígie, perquè la vostra efígie duri per sempre: l'or trobat sota la terra després de molts segles es conserva; el bronze s'oxida i el ferro també; però l'or és permanent: desitjo que així sigui el vostre nom i la vostra obra: com l'or. Any a venir el vostre nom i el de Catalunya sigui empeltat en l'arbre del saber. La nostra Pàtria tot just comença: durant anys i segles hem viscut altres vides; allò que pobles més afortunats tenen ja, d'ençà del segle XV, tot just ara nosaltres hem de començar-ho. La Mancomunitat hi posarà tot el que podrà: tenim plena consciència del què val de tenir savis en un poble; que la cosa més productiva és la ciència i l'educació.

EL DR. TURRO

En aixecar-se, molt emocionat, el Dr. Turró féu a parlar, tota la concurrència es posa de peu dret. No sé — diu — com agrair-vos això que m'esteu fent. No m'ho mereixo. Jo vell, jo obscur, no podia mai pen-

sar que uns joves, que he vist nois, als quals potser sí que he deixat alguna cosa, però als quals jo dec molt, em duguessin en un moment com aquest. Es refereix en sentides paraules a la tasca que han realitzat el Dr. Bellido, En Pi Suner, el Dr. Pitaluga i el Dr. Bofill i Pitxot. Fa constar també la importància del Laboratori microbiològic municipal, gràcies a l'esforç del nostre Ajuntament que sap fer-se interpret dels superiors corrents de cultura del poble que representa. Referint-se a la Societat de Biologia diu que allò que aquesta institució fa en el seu ram ha d'estendre's a altres rams de la ciència; que és així com els pobles són forts i asseguren la seva llibertat. Acaba adreçant-se al President de la Mancomunitat dient-li que el compli sempre com a treballador i ciutadà de Catalunya.

Grans aplaudiments coronen tots els discursos.

REPRESENTACIONS PRESENTS A L'ACTE

Mancomunitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona, Consell de Pedagogia, Comissió d'Educació general de la Mancomunitat, Comissió Central de l'Ajuntament, Comissió de Cultura de l'Ajuntament, Institut d'Estudis Catalans, Acadèmia de Ciències, Acadèmia de Medicina, Acadèmia de Bones Lletres, Universitat de Barcelona, Madrid i Tolosa, Facultat de Medicina de Barcelona, Madrid, Valladolid, Tolosa i Nàpols, Institut d'Investigacions Biològiques de Saragossa, Institut Cajal, Arxíu d'Emografia de Catalunya, Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Ateneu Barcelonès, Centre Excursionista de Catalunya, Escola d'Agricultura, Escola d'Infermeres, Col·legi de Veterinaris de Catalunya i Mallorca, Laboratori Municipal, Institut d'Electricitat i Mecànica, Institut Francès de Barcelona, Càtedra de Biologia general del Col·legi de França, Societat Espanyola de Biologia, Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya, Laboratori d'Investigacions físiques de Madrid; Conseller i Servei de Sanitat de la Mancomunitat, Cos de Veterinaris Municipals de Barcelona, Institut Municipal d'Higiene de Barcelona, Serveis tècnics d'Agricultura i Ramaderia de la Mancomunitat, Ministeri d'Instrucció pública, Escola de Funcionaris, Escola d'Alts Estudis Comercials, Laboratori de Vacunació antífica de l'Exèrcit francès, Institut Espanyol d'Oceanografia, Institut d'Higiene d'Alfons XIII, Seminari de Psicologia de la Mancomunitat, Associació Catalana d'Estudiants, Residència d'Estudiants de Catalunya, Ateneu d'Interns de l'Hospital de la Santa Creu, Escola de Veterinària de Saragossa, Escola de Treball de la Mancomunitat, Extensió d'Ensenyament tècnic de la Mancomunitat.

Per l'ensenyament català

REUNIO

La Junta de la Secció Permanent d'Educació i Instrucció del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, convoca tots els socis a la Junta general extraordinària que se celebrarà el proper dilluns, dia 18 del corrent, a les deu del vespre, per a tractar:

Primer. — Projecte d'establiment d'Escoles Primàries al Centre.

Segon. — Emissió d'un emprèstit per a la publicació de llibres de text.

Donada la importància que tenen els assumptes a tractar, pel major desenvolupament de les nostres Escoles, aquesta Junta espera de tots els socis, llur més gran cooperació i assistència.

LLETRES I LLIBRES

El somni del destriament

— Amaga't! — féu, no sé pas qui, dessota l'ombratge dens de l'alzinar. Però em semblava timent vau coneguda i a mig camí del plò.

— Qui és? — jo vaig pensar. — Per què em demana d'amagar-me? Què hem fet? — I dins el pit, tot i la tenebror de la memòria, m'ofegava el neguit.

I va vení una dama tota nua noble, i en mig d'un gran aclariment i dos rossos donzells, cad'ú amb antorxa, al seu comandament.

Llavors vaig adonar-me que jo era, potser del tot, al matollà amagat: com un senglar ferit, boca terrosa...

Hi havia al meu costat

(tot just eixien de les negres mates) dos lassos peus de dona tremolant. Ja no en sentia més la veu: sentia un sanglotar d'espant.

Vaig pensà: — Aquesta dona, ma veïna, ara què vol amb aquest foll desfet? S'amagà per trair com una folia nostre recer secret? —

Talment, de cop, un dels donzells venia de les espesses mates al redol, acostant venjador la bella antorxa que es feia com un sol.

La nua reina va manar: — Destria! — i s'afamaven els seus ulls de cel.

— Atueix el delicta a llum d'antorxa, i deixa al plor son vel.

JOSEP CARNER

Els dos comparets, o un conte que podria ésser una història (1)

A En Tomàs Garcés

El diumenge era a les acaballes. Pel mateix camí, — cada u dialogant amb les seues cabories, — sortien de vila cap a ses llars dos joves comparets, esgotada la folgança diumengera... Si anaven contents o no, ja ho sentiren a dir...

El qui anava més endavant del camí, en sentir, rera seu, remor de passes, es va tornar per a esperar al qui venia. I com que el conegué en la fosca, li féu:

— Hola!

— Déu t'ajuti! — li responà, més baixament i sànta, el rerassagat.

I sense més salutacions (que el gendre de la nit no comportava, tampoc) els dos companys s'abelliren al camí...

Anaven els dos ben calentons, dintre pelfudes mantes de pastor. No endebades era aquell el segon diumenge de gener, i les fredolugues havien fet, durant el dia, coroncs pel cel amb volt tan espesos com un nivoll...

No perquè ja sia dit jo em tinc de privar de dir, també, que les estrelles tremolaven dalt el cel, entre sacartes i fredolugues, aquell vespre... Menaven bona passa els dos bergants!

Un d'ells, — el qui s'havia aturat a esperar l'altre — era menut i valent com un tartany d'alzina. Tenia els ulls d'un to de cendres caliveres...

Somíava els diumenges per a bairar a vila i anar de beguda en beguda i de ximplera en ximplera. Revia amb una gormanderia de vallet i feia berenes a l'hostal per preus d'argent. Sempre utilitari i de cara al positiu, traduïa un hivern constant en la seva ànima. Mesquí!

L'altre era l'hereu de les bonhomies; festós, rioler, amic de cançons i cantades; però així mateix asenyat. Els seus ulls eren negres i vius i colpidors.

Un i altre tenien distint el cor i ben distintes les preferències. L'he-

reu tenia un amor. L'altre, el d'aliri de berenes i bevendes...

El camí, davant una riera, es deparia en dos brancs.

Arribats allí, els dos companys seguien cada un la seva via.

L'un, devers les quintanes del pla; l'altre, devers les terres bosques.

En acomiadar-se es digueren, mútament:

— Adéu!

— Adéu!

I l'hereu de les bonhomies empenygué la via dreta del pontarró de la riera.

L'altre seguí pel marjal, riera amunt...

Des del pontarró, en els anants i vinents, veia sempre l'hereu la finestra llunyana de casa la seva amada. Aquella vesprada la finestra llunyana era guarnida de llum... I la noia era a l'ampit, fent adéu!

Ell s'aturà per a esguardar devers la cel·la on sojornava el seu amor, i en rependre camí, amb el cor remorós de joia i els ulls omplerts d'aquella llum, posà el peu en fals i caigué del pontarró a les aigües de la riera...

L'escèptic, que feia camí avall, sentí la remor de l'aigua batuda per la caiguda de l'hereu...

I no es va moure de lloc perquè sabia, altrament, que les aigües eren baixes i decorrents, per un sorral...

Unicament va cridar des del seu lloc:

— Il·lúsl! Ves el que hi guanyes de badar cap a vilat... Tot go et dona l'Amor!

L'hereu, de l'aigua estant, li féu de resposta:

— Tira avall, que no em cal adjutí... Si l'Amor m'atorga això, no més ho fa en primícies!... Demà m'atorgarà unes altres aigües on seho-llim'hi de grat i tot enter, sortós de mil...

... I la riulla burladora de l'escèptic va néixer, gosant i adversa, com una veu de corb, dintre la nit...

... Però els estels lluien per l'hereu remullat com els ulls fascinadors de la seva Anna-Maria...

ONE

(1) Aquesta prosa d'ONE és d'un recull d'aparició immediata, a Barcelona. — N. de la R.

COMENTARIS

LES «PROSES DE BON SENY». (Volum V), DE JAUME RAVENTOS

En el pròleg d'aquest llibre, el senyor Bisbe de Vich, reconeixent a l'autor condicions eminents per a tractar punts doctrinals envers un públic de ment senzilla, proposa l'obra com model a la clerecia parroquial i, de fet, en el senyor Raventos concorden els elements en un estil molt adient a un honestíssim apostolat; el llenguatge s'hi manté familiar, i les imatges terrals, populars, casolanes. Sovint vulgaritza els passos sagrats, (com ho són els de la Passió) a un punt que el refinat pot trobar cru. Però, ni aquest no serà tan superbiós que no es faci càrrec que altres cervells necessiten altre llenguatge, altres imatges i altres estímuls psíquics, dessemblants dels que serien abellidors al gust d'un esteta o a la ment treballada d'un teòleg.

Hi ha una part dins del llibre: «Fantasies bíbliques», on el Gènesi hi és bellament compendià i reviscut, fins a la mort d'Abraham, que s'afina un poc més a l'estil literariament elaborat; encara que aquest qualificatiu no té mai una valor de primer terme en l'apostolat del se-
nyor Raventos.

Per a cotejar-ne el text amb les fonts, he llegit el Gènesi en la versió de Cipriano de Valera. Sigui'm permès, al marge d'aquest particular comentari, d'expandir-me a idees generals que la lectura de l'Antic Testament sol remoure en la nostra consciència.

Bona cosa de l'Antic Testament ens és objecte d'admiració i profit intel·lectual: la llavor de tant de drama en un moment de simplicitat excitador de fecunditat genial que hi trobem: les gales de l'hospitalitat senzilla i de la pompa oriental; la grandiositat de les sentències; la frase, contenint, de vegades, en sa curietat, una immensitat de sentit humà, en un estat de lirisme arravatador... Els poetes, els dramaturgs, i potser homes encongits freturant un tremp material per al metall del llur esperit, trobaran una òptima tonicitat en els empris de l'Antic Testament.

Si no fos que, entrellissades amb això, sovintaja en manifestacions d'un caràcter pre-civilitzat, que poden ésser ocasió d'excitar a la barbàrie els predisposats de primitivisme,

o de dissipar la rubor guardadora de la pubertat.

Es significatiu l'honest salt al cor de civilització d'aquella col·legiala qua, al cap de temps de sentir les explicacions i mirar les estampes de la Història Sagrada, un dia, després d'arrugar lentre-cella bona estona, no va poder estar-se de preguntar a la monja: — Però, Calm, amb qui es va casar? —

La imatge ahontadora de l'incest feia irrupció en la consciència civilitzada de la col·legiala blanca.

Encara, en aquell cas, constant una sola parella, Adam i Eva, com a generadora de la raça humana, l'incest es podria excusar en l'inevitable. Però, en altres casos del mateix Antic Testament, esdevé crua-ment desordenat i incivil. Com en el de les filles de Lot, les quals, per tal com encara cap festejador no les havia comprès, carreguen el veure al seu vell pare, amb tota intenció d'abaltir-lo i aleshores haver poig i llavor d'ell!

I el cas del marit que, per consell de la muller, qui no li en donava, recapta successió de les entranyes de la serventa? I anys després, fidelment la llença de casa, ella i el fill, desert endins, a peu i amb una curta provisió de boca?... Sota la presidència de Jehová! Aquestes vel·leitats de cria, o d'incontinència primitiva, (encara més complicades en altres casos) o de crueltat, no centen! I la vista grotesca dels àngels enviats a Sodoma, concupiscència assetiats? I la vista ridícula de la centenaria Sara, alletant un fill tardà dels seus sins pansits, i rient del cas? Tot això és arcaic en vist la nostra civilització, i contrari al nostre pal·lar estètic.

Admire el Déu anterior a la llei de gràcia, el Jehová de l'Antic Testament, sembla, a hores, participant o emparador d'aquest caràcter de precivilització. Un Jehová que tempta l'amor d'un pare fins permetre que arribi al punt d'aixecar el coltell sobre el fill adolescent per a degollar-lo sobre l'ara, com a un cap de ramat... I permet això com una garantia de virtut!

Deixarem la nua Bíblia, en la part de l'Antic Testament, a les mans d'un fill nostre a la pubertat? No hem de tenir molta cura de l'escàndol que pot sollevar dins l'ànima que obre els ulls a la vida el trobar el nom de «Història sagrada» davant d'uns relats que a la nostra civilització moral i a la nostra saó estètica resulten impudics i de mal gust?

El senyor Raventos no deixa de dissimular alguna d'aquestes marques d'arcaisme social desplaent, en les seves «Fantasies bíbliques». Així i tot, crec que seran els altres elements del seu llibre: els punts doctrinals d'arrel cristiana, domèstica i civilitzada, els que podran fer més de bé a les ànimes del seu particular públic.

Coment de l'Editorial Catalana embe-
lleix la seva empresa d'una fita magnífica amb la publicació d'aquesta obra apostòlica de les «Proses de bon seny».

PURGATORI INTEL·LECTUAL

SOLILLOQUI D'UN BARCELONÍ A TOT COST. — Carrer de «Ferran»? No m'hi avindré. Innovacions així m'a-trotenen. I no sóc tan vell, tampoc! Carrer de Fernando de la meua joventut! Aquella volteta del vespre, que ja era com un vermut de l'hora

del Liceu; la gran troca pausada dels passejants ara salpebrada de les barcelonines par merèixer. El deix, la postura, la ulladeta!... Us arribava a semblar que aquelles noies (de moltes de les quals sabieu el nom i les condicions de família) ja hi circulaven amb una intima preocupació de la vostra persona, i que us havien de saber el pensament i les converses! I aquell baluard aristocràtic-militar davant de la cantonada brillant d'Albre-Aurigema!... Ja em deixereu dir carrer de «Fernando».

Per de pressa que haguem evolucionat, certes coses no admeten un nom nou, que fóra com la seva mort. No es deia Fernando el mossò del papé? I l'oncle Prosper, no tenia la creu de Sant Fernando?

Carrer de «Ferran»!
A les meves oralles, «Ferran» sempre serà un «apellido».

«ALEMANHA, ALEMANHA, SERAS PLUS RES JOS LO SOLEH!» — Aquesta és la primera raïlla de la tornada d'una cançó d'odi i d'auguris anorreadors, escrita d'un poeta occità, per a ésser cantada amb la mateixa tonada del «Deutschland, Deutschland über alles!», per més reblament. Encara, que, això darrer, una oïda filharmònica ho trobarà discutible. Més discutible trobem nosaltres el caràcter d'aquest rengle literari.

Una tal provocació rimada, no menys que la reproducció comentada, en una gasetta alemanya, d'un nou «Homme qui rita», a torna-formals, i no menys que l'actitud d'un literat francès, recentment traductor d'una Antologia, el qual, davant d'un fragment poemàtic on, dins d'una efusió amorosa, hi és cantada la duca Karlruhe, sembla que se sentí com compromès a demanar excuses pel fet de reproduir-lo, ens fan pena. Ho veiem com un empèitament perniciós a la salut de la intel·ligència.

La pau dels pobles que es refan en la dolor hauria d'ésser respectada sobre tot entre els homes d'esfera eminentment espiritualista. Prou que les hem de tastar cada moment per altre les resquícies de la fel i vinagre de la gran desfeta internacional. Almenys, poetes, homes de pensament, serveu al privilegi de la pàtria joiosa, magnànima i serena dins l'àrea im-
possedida de l'esperit.

Quina diferència entre Podi, com si fos excitat per força, de la treballosa cançó occitana que esmentem en primer lloc, i el to fluent, ample, flexible, d'un sonet adaptat de la mateixa mà que comença:

«Cantatz polhs del maitin; bronzi-natz, ohi'ans; — liris blozes, ondratz lo camin de l'aurora...!»

JOSEP LLEONART

Obres recomanables

	Ptes.
Antologia de poemes catalans moderns, per Alexandre Planà...	4
Aforística universal. Recull de proverbis, per A. Bulbena...	13
Calles de Barcelona (Las). Origen històric i significat de cada nom, per V. Balaguer. Tres tomos de 1.550 pàgines...	30
Cortes Catalanas (Las), per Coroleu i Pella i Forgas. Episodis notables, oratòria, personatges il·lustres i moltíssims documents inèdits...	6
Crestomàlia catalana. Antologia dels millors textos en prosa i vers, des del segle IX al XIX, per A. Bulbena...	7
Dues germanes (Les), per J. Ebers. Novel·la egípcia superior al «Quo Vadis». Amb gravats...	5
Gra de l'Història. Ressenya històrica des de l'origen del món fins als nostres dies. 674 pàgines, en tela...	5
Higiene Popular, pel Dr. Montanyà	3
Narracions Montserratines, per J. Carreras i Candi, amb 35 gravats...	2
Per Catalunya. Col·lecció d'articles històrics, patriòtics, socials i literaris, pel Dr. Martí i Julià...	4

OBSEQUI

Al qui compri per valor de 10 ptes. se li regalarà el llibre *Diferències entre catalans i castellans*, de M. Rossell i Vila. Al qui compri per 30 ptes. se li regalarà la formosa novel·la *Jaume*, de J. Pin i Soler.

Editorial Poliglota. — Petritxol, 8

El Llibre dels Infants

Primer grau de la sèrie graduada de llibres de lectura

Pel R. P. JOAN PROFITOS, Escolapi

Dibuixos de JOSEP OBIOLS

No pot mancar a cap escola de Catalunya

Demaneu-lo a

l'Editorial Catalana, S. A., Escudellers, 10 bis - Barcelona

i a totes les bones llibreries.

LES TERRES CATALANES

SABADELL TARRAGONA

Malaïta

Es troba greument malaïta la distingida senyora Na Silvia Sampere i Tort, esposa del nostre bon amic el conegut periodista En Manuel Ribot i Serra.

No cal dir com li desitgem un bon remei.

Funerals

A la parròquia de Sant Feliu s'hi han celebrat sufragis per les ànimes dels soldats Josep Comadran Janer i Josep Papell Palmes, fills d'aquesta ciutat, i morts en la campanya del Marroc.

L'acte, que s'ha vist molt concorregut, ha estat organitzat per Acció Ciutadana.

Els pessebres

Hom, que conta de vegades les coses que li interessin, diu que actualment els llocs de Sabadell on hi serà instal·lat pessebre, són ja 26.

Això, si fóssim ja a Nadal, fóra no res. Però, ara, representa ja quelcom i fa esperançar que per aquella diada el nombre haurà traspassat molt més enllà dels 75 pessebres.

El cant de vespres

El darrer diumenge, amb motiu de celebrar l'Acadèmia Catòlica la seva festa patronal, va tenir lloc, per primera vegada a la parròquia de Sant Feliu, el Cant de vespres, per la benemèrita Schola Cantorum, que dirigeix el mestre mossèn Frederic Muset.

La solemnitat, en la qual va assistir el canonge de la Seu de Barcelona doctor Llovera, va resultar imponent de debò.

Més d'un centenar de cantors van entonar els psalms amb veritable unió, i sota la direcció de l'esmentat mossèn Muset, produint un efecte meravellós, que va glossar més tard en el sermó que va pronunciar en la festa el jesuïta P. Bolós.

Per tal d'assistir a aquest acte, varen venir alguns sacerdots barcelonins, entre ells els reverends don Higiní Anglés i el doctor Trencs.

La significació d'aquest cant havia estat explicada als elements de la Schola en una bellíssima dissertació feta, dies abans a l'Acadèmia Catòlica, pel nostre eminent amic doctor Carreras.

Elecció de president

En la pròxima Junta general que ha de celebrar l'Acadèmia Catòlica, serà elegit el nou president.

Hom diu que el càrrec recaurà en una prestigiosa personalitat catòlica.

GIRONA

(Conferència de les 9'45 de la nit)

CONCESSIO DE PERMUTA

Ha estat concedit el permís de permutar el mestre de Bordils En Domènec Tarragona amb En Joan Vidal, mestre de Barcelona.

TOTA UNA FAMÍLIA INTOXICADA

De Sant Feliu de Guixols comuniquen que a la casa número 9 del carrer de Ballén, a causa d'haver deixat encès durant la nit un brasero amb serradures de suro, esdevinguereu intoxicats tots els habitants de la casa: Lluís Gagarot, de 42 anys; la filla d'aquest, Aurora Aurich, de 45; una nena de 15, i tres nens de 12, 9 i 8.

Foren traslladats a l'Hospital.

INCENDI

De Palafrugell comuniquen que s'ha calat foc en un magatzem propietat de Lluís Serra i Miquel.

L'edifici, evaluat en 1.000 pessetes, ha quedat tot destruït.

Les pèrdues de les existències amagatzemades es calculen en 18.000 pessetes.

ALTRES NOVES

Ha estat convocada per al dia 18 la Comissió Provincial.

—La Duana de Puigcerdà posarà a la venda, en pública subhasta, diversos gèneres procedents d'abandó.

(Conferència de les 9 de la nit)

MN. FONTANA

El reverend senyor En Ramon Fontana, volgut amic nostre, oficial capellà de complement del regiment d'infanteria d'Almansa, ha obtingut el permís d'un any per a sojornar a Roma, vers on marxa demà per a prosseguir els seus estudis.

N'ALONSO DE MEDINA

El registrador de la propietat d'Estella N'Alexandre Alonso de Medina, és a Tarragona, on passarà les pròximes festes de Nadal, a prop de la seva família.

PELS MUSICS AUSTRIACS

Organitzades per l'Associació de professors de música, es celebraran al Cine Modern d'aquesta ciutat una sessió de música i una de cinema a benefici dels músics austriacs.

ALTRES NOVES

Ha ingressat a la presó Vicens Ortiz Cabanes, de 45 anys, indocumentat i de complicitat en un robatori.

—El capità del navili «Manuel Espolin» ha lliurat a l'autoritat judicial dos mariners que aquesta reclamava. Han ingressat a la presó.

—De Ginestà comuniquen que han estat clausurades les escoles, a causa d'haver-se registrat alguns casos de verola entre els nens i nenes.

—S'ha publicat el número de «Llavor» corresponent als mesos de novembre i desembre.

«Llavor» és l'òrgan del pomell de joventut del mateix nom i del pomell «Misericòrdia», de Reus, i es tracta d'una revista esplendídamment presentada: una meravella d'art, en tots conceptes.

—L'inspector d'Ensenyament primari de Tarragona, En Salvador Grau, donarà demà, al Centre de Lectura de Reus, una conferència amb aquest tema: Cultura i Civilitat.

—Al terme municipal de La Riera ha estat declarada oficialment la verola en el bestiar de llana.

Han estat vacunats tots els moltons, inclosos els que s'han lliurat de la infecció.

Vallès

CALDES DE MONTBUY. — A la capçalera del programa general de les festes que se celebraran per Nadal al Circol Instruïtiu i Recreatiu, la seva Junta Directiva i la seva Agrupació Lirica Dramàtica, han publicat una coral salutació al poble de Caldes, que, diuen, ha correspost sempre dignament a les nostres festes, honorant-les amb la seva presència, que ha mostrat llur predilecció per la sana expansió i espectaculars cuites i al qual dediquem el programa.

Composen aquest, ultra llurs balls de tarda i de nit, a càrrec del Septim, compost del Quartet Valls, d'aquesta vila, i de tres professors de la capital, per la revetlla de Nadal, una solemnitat artística, amb motiu de l'estrena de la rondalla d'En Josep Maria Folch i Torres, harmonitzada pel mestre N'Antoni Català, «La xinel·la preciosa o Galdric i Guionars», posada en escena amb tota propietat, i per al dia de Nadal, a la tarda, Festa dels Infants, estrenant-se l'obra lírica en dos actes, de N'Apelles Mestre, «Conte de Nadal», la qual serà presentada també esplendídamment.

—Es va celebrar l'homenatge a En Clavé, descobrint-se la làpida al carrer que porta el seu nom, amb molt de públic, i amb la presència de les ensenyes de més de vint cors dels que componen l'Associació Euterpense dels Cors de Clavé.

—Han estat nomenats fiscal municipal propietari i suplent, respectivament, En Francesc Torras Gispert i En Llorenç Vidal Armadans, i adjunts del tribunal municipal N'Isidre Anglès Palaudreres, En Francesc Cortada Duran, En Domènec Cirera Arderius, En Ramon Planas Masclans, En Salvador Casabayó Cruells i En Joaquim Casabayó Cruells.

Concurs literari a Mollerusa

VEREDICTE

Premi 1. «Al millor treball en prosa o vers de tema lliure», a la composició 21: «Oh, caputxa, caputxeta». Lema: «Blanca caputxeta».

Accésit a la 65: «Visca Catalunya, amada». Lema: «Un premi merescut».

Premi 2. «Condicions morals essencials perquè un púgil nomenar-se bon pomellista», a la composició 39: «Les condicions morals, etc., etc.». Lema: «Sant Jordi».

Accésit a la 3: «El bon pomellista». Lema: «Virtut».

Premi 3. «L'amor a Déu i a la Pàtria són el principal fonament de la formació del poble», a la composició 26: «L'amor a Déu, etc., etc.». Lema: «Amor, Plenitud, Vida».

Accésit a la 44: «L'amor a Déu i a la Pàtria». Lema: «Sagrats ideals».

Menció honorífica a la 48: «Consolidització». Lema: «L'amor a Déu, etc., etc.».

Premi 4. «A la millor poesia contra Felip V», a la composició 58: «Al tir de Catalunya». Lema: «Lladre i buotxi».

Accésit, a la 59: «Felip V».

Premi 5. «Sentit nacionalista que tanca la pregunta d'aquell noi que diu: Ja sou de la Protectora de l'Ensenyança Catalana?», a la composició 63: «Cartells i el seu esperit nacionalista». Lema: «Mollerusa».

Accésit, a la 25: «Sentit nacionalista que tanca, etc., etc.». Lema: «Catalunya endins».

Premi 6. «Al millor treball en vers de tema lliure», a la composició 54: «A la tramuntana». Lema: «Vent de la terra».

Accésit, a la 43: «La collidora de flors». Lema: «Imitant les cançons populars».

Menció honorífica, a la 22: «Les roses — Primavera». Lema: «Amor».

Menció honorífica, a la 29: «Pregària d'un infant». Lema: «Fe».

Premi 7. «A la millor col·lecció de fulles d'amor a Déu i a la Pàtria», a la composició 37: «Del Pomell de Joventut Flors Carmelitanes».

Accésit, a la 47: «Fulles pomel·listes». Lema: «Déu i Pàtria».

Menció honorífica, a la 41: «Col·lecció de fulles Flors de Maria».

Premi 8. «Per què treballant per al deslliurament de la Pàtria contribuïm a mantenir perfecta l'obra de Déu?», a la composició 38: «Fronteres». Lema: «Pàtria».

Accésit, a la 36: «Perquè treballant, etc., etc.». Lema: «Gentilesa».

Premi 9. «Com es poden passar les vetlles d'hivern». A la composició 62: «Com es poden passar les vetlles d'hivern». Lema: «Ressuscitant tradicions».

Accésit, a la 49: «Les vetlles d'hivern a casa». Lema: «Reunions familiars».

Menció honorífica, a la 66: «Com es poden passar les vetlles d'hivern». Lema: «L'avi de la masia».

Premi 10. «Resum de la història dels Comtes d'Urgell», a la composició 16: «Breu resum de la història dels Comtes d'Urgell». Lema: «Per tu ploro».

Accésit, a la 33: «Breus notes històriques sobre el Comtat d'Urgell». Lema: «Urgell».

Premi 11. «Al millor treball en prosa de tema lliure», a la composició 14: «Dues rondalles pastorals». Lema: «Una de Fe i una de Pàtria».

Accésit, a la 42: «La bona vella». Lema: «Caritat».

Premi 12. «A la millor composició que canti les bel·leses del cant popular de la nostra terra», a la composició 55: «Formosor de les nostres cançons populars». Lema: «Canem, Canem».

Accésit, a la 11: «Les bel·leses del cant popular de la nostra terra». Lema: «La sardana».

Premi 13. «Al millor treball en prosa de tema lliure», a la composició 30: «Pel juny». Lema: «Una noia dissortada».

Accésit, a la 20: «Abnegació sincera». Lema: «Cors pomel·listes».

Menció honorífica, a la 32: «La Pàtria. La bandera». Lema: «Victòria».

Premi 14: «Recull de paraules catalanes usades dins de Catalunya, amb les seves equivalents catalanes», a la composició 34: «Recull de pa-

LLEYDA MANRESA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

Fred

Degut al fred intens que regna, aparegué gelat, en diversos indrets, el riu Cardener. Al matí el termòmetre marcava cinc graus sota zero.

VALLS

El diumenge passat va jugar-se el segon partit de campionat, al camp de Futbol del Valls Deportiu. Aquest va guanyar a l'Ateneu, de Tortosa, per quatre gols a un.

El vinent diumenge, el Gimnàstic, de Tarragona, es disputarà els dos punts, amb l'Atlètic Vallenc, al camp d'aquest últim.

—S'ha constituït en aquesta un Foment de Cultura Catalana, havent estat nomenat el seu Consell Directiu, en la següent forma:

President: Josep Montserrat Cua-drada; vocal primer, Enric Ribé Fabregas; vocal segon, Miquel Mando-m Santori; vocal tercer, Francesc Alentorn Ballesté; comptador, Francesc Plana; caixer, Lluís Montserrat; vice-tresorer, Pere Roca Casas; secretari, Pere Batalla Andreu, i vice-secretari, Francesc Torner.

de paraules castellanes introduïdes a la nostra parla». Lema: «Depurant la llengua contribuïm a la seva grandesa i prosperitat».

Menció honorífica, a la 19: «Recull de paraules, etc., etc.». Lema: «Poble que sa llengua cobra — es recobra a sí mateix».

Menció honorífica, a la 18: «Recull de paraules, etc., etc.». Lema: «Com més pura sigui la parla d'un poble oprimint més assegura aquest la seva deslliurança».

Premi 15. «Influència que té la publicació d'un periòdic català en la catalanització d'un poble», a la composició 75: «El periòdic i la seva influència en la vida d'un poble». Lema: «Llesamí».

Accésit, a la 50: «Importància del periòdic». Lema: «Defensem la bona premsa catalana».

Menció honorífica, a la 24: «Influència que té un periòdic català en la catalanització d'un poble». Lema: «Romaní».

Obituari

ENTERRAMENTS

Na Mercè Zaldívar de Pagès. Demà a les tres de la tarda. Bon de la Plaça Nova, 2, segon, primera.

En Josep Mas i Badia. Demà, a dos quarts d'onze. Diputació, 174.

FUNERALS

N'Antoni Grasses i Riera. Morí el 6 del corrent. Demà, a dos quarts d'onze, a Betlem.

En Francesc Iglesias Balart. Morí el 30 del darrer novembre. Demà, misses a la Basílica de Nostra Senyora de la Mercè. Parròquies de Nostra Senyora dels Àngels, de Sant Agustí, esglésies de les MM. Reparadores (carrer de Girona), PP. Dominics, PP. Carmelites (carrer de Lluís), PP. Missioners de l'Immaculat Cor de Maria, Nostra Senyora del Sagrat Cor de Jesús (carrer del Roselló), Serves de Maria, Reial Santuari de Sant Josep de la Muntanya, Capella Francesa (PP. Maristes), Casa de Caritat (capella de la Medalla Miraculosa, de sis a dos quarts de deu), MM. Darderes (carrer Sans), capella expiatoria de les Ànimes, a les parròquies de Sant Pol de Mar, Sant Cebrià de Vallalta, durant nou dies a la parròquia del seu poble natal Aynat de Besan (Lleyda) i el dia 18 al Sagrat Cor (PP. Jesuïtes).

En Francesc Castellà i Monegal. Morí el 20 del darrer novembre. Demà, a les deu, a la parròquia del Sant Àngel Custodi.

Na Maria Mariuella Vargas de Matutana. Morí el 8 del corrent. Demà, a les deu, a l'església de la Casa de Caritat.

ANIVERSARIS

Na Dolors Alcain i Alcain, vídua d'En Lleó Fabra. Morí el 30 de desembre de 1921. Demà, misses a les parròquies de la Concepció, Santa Maria i Sant Felix d'Adella, a les capelles dels Escolapis dels carrers Ampie i Diputació i als d'Adella, església dels jesuïtes del carrer de Casp.

En Francesc Sureda i Iglesias. Morí el 16 de desembre de 1921. Demà, misses a la parròquia de Betlem i a les esglésies de la Casa de Caritat, Bonaventura, Nostra Senyora del Turó, parròquies de Sant Esteve d'Olot, Sant Cristòfol, Les Fonts, La Pinya, Beguda, Sant Privat de Bas i Batet.

En Lluís Janer i Blanco. Morí el 17 de desembre de 1921. Demà, de deu a dotze, misses a Santa Anna.

Na Carme Mas i Aregall. Morí el 19 de desembre de 1921. Demà, a les deu, a Santa Maria de Jesús, de Gràcia.

En Joan Florit i Sturla. Morí el 17 de desembre de 1920. Demà, misses de deu a dotze, a l'església de les Concepcionistes.

Na Mariuella Manviela i Gros, de Figueras. Morí el 16 de desembre de 1917. Demà, de deu a dotze, al Pl.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIÓ

En Lluís de Trany i de Codol. Ha mort a la seva casa torre Vedruna, de Palau Sacosta.

En Julià Martín i Yago, vídua de Na Gabriela Albero. Enterrat aquesta tarda al Cementiri Nou.

Na Maria Sarera i Rocasalbas, vídua d'En Josep Mairat Comas. Enterrat aquesta tarda al Cementiri Vell.

Na Maria Duthon de Viscaya. Enterrat aquesta tarda al Cementiri de Les Corts.

Na Josepa Martori i Martori de Rosés. Enterrat aquest matí al Cementiri de Sant Gervasi.

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

Moviment del Port el dia 14

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor espanyol «Rey Jaime II», de Palma, amb càrrega general i 90 passatgers.
Vapor italià «Bellanoch», de Fiume, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Ampurdanés», de Palamós, amb càrrega general.
Llagut espanyol «Trinidad Concepción», de València, amb càrrega general.
Llagut espanyol «Dos Amigos Alcaques», de Vinaròs, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Tordera», de Las Palmas i escales, amb càrrega general i 8 passatgers.
Vapor noruec «Yorfinn Jarl», de Londres, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Ramón», de Màlaga i escales, amb càrrega general i 49 passatgers.
Vapor espanyol «Iturri Ripa», de Soller i Palma, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Canalejas», de València, amb càrrega general i passatge.
Vapor espanyol «Cabo Creux», de València, amb càrrega general.

VAIXELLS DESPATXATS:

Llagut espanyol «Meteor», amb càrrega general cap a Alacant.
Pailebot espanyol «Villa de Aspe», en llit cap a Sant Carlos.
Vapor espanyol «Canosa», amb el seu equip cap a la mar.

VAIXELLS SORTITS:

Vapor espanyol «Cabo La Plata», amb càrrega general cap a Bilbao i escales.
Vapor espanyol «Erique Ballesteros», en llit cap a Gijón.
Vapor espanyol «Cabo Prior», amb càrrega general cap a Bilbao i escales.
Vapor espanyol «Marqués de Tàrrida», amb càrrega general cap a Paçages i escales.
Vapor espanyol «Alhambra», amb càrrega general cap a Melilla i escales.
Vapor espanyol «Almazora», amb

càrrega general cap a Vinaròs i escales.
Vapor espanyol «Rey Jaime II», amb càrrega general cap a Palma.

Accidents marítims

NOTES DEL LLOYD

Nova York, 11. — El vapor nord-americà «Steelcore», que havia varat a St. George (illa de Staten), n'ha estat tret aquesta tarda pels remolcadors.

Buenos Aires, 11. — El vapor grec «Erisos», en viatge de Villa Constitución cap a Les Palmes, amb càrrega de blat, ha embarrancat a Martin Garcia.

Nova York, 11. — El vapor nord-americà «West Quebec», que sortia cap a Liverpool, ha tingut avaries a la màquina, essent davant de Sandy Hook.

Sulina, 12. — El vapor anglès «Anchorton» ha encallat. Li han estat tramesos auxiliis.

Stavanger, 12. — El vapor noruec «Zeta», que havia embarrancat a l'entrada del port, n'ha sortit amb l'ajut dels remolcadors.

Nova York, 12. — El vapor nord-americà «Tamest» ha estat varat per a evitar qu'entonsés.

Nova Orleans, 12. — El vapor anglès «Sweethope», en viatge de Tyne a Gulfport, en llit, ha embarrancat a l'illa de Chandeleur i demana auxili.

Nova York, 12. — El vapor nord-americà «Mongolia», que sortia cap a Hamburg, varà davant de Bay Ridge anit passada durant una boirada. Després de quatre hores d'esforços, els remolcadors aconseguiren fer-lo surar i el vapor seguí el seu viatge.

LA FIRA DE MOSTRES

Ha quedat constituït a Badajoz el Comitè d'Honor de la Fira Oficial de Mostres de Barcelona, integrat per les següents personalitats:

Don Emili Alba Martínez, president de la Cambra de Comerç i Indústria; don Domènec Oigado Leta, don Ramon Salas Jacinto, membres de la Cambra de Comerç i Indústria.

BORSA DE BARCELONA

15 desembre de 1922

Cotització única del Col·legi d'Agents de Canvi i Borsa i el Mercat Lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA. — Al matí, a la Sala de Contractacions del Casinó Mercantil, a fi de mes: Es fa de Nords de 70'60 a 70'55 i a 70'65, Alacants de 70'45 a 70'40 i a 70'50, Andalusos a 57'10 i a 57'05, Orenses a 17'55, Colonials a 67'15 i Docks a 18'60.

A la tarda, a la Casa Llotje: Es fa d'Interior a 70'85, Nords de 70'50 a 70'75 i a 70'80, Alacants de 70'35 a 70'55 i a 70'40, Andalusos de 57'15 a 57'05, Orenses a 17'55, Colonials de 67'15 a 67'25, Docks de 18'60 a 18'60, i accions Metropolità de 116'00 a 115'25.

Cotització de valors tractats al comptant i no inscrits encara en el Butlletí Oficial

Barcelona Traction and Light Power 7 1/2%, «1921», a 99'35 i 100'00.

Barcelona Traction and Light Power 7 1/2%, «a 106'00.

Barcelonessa de Navegació 6 1/2%, «a 54'00 i 100'00.

Obligacions Espanyola Colonització 6 1/2%, «a 95'00.

Elèctrica del Cinca 6 1/2%, «a 85'50.

Grans Molins Bascos 6 1/2%, «a 91'25.

Mines de Potassa «Súria» 7 1/2%, «a 99'75.

Municipis de l'Exposició 6 per 100, a 96'85 i 100'00.

Canvis estrangers

Paris, xec, publicat . . . 488'0
Londres, xec publicat . . . 28'61
Berlín, xec . . . 0'135
Vienna . . . 0'015
Roma, xec . . . 0'031
Ginebra, xec . . . 0'030
Zurich, xec . . . 0'030
Nova York, xec . . . 12'10
Corones sueques, París . . . 208'50
Corones sueques, Londr. . . 168'15

Dents Estats

Interior . . . 71'05
A . . . 71'30
C . . . 71'35
D . . . 71'40
E . . . 71'45
F . . . 71'50
G . . . 71'55
H . . . 72'00
I . . . 72'05
J . . . 72'10
K . . . 72'15
L . . . 72'20
M . . . 72'25
N . . . 72'30
O . . . 72'35
P . . . 72'40
Q . . . 72'45
R . . . 72'50
S . . . 72'55
T . . . 73'00
U . . . 73'05
V . . . 73'10
W . . . 73'15
X . . . 73'20
Y . . . 73'25
Z . . . 73'30
AA . . . 73'35
AB . . . 73'40
AC . . . 73'45
AD . . . 73'50
AE . . . 73'55
AF . . . 74'00
AG . . . 74'05
AH . . . 74'10
AI . . . 74'15
AJ . . . 74'20
AK . . . 74'25
AL . . . 74'30
AM . . . 74'35
AN . . . 74'40
AO . . . 74'45
AP . . . 74'50
AQ . . . 74'55
AR . . . 75'00
AS . . . 75'05
AT . . . 75'10
AU . . . 75'15
AV . . . 75'20
AW . . . 75'25
AX . . . 75'30
AY . . . 75'35
AZ . . . 75'40
BA . . . 75'45
BB . . . 75'50
BC . . . 75'55
BD . . . 76'00
BE . . . 76'05
BF . . . 76'10
BG . . . 76'15
BH . . . 76'20
BI . . . 76'25
BJ . . . 76'30
BK . . . 76'35
BL . . . 76'40
BM . . . 76'45
BN . . . 76'50
BO . . . 76'55
BP . . . 77'00
BQ . . . 77'05
BR . . . 77'10
BS . . . 77'15
BT . . . 77'20
BU . . . 77'25
BV . . . 77'30
BW . . . 77'35
BX . . . 77'40
BY . . . 77'45
BZ . . . 77'50
CA . . . 77'55
CB . . . 78'00
CC . . . 78'05
CD . . . 78'10
CE . . . 78'15
CF . . . 78'20
CG . . . 78'25
CH . . . 78'30
CI . . . 78'35
CJ . . . 78'40
CK . . . 78'45
CL . . . 78'50
CM . . . 78'55
CN . . . 79'00
CO . . . 79'05
CP . . . 79'10
CQ . . . 79'15
CR . . . 79'20
CS . . . 79'25
CT . . . 79'30
CU . . . 79'35
CV . . . 79'40
CW . . . 79'45
CX . . . 79'50
CY . . . 79'55
CZ . . . 80'00
DA . . . 80'05
DB . . . 80'10
DC . . . 80'15
DD . . . 80'20
DE . . . 80'25
DF . . . 80'30
DG . . . 80'35
DH . . . 80'40
DI . . . 80'45
DJ . . . 80'50
DK . . . 80'55
DL . . . 81'00
DM . . . 81'05
DN . . . 81'10
DO . . . 81'15
DP . . . 81'20
DQ . . . 81'25
DR . . . 81'30
DS . . . 81'35
DT . . . 81'40
DU . . . 81'45
DV . . . 81'50
DW . . . 81'55
DX . . . 82'00
DY . . . 82'05
DZ . . . 82'10
EA . . . 82'15
EB . . . 82'20
EC . . . 82'25
ED . . . 82'30
EE . . . 82'35
EF . . . 82'40
EG . . . 82'45
EH . . . 82'50
EI . . . 82'55
EJ . . . 83'00
EK . . . 83'05
EL . . . 83'10
EM . . . 83'15
EN . . . 83'20
EO . . . 83'25
EP . . . 83'30
EQ . . . 83'35
ER . . . 83'40
ES . . . 83'45
ET . . . 83'50
EU . . . 83'55
EV . . . 84'00
EW . . . 84'05
EX . . . 84'10
EY . . . 84'15
EZ . . . 84'20
FA . . . 84'25
FB . . . 84'30
FC . . . 84'35
FD . . . 84'40
FE . . . 84'45
FF . . . 84'50
FG . . . 84'55
FH . . . 85'00
FI . . . 85'05
FJ . . . 85'10
FK . . . 85'15
FL . . . 85'20
FM . . . 85'25
FN . . . 85'30
FO . . . 85'35
FP . . . 85'40
FQ . . . 85'45
FR . . . 85'50
FS . . . 85'55
FT . . . 86'00
FU . . . 86'05
FV . . . 86'10
FW . . . 86'15
FX . . . 86'20
FY . . . 86'25
FZ . . . 86'30
GA . . . 86'35
GB . . . 86'40
GC . . . 86'45
GD . . . 86'50
GE . . . 86'55
GF . . . 87'00
GG . . . 87'05
GH . . . 87'10
GI . . . 87'15
GJ . . . 87'20
GK . . . 87'25
GL . . . 87'30
GM . . . 87'35
GN . . . 87'40
GO . . . 87'45
GP . . . 87'50
GQ . . . 87'55
GR . . . 88'00
GS . . . 88'05
GT . . . 88'10
GU . . . 88'15
GV . . . 88'20
GW . . . 88'25
GX . . . 88'30
GY . . . 88'35
GZ . . . 88'40
HA . . . 88'45
HB . . . 88'50
HC . . . 88'55
HD . . . 89'00
HE . . . 89'05
HF . . . 89'10
HG . . . 89'15
HH . . . 89'20
HI . . . 89'25
HJ . . . 89'30
HK . . . 89'35
HL . . . 89'40
HM . . . 89'45
HN . . . 89'50
HO . . . 89'55
HP . . . 90'00
HQ . . . 90'05
HR . . . 90'10
HS . . . 90'15
HT . . . 90'20
HU . . . 90'25
HV . . . 90'30
HW . . . 90'35
HX . . . 90'40
HY . . . 90'45
HZ . . . 90'50
IA . . . 90'55
IB . . . 91'00
IC . . . 91'05
ID . . . 91'10
IE . . . 91'15
IF . . . 91'20
IG . . . 91'25
IH . . . 91'30
II . . . 91'35
IJ . . . 91'40
IK . . . 91'45
IL . . . 91'50
IM . . . 91'55
IN . . . 92'00
IO . . . 92'05
IP . . . 92'10
IQ . . . 92'15
IR . . . 92'20
IS . . . 92'25
IT . . . 92'30
IU . . . 92'35
IV . . . 92'40
IW . . . 92'45
IX . . . 92'50
IY . . . 92'55
IZ . . . 93'00
JA . . . 93'05
JB . . . 93'10
JC . . . 93'15
JD . . . 93'20
JE . . . 93'25
JF . . . 93'30
JG . . . 93'35
JH . . . 93'40
JI . . . 93'45
JJ . . . 93'50
JK . . . 93'55
JL . . . 94'00
JM . . . 94'05
JN . . . 94'10
JO . . . 94'15
JP . . . 94'20
JQ . . . 94'25
JR . . . 94'30
JS . . . 94'35
JT . . . 94'40
JU . . . 94'45
JV . . . 94'50
JW . . . 94'55
JX . . . 95'00
JY . . . 95'05
JZ . . . 95'10
KA . . . 95'15
KB . . . 95'20
KC . . . 95'25
KD . . . 95'30
KE . . . 95'35
KF . . . 95'40
KG . . . 95'45
KH . . . 95'50
KI . . . 95'55
KL . . . 96'00
KM . . . 96'05
KN . . . 96'10
KO . . . 96'15
KP . . . 96'20
KQ . . . 96'25
KR . . . 96'30
KS . . . 96'35
KT . . . 96'40
KU . . . 96'45
KV . . . 96'50
KW . . . 96'55
KX . . . 97'00
KY . . . 97'05
KZ . . . 97'10
LA . . . 97'15
LB . . . 97'20
LC . . . 97'25
LD . . . 97'30
LE . . . 97'35
LF . . . 97'40
LG . . . 97'45
LH . . . 97'50
LI . . . 97'55
LJ . . . 98'00
LK . . . 98'05
LL . . . 98'10
LM . . . 98'15
LN . . . 98'20
LO . . . 98'25
LP . . . 98'30
LQ . . . 98'35
LR . . . 98'40
LS . . . 98'45
LT . . . 98'50
LU . . . 98'55
LV . . . 99'00
LW . . . 99'05
LX . . . 99'10
LY . . . 99'15
LZ . . . 99'20
MA . . . 99'25
MB . . . 99'30
MC . . . 99'35
MD . . . 99'40
ME . . . 99'45
MF . . . 99'50
MG . . . 99'55
MH . . . 100'00
MI . . . 100'05
MJ . . . 100'10
MK . . . 100'15
ML . . . 100'20
MN . . . 100'25
MO . . . 100'30
MP . . . 100'35
MQ . . . 100'40
MR . . . 100'45
MS . . . 100'50
MT . . . 100'55
MU . . . 101'00
MV . . . 101'05
MW . . . 101'10
MX . . . 101'15
MY . . . 101'20
MZ . . . 101'25
NA . . . 101'30
NB . . . 101'35
NC . . . 101'40
ND . . . 101'45
NE . . . 101'50
NF . . . 101'55
NG . . . 102'00
NH . . . 102'05
NI . . . 102'10
NJ . . . 102'15
NK . . . 102'20
NL . . . 102'25
NM . . . 102'30
NO . . . 102'35
NP . . . 102'40
NQ . . . 102'45
NR . . . 102'50
NS . . . 102'55
NT . . . 103'00
NU . . . 103'05
NV . . . 103'10
NW . . . 103'15
NX . . . 103'20
NY . . . 103'25
NZ . . . 103'30
OA . . . 103'35
OB . . . 103'40
OC . . . 103'45
OD . . . 103'50
OE . . . 103'55
OF . . . 104'00
OG . . . 104'05
OH . . . 104'10
OI . . . 104'15
OJ . . . 104'20
OK . . . 104'25
OL . . . 104'30
OM . . . 104'35
ON . . . 104'40
OO . . . 104'45
OP . . . 104'50
OQ . . . 104'55
OR . . . 105'00
OS . . . 105'05
OT . . . 105'10
OU . . . 105'15
OV . . . 105'20
OW . . . 105'25
OX . . . 105'30
OY . . . 105'35
OZ . . . 105'40
PA . . . 105'45
PB . . . 105'50
PC . . . 105'55
PD . . . 106'00
PE . . . 106'05
PF . . . 106'10
PG . . . 106'15
PH . . . 106'20
PI . . . 106'25
PJ . . . 106'30
PK . . . 106'35
PL . . . 106'40
PM . . . 106'45
PN . . . 106'50
PO . . . 106'55
PP . . . 107'00
PQ . . . 107'05
PR . . . 107'10
PS . . . 107'15
PT . . . 107'20
PU . . . 107'25
PV . . . 107'30
PW . . . 107'35
PX . . . 107'40
PY . . . 107'45
PZ . . . 107'50
QA . . . 107'55
QB . . . 108'00
QC . . . 108'05
QD . . . 108'10
QE . . . 108'15
QF . . . 108'20
QG . . . 108'25
QH . . . 108'30
QI . . . 108'35
QJ . . . 108'40
QK . . . 108'45
QL . . . 108'50
QM . . . 108'55
QN . . . 109'00
QO . . . 109'05
QP . . . 109'10
QQ . . . 109'15
QR . . . 109'20
QS . . . 109'25
QT . . . 109'30
QU . . . 109'35
QV . . . 109'40
QW . . . 109'45
QX . . . 109'50
QY . . . 109'55
QZ . . . 110'00
RA . . . 110'05
RB . . . 110'10
RC . . . 110'15
RD . . . 110'20
RE . . . 110'25
RF . . . 110'30
RG . . . 110'35
RH . . . 110'40
RI . . . 110'45
RJ . . . 110'50
RK . . . 110'55
RL . . . 111'00
RM . . . 111'05
RN . . . 111'10
RO . . . 111'15
RP . . . 111'20
RQ . . . 111'25
RR . . . 111'30
RS . . . 111'35
RT . . . 111'40
RU . . . 111'45
RV . . . 111'50
RW . . . 111'55
RX . . . 112'00
RY . . . 112'05
RZ . . . 112'10
SA . . . 112'15
SB . . . 112'20
SC . . . 112'25
SD . . . 112'30
SE . . . 112'35
SF . . . 112'40
SG . . . 112'45
SH . . . 112'50
SI . . . 112'55
SJ . . . 113'00
SK . . . 113'05
SL . . . 113'10
SM . . . 113'15
SN . . . 113'20
SO . . . 113'25
SP . . . 113'30
SQ . . . 113'35
SR . . . 113'40
SS . . . 113'45
ST . . . 113'50
SU . . . 113'55
SV . . . 114'00
SW . . . 114'05
SX . . . 114'10
SY . . . 114'15
SZ . . . 114'20
TA . . . 114'25
TB . . . 114'30
TC . . . 114'35
TD . . . 114'40
TE . . . 114'45
TF . . . 114'50
TG . . . 114'55
TH . . . 115'00
TI . . . 115'05
TJ . . . 115'10
TK . . . 115'15
TL . . . 115'20
TM . . . 115'25
TN . . . 115'30
TO . . . 115'35
TP . . . 115'40
TQ . . . 115'45
TR . . . 115'50
TS . . . 115'55
TU . . . 116'00
TV . . . 116'05
TW . . . 116'10
TX . . . 116'15
TY . . . 116'20
TZ . . . 116'25
UA . . . 116'30
UB . . . 116'35
UC . . . 116'40
UD . . . 116'45
UE . . . 116'50
UF . . . 116'55
UG . . . 117'00
UH . . . 117'05
UI . . . 117'10
UJ . . . 117'15
UK . . . 117'20
UL . . . 117'25
UM . . . 117'30
UN . . . 117'35
UO . . . 117'40
UP . . . 117'45
UQ . . . 117'50
UR . . . 117'55
US . . . 118'00
UT . . . 118'05
UU . . . 118'10
UV . . . 118'15
UW . . . 118'20
UX . . . 118'25
UY . . . 118'30
UZ . . . 118'35
VA . . . 118'40
VB . . . 118'45
VC . . . 118'50
VD . . . 118'55
VE . . . 119'00
VF . . . 119'05
VG . . . 119'10
VH . . . 119'15
VI . . . 119'20
VJ . . . 119'25
VK . . . 119'30
VL . . . 119'35
VM . . . 119'40
VN . . . 119'45
VO . . . 119'50
VP . . . 119'55
VQ . . . 120'00
VR . . . 120'05
VS . . . 120'10
VT . . . 120'15
VU . . . 120'20
VV . . . 120'25
VW . . . 120'30
VX . . . 120'35
VY . . . 120'40
VZ . . . 120'45
WA . . . 120'50
WB . . . 120'55
WC . . . 121'00
WD . . . 121'05
WE . . . 121'10
WF . . . 121'15
WG . . . 121'20
WH . . . 121'25
WI . . . 121'30
WJ . . . 121'35
WK . . . 121'40
WL . . . 121'45
WM . . . 121'50
WN . . . 121'55
WO . . . 122'00
WP . . . 122'05
WQ . . . 122'10
WR . . . 122'15
WS . . . 122'20
WT . . . 122'25
WU . . . 122'30
WV . . . 122'35
WX . . . 122'40
WY . . . 122'45
WZ . . . 122'50
XA . . . 122'55
XB . . . 123'00
XC . . . 123'05
XD . . . 123'10
XE . . . 123'15
XF . . . 123'20
XG . . . 123'25
XH . . . 123'30
XI . . . 123'35
XJ . . . 123'40
XK . . . 123'45
XL . . . 123'50
XM . . . 123'55
XN . . . 124'00
XO . . . 124'05
XP . . . 124'10
XQ . . . 124'15
XR . . . 124'20
XS . . . 124'25
XT . . . 124'30
XU . . . 124'35
XV . . . 124'40
XW . . . 124'45
XX . . . 124'50
XY . . . 124'55
XZ . . . 125'00
YA . . . 125'05
YB . . . 125'10
YC . . . 125'15
YD . . . 125'20
YE . . . 125'25
YF . . . 125'30
YG . . . 125'35
YH . . . 125'40
YI . . . 125'45
YJ . . . 125'50
YK . . . 125'55
YL . . . 126'00
YM . . . 126'05
YN . . . 126'10
YO . . . 126'15
YP . . . 126'20
YQ . . . 126'25
YR . . . 126'30
YS . . . 126'35
YT . . . 126'40
YU . . . 126'45
YV . . . 126'50
YW . . . 126'55
YX . . . 127'00
YY . . . 127'05
YZ . . . 127'10
ZA . . . 127'15
ZB . . . 127'20
ZC . . . 127'25
ZD . . . 127'30
ZE . . . 127'35
ZF . . . 127'40
ZG . . . 127'45
ZH . . . 127'50
ZI . . . 127'55
ZJ . . . 128'00
ZK . . . 128'05
ZL . . . 128'10
ZM . . . 128'15
ZN . . . 128'20
ZO . . . 128'25
ZP . . . 128'30
ZQ . . . 128'35
ZR . . . 128'40
ZS . . . 128'45
ZT . . . 128'50
ZU . . . 128'55
ZV . . . 129'00
ZW . . . 129'05
ZX . . . 129'10
ZY . . . 129'15
ZZ . . . 129'20

AL COMPTAT (Reproduït del Butlletí Oficial)

Tres v. febrer 1924 B 101'30
v. octubre 1923 A 101'30
v. octubre 1923 B 101'30
C. de Emta 5%, 61'60
Ajuntaments i Diputacions
Municipi 1900 79'75
1905 79'7

Gran Teatre del Liceu

«Boris Godunov», per Zalesky

L'interès principal de la represa d'aquesta magna obra de Moussorgsky que tingué lloc ahir a la nit, consistí en la presentació del bariton rus senyor Zalesky, qui per primera vegada cantava a Barcelona.

Havíem vist el difícil paper del «Tzar Boris», interpretat amb molta dignitat pel senyor Ivanoff, qui havia conquerit fins ara ben merecidament, totes les simpaties del nostre públic pel seu notable treball de veritable i profund artista, i era aquest un moment de prova per l'artista que s'arriscava a donar d'aquest personatge una nova interpretació.

El senyor Zalesky triomfà ahir a la nit completament, obtenint del nombre públic congregat al teatre una d'aquelles rares ovacions espontànies i entusiastes que no solen prodigar-se, a l'actriu que deu ben merecudament, perquè el senyor Zalesky és un poderós artista teatral i un excel·lent cantant. En general la interpretació que donà al «Tzar Boris» fou més efectiva que la del senyor Ivanoff, però tingué moments de veritable inspiració, com per exemple tota l'escena final de l'obra, en els quals est-

güe superb i produí una fondíssima emoció en el públic. Com a actor ens sembla el senyor Zalesky un notable actor que arriba a l'ànima dels personatges que interpreta, i com a cantant ens produí la millor impressió. La seva veu és potent i ben timbrada i el seu estil és seriós i digne. Esperem veure triomfar completament a aquest eminent artista en les obres com «Tosca», «Rigoletto» i «Faust», que porta de repertori.

Els restants artistes, com les senyores Davydoff i Sadoven i els senyors Natch i Kaidanoff, que ja havien pres part en les representacions anteriors de l'obra, estigueren, com sempre, a gran altura, sent-se aplaudir extraordinàriament en els moments més celebrats de l'obra.

Dirigi l'orquestra l'amentat mestre Koussevitzky, amb aquella autoritat, talent i entusiasme a que ens té acostumats, essent també ovacionat pel públic.

Es diàstima que a la aquesta la darrera representació del «Boris Godunov», l'obra cabdal de Moussorgsky. Cretem que l'empresa, que ha tingut el bon encert de contractar al notable bariton senyor Zalesky, hauria de procurar donar encara una nova audició d'aquesta obra amb l'admirable conjunt d'artistes que la interpreten ara. — J. L.

Anuncis oficials

COMPANYIA DELS CAMINS DE FERRO DEL NORD D'ESpanya
Pagament del cupó de 1.º de febrer 1923

El Consell d'Administració de la Companyia té l'honor de posar en coneixement dels senyors portadors d'Obligacions que des del primer de febrer pròxim pagarà el cupó del venciment corresponent als següents valors:

CLASSE DE VALORS	Valor líquid del cupó
	Pèsetes
Accions Lleyda a Reus i Tarragona (domiciliades)	6'87
» » » » » (no domiciliades)	6'80
Obligacions especials Osca a França per Canfranc	9'18

Els pagaments s'efectuaran:

A França: D'acord amb els anuncis que allí es publiquen.
A Madrid: Al Banc d'Espanya i a les Oficines de Títols que la Companyia té instal·lada a la seva estació de Madrid, Príncipe Pio i al Palau de la Borsa (Lealtad, núm. 1).

A Barcelona: A l'Oficina de Títols instal·lada a l'estació del Nord.
A València: A l'Oficina de Títols que la Companyia té instal·lada a la seva estació.

A Bilbao: Pel Banc de Bilbao.
A Santander: Pel Banc Mercantil i el Banc de Santander.

A Valladolid, Leon, Saragossa i Sant Sebastià: Per les oficines de Caixa que la Companyia té en les seves respectives estacions.
I, per últim, a les Agències i corresponents del Banc Espanyol de Crèdit en tots els llocs no expressats, i per totes les sucursals del Banc d'Espanya.

Madrid, 6 de desembre de 1922. — El Secretari general de la Companyia, Ventura González.

COMPANYIA DELS CAMINS DE FERRO DEL NORD D'ESpanya
Pagament del cupó de 15 de febrer de 1923

El Consell d'Administració d'aquesta Companyia té l'honor de posar en coneixement dels senyors portadors d'Obligacions, que des del 15 de febrer pròxim es pagarà el cupó venciment corresponent dels següents valors:

CLASSE DE VALORS	Valor líquid del cupó
	Ptes.
Obligacions de Barcelona a Alsàcia i Sant Joan de les Abadesses.	10'34
Obligacions especials hipotecàries de Tudela a Bilbao.	11'50

Els pagaments s'efectuaran:

A Madrid: Al Banc d'Espanya i a les Oficines de Títols que la Companyia té instal·lada a la seva estació de Madrid, Príncipe Pio i al Palau de la Borsa (Lealtad, 1).

A Barcelona: A l'Oficina de Títols instal·lada a l'estació del Nord.
A València: A l'Oficina de Títols que la Companyia té instal·lada a la seva estació.

A Bilbao: Pel Banc de Bilbao.
A Santander: Pel Banc Mercantil i pel Banc de Santander.

A Valladolid, Leon, Saragossa i Sant Sebastià: Per les Oficines de Caixa que la Companyia té en les seves respectives estacions.
I, per últim, a les Agències i Corresponsals del Banc Espanyol de Crèdit, en tots els llocs no expressats, i per totes les sucursals del Banc d'Espanya.

Madrid, 6 de desembre de 1922. — El Secretari general de la Companyia, Ventura González.

Institut de Massatge

Depilació elèctrica. Massatge facial. Exclusivament per a senyores. Rambla del Centre, 7, pral. (davant del Liceu).

Laboratori especial per

ANALISIS MODERNIS D'ORINA

Els monjos de Montserrat i la casa J. Fonollada Serra, de Barcelona

fan avinent que l'únic licor elaborat en aquell Monestir és el que es ven a tot arreu amb el nom de

AROMES DEL MONTSERRAT

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Demà, **TOSCA**, pels eminentes artistes Poli Randaccio, Hipòlit Lázaro i Zalesky. — Diumenge, tarda, **CARMEN**. — Dimecres, Estrena de l'òpera **EL PRÍNCIP IGOR**. — Propiament setmana: **GLI UGONOTTI**. — AVIS: A l'Administració del Teatre (teatre de Sant Pau, núm. 1, entresol), es despata a Comptaduria, només amb el 10 per 100 d'augment.

Principal Palace

Plaça del Teatre, 214. Tel. 5125 i 4736 A

Avui, divendres,

Nit, a les deu,

ESTRENA

de l'originalíssim quadre de la revista

CRI-CRI

Idil·li de Ninots

Coreografia de J. W. JACKSON

Nova producció humorística (creació)

Nova decorat de Desbays i Arnaud.

Vestits nous de la casa Max Weldy, de París.

Tel. 3500 A. — Avui, divendres,

dia 15 de desembre. Nit: El veritable

èxit del Teatre Selecte Català, en

quatre actes, **FANNY I ELS SEUS****CRISTS**. Presentació fastuosa. Buta-

ques, a 2 pessetes. — Demà, dissabte,

tarda: La nova comèdia, en tres actes

AL CEL, MAI HI FALTA UN NUVOL

Preus econòmics. Nit: Programa ex-

traordinari, 5 actes, **LES JOIES DE****LA ROSER** i la comèdia de granbrotina **MARXA NUPCIAL**. Butaques,

a 2 pessetes. — El diumenge, tres

grandiosos programes: A les tres: **EL****PRÍNCIP BLANC**; a dos quarts desis: **ELS PASTORETS**. Nit: **FANNY I****ELS SEUS CRISTS**. — Es despata a

Comptaduria.

Tel. 3500 A. — Avui, divendres,

dia 15 de desembre. Nit: El veritable

èxit del Teatre Selecte Català, en

quatre actes, **FANNY I ELS SEUS****CRISTS**. Presentació fastuosa. Buta-

ques, a 2 pessetes. — Demà, dissabte,

tarda: La nova comèdia, en tres actes

AL CEL, MAI HI FALTA UN NUVOL

Preus econòmics. Nit: Programa ex-

traordinari, 5 actes, **LES JOIES DE****LA ROSER** i la comèdia de granbrotina **MARXA NUPCIAL**. Butaques,

a 2 pessetes. — El diumenge, tres

grandiosos programes: A les tres: **EL****PRÍNCIP BLANC**; a dos quarts desis: **ELS PASTORETS**. Nit: **FANNY I****ELS SEUS CRISTS**. — Es despata a

Comptaduria.

Tel. 3500 A. — Avui, divendres,

dia 15 de desembre. Nit: El veritable

èxit del Teatre Selecte Català, en

quatre actes, **FANNY I ELS SEUS****CRISTS**. Presentació fastuosa. Buta-

ques, a 2 pessetes. — Demà, dissabte,

tarda: La nova comèdia, en tres actes

AL CEL, MAI HI FALTA UN NUVOL

Preus econòmics. Nit: Programa ex-

traordinari, 5 actes, **LES JOIES DE****LA ROSER** i la comèdia de granbrotina **MARXA NUPCIAL**. Butaques,

a 2 pessetes. — El diumenge, tres

grandiosos programes: A les tres: **EL****PRÍNCIP BLANC**; a dos quarts desis: **ELS PASTORETS**. Nit: **FANNY I****ELS SEUS CRISTS**. — Es despata a

Comptaduria.

Tel. 3500 A. — Avui, divendres,

dia 15 de desembre. Nit: El veritable

èxit del Teatre Selecte Català, en

quatre actes, **FANNY I ELS SEUS****CRISTS**. Presentació fastuosa. Buta-

ques, a 2 pessetes. — Demà, dissabte,

tarda: La nova comèdia, en tres actes

AL CEL, MAI HI FALTA UN NUVOL

Preus econòmics. Nit: Programa ex-

traordinari, 5 actes, **LES JOIES DE****LA ROSER** i la comèdia de granbrotina **MARXA NUPCIAL**. Butaques,

a 2 pessetes. — El diumenge, tres

grandiosos programes: A les tres: **EL****PRÍNCIP BLANC**; a dos quarts desis: **ELS PASTORETS**. Nit: **FANNY I****ELS SEUS CRISTS**. — Es despata a

Comptaduria.

presentada pel cèlebre domptador

MR. BRECKERS

Els OSSOS COMEDIANTS

Ossos acrobates, ossos ciclistes, ossos tanguistes. Demès, completaran el programa 12 grans atraccions, 12. — Demà, dissabte, i el diumenge, tarda i nit, grandioses funcions amb la presentació dels **LLEONS SELVATGES I ELS OSSOS COMEDIANTS**

ELDORADO

Companyia de sarsuela

ORTAS : LEONIS : GALLEGO

Avui, divendres, nit, l'entremès **PLANCHA**. La graciosa sarsuela en dos actes, gran triomf d'interpretació, **PEPE CONDE**. — Demà, dissabte: A la tarda: **PEPE CONDE**

A la nit: **THIANERIAS I LA CARA DEL MINISTRE**.

Teatre Català ROMEA

Dilluns, 18, nit: a dos quarts de deu:

Segona vetllada de Teatre Selecte.

EL PAQUEBOT «TENACITY»

comèdia en tres actes, de Charles

Vildrac, traducció de Carles Solde-

villa.

CIVILITZATS, TMATEIX

un acte, original de Carles Soldevila.

— Es despata a Comptaduria.

Restaurant del Parc

Reobertura diumenge, 17

TEATRE NOU

Companyia d'òpera

VICTORIA PINEDO

LLUIS BALLESTERNit, a les deu: **LA REINA DE LAS****PRADERAS L'EXIT DE L'ANY**. Ad-

mirable partitura del mestre Gue-

rrero.

TEATRE COMIC

Avui, divendres, nit, a dos quarts

de deu. Última representació del dra-

ma passional en set actes, **EL ULTI-****MO BESO** (La acusada de un cri-

men).

Gran Teatre Espanyol

Companyia de vodevil, Pep Santpere.

Avui, divendres, 15 de desembre

de 1922. Nit, a les deu: **L'OBRA****DEL DIA: A L'OMBRA DE MONT-****JUICH**.

Teatre Poliorama

Companyia de comèdia

Güell - Tudela - Asquerino - Cortès

Avui, divendres, 15 de desembre. Nit, a

les deu. Popular. Butaca platea amb

entrada, dues pessetes. Reproducció

de la comèdia en tres actes de Pau

Parellada.

ASI PREDICABA DIEGO

Demà, dissabte. Popular. L'obra

del dia, **LA POBRE CENICIENTA (LA****VENTAFUOC)**. Nit, **ASI PREDICABA****DIEGO**. — Diumenge, tarda, a dosquarts de quatre. Primera secció, **LA****POBRE CENICIENTA**. A les sis, seccióespecial, **AMOR ES VIDA**. Nit, ales deu. **ASI PREDICABA DIEGO**.Dimecres, 20 de desembre. **ESTRE-****NA** de la comèdia en tres actes, de

Josep Fernández del Villar,

EL ESCLAVO

Es despata a Comptaduria. — Te-

lèfon 4135 A.

Restaurant del Parc

Reobertura diumenge, 17

CIRC PALISSE

Marquès del Duero, cantonada

Comte Asalto

Els seus **DEU** lleons d'AbisiniaEls seus **TRENTA** ossos blancsEls seus **SIS** tigres reials iEls seus **SIS** elefants

INAUGURACIO 23 DESEMBRE 1922

PALACE CINE

Gran Saló de Moda

Avui, divendres. Magnífics programes.

A LA CAÇA D'ANECS. LA TRAGE-

DIA D'UN PANTALO. La quarta i úl-

tima jornada de la formosa sèrie de gran èxit, **LA FILLA DE NAPOLEO**, i **L'INTERESSANTISSIM FILM, ESCALANT EL CEL**, per Tom Mix.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda

Notable sextet Jordà-Moltó. — Avui, divendres, gran moda, últim dia irre-missiblement del succés més gran de la temporada, el més gran èxit de la cinematografia.

JOANA D'ARC

o la donzella d'Orleans (1.000 metres),

en dues jornades, projectant-se seix-

era, la més gran creació d'art dels

asos de la pantalla. Geraldina Far-

rrier i Wallace Reid, presentació ex-

plèndida com no s'ha vist en cap pel-

lícula. — Demà, dissabte, tornaran a

regir els seus corrents. Grandiosa

estrena del Programa Ajuria: «El bo-

xador», pel gran artista Charles Ray.

Diumenge, nit, grandiosa exclusiva

del (Repertori M. de Miguel): «El cor

d'una nena», formosíssima comèdia,

per Alla Mazimova. Avui, tothom al

Saló Catalunya per a admirar la gran-

diosa maravella, Joana d'Arc. Última

dia.

Restaurant del Parc

Reobertura diumenge, 17

Palau de la Música Catalana

Diumenge, dia 17, a dos quarts de cinc

A LA TARDA

Una concert a Barcelona pel

FAMOS PIANISTA ALEMANY

ED. ERDMANN

Programa: Obres d'Echardz, Men-

delsohn, Scriabin, Tieszen i Alkan.

«L'arbre de Nadal», de Fr. Liszt;

«Quadros d'una exposició», de Mus-

sorgsky.

Programes i localitats: magatzem

Unió Musical Espanyola, 1 i 3, Por-

tal de l'Angel. Condicions especials

per als senyors socis de l'Orfeó Cata-

lana.

KURSAAL - Aristocràtic Saló

PALAU DE LA CINEMATOGRAFIA

El saló de més confort de Barcelo-

na. — Orquestrina Suïça. — Avui, di-

vendres, selecte programa, èxit soro-

llós de la colossal pel·lícula del re-

pertori Miquel de Miguel: **MADAME****RECAMIER** (exclusiva), assumpte

CASA BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18

Gran Basar de Sastreria sistema nordamericà

El Sr. Bastida ha efectuat una visita a París, Londres, Berlin i Viena i n'ha deduït que no trigarem gaire a ser envaïts per la Ona de Baixa, i, desitjant que la nostra Casa en sigui una avantguarda, oferim totes les nostres existències a menys d'un 50 per cent del seu valor

Vestits i abrics confeccionats bona qualitat, a 40, 50, 65 i 75 ptes., molt superiors.

Vestits i abrics encarregats a la seva mida, a 50, 65, 75 i 100 ptes., molt superiors.

Pantalons des de 10 ptes.

Tenim una secció de luxe en vestits, abrics, gabardines i vestidures d'Esport, Etiqueta i Xambra a preus incompetibles.

Tenim les seccions de Camiseria, Pijames, Gèneres de punt, Corbateria, Mocadors, Bastons, Botons, etc., a preus baratíssims com el que més.

Grans i variats presents segons la compra

Per a fora: Mitjançant tramesa de pessetes 0'50 en segells, enviem catàleg, figurins, mostres, un centímetre i un sistema que permet pendre's la mida un mateix.

Serveis de la Companyia Trasatlàntica

LINIES A ANTILLES, MEXIC, NOVA YORK I COSTAFIRME
El vapor **MANUEL GALVO**
sortirà el dia 25 de desembre de Barcelona, el 26 de València, el 28 de Màlaga i el 30 de Cadix cap a Nova York, Havana i Veracruz.

El vapor **ALFONSO XII**
sortirà el dia 17 de desembre de Bilbao, el 19 de Santander, el 20 de Gijón i el 21 de Coruña, cap a Havana i Veracruz. Admet càrrega i passatge cap a Costafirme i Pacific amb trasbord a Havana.

El vapor **MONTEVIDEO**
sortirà el dia 10 de desembre de Barcelona, el 11 de València, el 13 de Màlaga i el 15 de Cadix cap a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Havana, Colón, Sabanailla, Curaçao, Puerto Cabello i La Guayra. S'admet càrrega i passatge amb trasbord cap a Veracruz.

LINIA DE BUENOS AIRES
El vapor **REINA VICTORIA EUGENIA**
sortirà el dia 4 de gener de Barcelona, el 5 de Màlaga i el 7 de Cadix cap a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires.

El vapor **LINIA DE FILIPINES**
O. LOPEZ Y LOPEZ
sortirà de Cadix el dia 16 de desembre, de Cartagena el 17, de València el 18 i el 22 de Barcelona cap a Port-Saïd, Colombo, Singapur i Manila, admetent passatge i càrrega per als dits ports i per a als tres punts per als quals hi hagi establerts serveis regulars dels ports d'escala abans indicats.

LINIA DE FERNANDO POO
El vapor **SAN CARLOS**
sortirà el dia 15 de desembre de Barcelona, el 16 de València, el 17 d'Alacant i Cartagena, i el 20 de Cadix cap a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, altres escales intermèdies i Fernando Poo.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York i dels Cantàbric a Nova York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides dels quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers als quals la Companyia dona allotjament i tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors tenen Telegrafia sense fils.

EXPEDICIÓ COMERCIAL

El vapor **REINA MARIA CRISTINA** sortirà de Bilbao, salvo contingències, el dia 11 de desembre; de Santander, el 12; de Gijón el 13; de Coruña, el 14, i el 15 de Vigo, cap a l'Havana i Nova York, admetent càrrega i passatgers.

Aixarop del professor GIROLAMO Pagliano (de Florencia)

El millor depuratiu i refrescant de la sang

65 anys d'èxit creixent
són la millor recomanació

Exigiu sempre el nom del professor GIROLAMO

Se ven en les principals farmàcies i drogueries

Única agents a Espanya:

J. Uriach i C^a: Bruch, 49 : Barcelona

PELETERIA
Los Leones

PIELES

Las más baratas
CARMEN 36

Catarro dels nois

L'Anti-cataral BORBONET, és el veritable específic acreditat per a curar en pocs dies la Coqueluche, Bronquitis de tota mena de totes les criatures.

Dipòsits: Farmàcia de l'autor, Carders, 44; Doctor Andreu i J. Viladomat, Rambla de les Flors.

Fàbrica de Flors, Corones i Plantes

Tot el que's necessita per a fer-les
Antiga Casa T. COSTAS. Palla, 13 i 15, pral.

Esla reina de les aigües de taula la de la VALL DE SANT DANIEL

El seu representant: Josep Pagàns, Ponent, 25

«Sociedad Anónima Taurina Montañesa»

Es tren a concursa l'arrendament de la Plaça de Toros d'aquesta ciutat, trobant-se de manifest al plec de condicions a la Gerència, Ribera, 11. I celebrant-se a subhasta el dia 10 de gener de 1923, a les dotze del matí en dita oficina. — Santander, 11 de desembre de 1922. — El Director Gerent, Pere A. Santuano.

Vendes

Joies d'ocasió

Safates i serveis de plata, a pes. Compror or, plata, brillants i perles.

Joaquín de J. Nàssas
Rambla de les Flors, 8 A
i Cardenal Casañas, 8.

Es venen dues cases

al Poble Sec. Raó: Montaner, 8, principal. De cinc a set.

Lloguers

Pianos de lloguer de 7 a 12 ptes. al mes. Bruch, 2, 7, entresol. C. BIEGHE.

Anuncis

PIANOS

DE CORDES CREUDES
AMB MARC DE FERRO

Sublim marca
R. MARISTANY

Casa fundada el 1870
AL COMPTAT

PLASSOS I LLOGUER
18, Plaça Catalunya, 18

Claus - Anthrax FURONCOLS

Som a l'època en que la sang i els humors dels artritis «treballen». Molts d'ells s'han desesperat en constatar els efectes d'aquesta activitat en llur epidermis, víctima de dilatacions i exuberàncies que no tenen res de pràctiques: la polulació dels furuncols i llur greu transformació en antrax, les erupcions cutànies, les colossos rebels, la febra herpètica, l'Eczema i la Psoriasis. La veritable causa d'aquests rebrotaments congestius a la pell pervenir d'una sang congestiva i viciada i llur tractament depèn únicament de la depuració de la sang i d'una acció modificatriu.

Depuratiu RICHELET

és de tots els remeis coneguts el qui obra millor en aquest sentit. Si guin els que vulguin llur origen, llur gravetat i llur cronicitat, cap malaltia de la pell, cap varicela i llaga varicelosa, cap vici de la sang poden resistir aquest poderós rectificador del líquid sanguini. On la seva acció benefactora s'exerceix encara amb més rapidesa és en el tractament dels reumatismes, del dolor, de la gota, de l'emfisema i les neuralgies, tan comunes en aquest temps.

El DEPURATIU RICHELET es ven a 7 francs el flascó, a totes les bones farmàcies de França, que en despaten moltes. En cas necessari, demanin-se referències a L. Richelet, de Sedan, 8, rue de Belfort, 8, Bayona (Baixos Pirineus). Un fascicle explicatiu acompanya tots els flascos.

Mai hi ha fracàs

CATARROS
antiguos y recientes
TOSES, BRONQUITIS
CURADOS RADICALMENTE por la
Solución Pautauberge
que propaga **PULMONES ROBUSTOS**
PRESEVA de la **TUBERCULOSIS**
L. PAUTAUBERGE, 10, R. de Constantinople, PARIS

ELECTROMOTORS I DINAMOS

Per a anunciar en els periòdics serveis de la **EMPRESA IDEAL D'INFORMACIÓ** estalviareu temps, molèsties i diner. Rambla de les Flors, 18, baixos. Telèfon 4863 A.

especialitat en les de **ELECTROQUÍMICA**
Bobinats - Instal·lacions
Reparacions
Maquinària Elèctrica, S. A.
(Antics tallers Balcells)
Corts Catalanes, 416. T. 558 H.

L. C. Smit & Bros
la marca dels que saben escol·lir i reconèixer els incomparrables avenços tècnics d'aquesta primera marca americana amb col·lectors a boles.

JOAN FREY
Barcelona, Rda. Sant Pere, 35

Traspasos
Traspaso botiga
al carrer Avinyó, 7. - De 8 a 6